

KATECHIZMUS

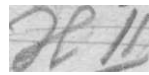
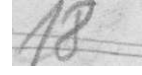
PRE V. ROČNÍK EUD., I. TRIEDU MEŠTIANSKYCH
A I. TRIEDU STREDNÝCH ŠKÔL.

K

VYDAL SPOLOK SVÄTÉHO VOJTECHA V TRNAVE.

Cena Kčs 3u

-ciirsný súd - v ^ w ^ e ^ c i a c h - ^

A small, square, grayscale image showing a handwritten mark or signature in dark ink on a light background.A small, square, grayscale image showing a handwritten mark or signature in dark ink on a light background.

KATECHIZMUS

pre V. ročník Iud., I. triedu meštianskych a I. triedu
stredných škôl

Tretie vydanie

Trnava 1945

Vydal Spolok sv. Vojtecha v Trnave

„Knihu **Katechizmus**, ako učebnicu pre 5. ročník slk. ľudových škôl a 1. triedu meštianskych a stredných škôl, z poverenia Biskupského sboru Slovenska zredigoval Spolok katechétov a profesorov náboženstva so sídlom v Nitre, zostavil Štefan Herodek a vydal Spolok sv. Vojtecha v Trnave.

Učebnicu schvaľujeme a vyhlasujeme ju za úradnú učebnicu všetkých slovenských ľudových, meštianskych a stredných škôl“.

V Nitre 15. júna 1943 č. 1262/43.

t Karol,
biskup.

V Spišskej Kapitule 12. júna 1943 č. 1283/43.

t Ján,
biskup.

V Trnave 15. júna 1943 č. 4160/43.

t Pavol,
biskup, apošt. administrátor.

V Banskej Bystrici 15. júna 1943 č. 1741/43.

t Andrej,
biskup, koadjutor

V Prešove 11. júna 1943 č. 32/ŠR-43.

t Jozef,
biskup, apošt. administrátor.

Tlačou kníhtlačiarne Spolku sv. Vojtecha v Trnave.

Katechizmus je pre nebo, ale aj pre zem.

Úvod.

- a) Pochválený buď Ježiš Kristus!
Na veky. Amen.

S radosťou chytáme do rúk **katechizmus**, lebo je v ňom napísaná náuka časnej spokojnosti a večnej blaženosti. Katechizmus nestačí len vedieť, ale treba podľa neho aj žiť. Viera bez skutkov je mŕtva. (Jak 2, 26.)

Pán **katechéta** nám predloží túto radostnú náuku, ktorú vypočujeme s veľkým záujmom a podľa nej budeme aj žiť.

- b) **Naším znakom je sv. kríž.**

Naše náboženstvo je kresťansko-katolícke.

Sme kresťanmi, lebo sme pokrstení.

Sme katolíkami, lebo patríme do katolíckej Cirkvi.

Sme rímskymi katolíkami, lebo poslúchame rímskeho pápeža, ktorého sám Boh postavil na čelo svojej Cirkvi.

„Nikto sa nenarodí kresťanom, ale sa ním stáva.“ (Sv. Hieronym.)

- c) **Náš cieľ.**

Načo sme na svete?

Aby sme Boha poznali, milovali, jemu slúžili a tak prišli do neba.

Bohumilý život blaží nás aj tu na zemi. Veď, čo opustíme pre Boha, to nám sto ráz vynahradí. (Mk 10, 28—30.)

- d) **Podmienky spasenia.**

Aby sme prišli do neba, musíme:

- 1) **veriť pravdy katolíckeho náboženstva, ktoré Boh zjavil;**
- 2) **zachovávať prikázania katolíckeho náboženstva;**
- 3) **posilňovať sa prostriedkami milosti.**

V katechizme sa budeme učiť:

1. O viere.
2. O prikázaniach.
3. O prostriedkoch milosti.

Prostriedky milosti sú: sviatosti, sväteniny, modlitba atď.

Neučíme sa pre školu, ale pre život! A katechizmus sa učíme aj pre večný život

Prvá čiastka.

O viere všeobecne.

a) „Kto vás počúva, mňa počúva“, povedal Pán Ježiš apoštolom. (Lk 10,16.)

Čo znamená veriť?

Za pravdu uznávať, čo učil Boh a čo hlása katolícka Cirkev ako Božie učenie.

Toto je pravidlo našej viery.

V našom náboženstve sú pravdy, ktoré nepodliehajú časovým zmenám. Pravda je večná a nezmeniteľná, je vždy jedna a tá istá. Ale viera preto žičí opravdivému pokroku. Mnohé veci sa časom menia, ale pravda sa nemôže zmeniť ani pokrokom, ani módou. Pred pravdou treba sa pokoriť. Preto viera žiada od nás, aby sme pokorne prijali všetky náboženské pravdy. Kto uverí a dá sa pokrstiť, bude spasený, ale kto neuverí, bude zatratený. (Mk 16, 16.) Hľadáš pravdu, pokor hlavu! (Sv. Augustín.)

Šťastuý, kto má vieru, lebo má poruke odpoveď na všetky záhady života. Verím, Pane, spomôž mojej nevere! (Mk 9, 23.)

b) Naša viera musí byť:

1. všeobecná, to jest musíme veriť všetky pravdy katolíckeho náboženstva;
2. pevná, to jest nesmieme pochybovať ani o jednej pravde katolíckeho náboženstva;
3. živá, to jest musíme žiť podľa viery;
4. stála, to jest musíme verne zachovávať svoju vieru až do smrti, i keby sme mali podstúpiť mučenícku smrť.

c) Hlavné pravdy katolíckeho náboženstva sú tieto:

1. Boh je len jeden;
2. V Bohu sú tri božské osoby: Otec, Syn a Duch Svätý;
3. Syn Boží stal sa človekom, aby nás vykúpil;
4. Boh je spravodlivý sudca, ktorý dobrých odmeňuje a zlých tresce;

Svätý Vavrinec,
vzor stálosti vo viere.

5. ľudská duša je nesmrteľná;

6. Božia milosť je potrebná ku spaseniu.

Pohanovi alebo židovi, ak si žiada v nebezpečenstve života sv. krst, stačí vysvetliť tieto hlavné pravdy.

O zjavenej viere.

a) Nie viera, ako viera. Sú aj falošné viery, ako sú aj falošné peniaze. Ľudia len pod vplyvom Božej milosti môžu správne smýšľať a veriť; ináč ich mienka je priosobná, strannícka, často zvrhlá.

Človek vždy skúmal: aký je Boh, aké má vlastnosti, čo si žiada od **radí**. Ale len svojím rozumom nemohol si dať jasnú odpoveď na tieto otázky. Boh mu však pomohol, zjavil sa mu.

Čo robí Boh, keď sa zjavuje?

Poučuje Ľudí o náboženstve.

b) **Boh Otec učil**: Adama, Evu, Ábela, Kaina, Noema, Abraháma, Mojžiša... Toto učenie Boha Otca ja napísané v štyridsiatichšiestich knihách Starého zákona. Zidia pokladajú len tieto knihy za sväté.

Syn **Boží učil** apoštolov a súvekých obyvateľov Židovskej krajiny. Apoštolí a apoštolskí učeníci (Marek, Lukáš) napísali jednu časť Kristovho učenia v dvadsiatichšiestich knihách Nového zákona, druhú časťku len ústne hlásali. Jednu časťku učenia Pána Ježiša napísali: Matúš, Marek, Lukáš a Ján. Týchto nazývame evanjelistami. Skrátené ich označujeme: Mt, Mk, Lk a Jn.

Duch Svätý riadi učiacu Cirkev, ktorú zpočiatku tvorili apoštolí spolu so sv. Petrom. Dnes ju tvoria všetci biskupi, sjednotení s rímskym pápežom. Duch Svätý hovoril ústami prorokov.

čo je Písmo sväté?

Sbierka kníh, ktoré sú napísané z vnuknutia Ducha Svätého.

c) Knihy Starého a Nového zákona spolu tvoria Písmo sväté, Bibliu, najsvätejšiu knihu, ktorej pôvodcom je Boh.

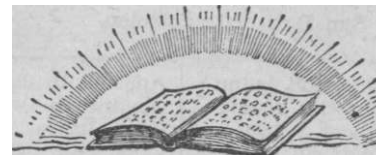
Slová: „z vnuknutia Ducha Svätého“ znamenajú, že Duch Svätý zvláštnym spôsobom osvietil pisateľov týchto kníh a pri písaní tak ich stále viedol, že napísali pravdy Božieho zjavenia bez omylu.

Kresťania nekatolíci, čiže protestanti, sa odvolávajú len na Písmo sväté, ústne podanie zamietajú.

Kresťan katolík môže čítať len také Písmo sväté, ktoré schválila cirkevná vrchnosť. Takéto Písmo sväté má vždy vysvetľujúce poznámky.

Prvý slovanský preklad Písma svätého je dielom sv. Cyrila a Metoda. Ako hľadať v Písme svätom? Napr. Lk 2, 7. Najprv si vyhladáme knihu, ktorú označuje skratka (Lk). Prvá číslica (2) udáva hlavu a druhá (7) Verš.

Čo znamená „Nihil obstat“, „Imprimatur“? Niet námietky — môže sa vytlačiť.

čo je ústne podanie?

To učenie Pána Ježiša, ktoré apoštolí nenapísali, len ústne hlásali.

d) Kristus **Pán** nerozkázal apoštolom písať, lež učiť. Prvých veriacich získalo ústne podanie. Ústne podanie nás presvedčuje o tom, ktoré knihy patria do Písma svätého. Ústne podanie vysvetľuje ťažké vety Písma svätého. Zákon vyžaduje tlmočníka. Písmo sväté nemohlo byť jediným prameňom zjavenia, lebo nebolo kníh a ľudia nevedeli čítať. Ústne podanie je tiež napísané v knihách nábožných biskupov, apoštolských a cirkevných Otcov starého veku, ako sú: sv. Polykarp, sv. Irenej, sv. Atanáz...

e) V čítaní Písma svätého nasledujme príklad murína, komorníka kráľovneTKandaky. (Skt 8, 26—40.) Ako on, tak aj my si dajme vysvetliť Písmo sväté. Ešte lepšie bude, keď rozkazy Písma svätého nielen vypočujeme a poznáme, ale nábožnými skutkami prevádzame. V Písme svätom ako v zrkadle vidíme svoje zlo, ale aj to, ako povstať zo zla. (Sv. Hieronym.)

Z čoho čerpá katolícka Cirkev Božie zjavenie?

1) Z Písma svätého a

2) z ústneho podania.

Názvom Starý a Nový zákon sa označujú aj knihy Písma svätého aj doba.

Starý zákon ako kniha obsahuje udalosti od stvorenia sveta po narodenie Pána Ježiša.

Nový zákon ako kniha obsahuje udalosti od narodenia Pána Ježiša po úmrtie posledného apoštola sv. Jána, kedy sa skončilo zjavenie, teda **aj** ústne podanie.

Starý zákon ako doba trval od stvorenia sveta po smrť Pána Ježiša.

Nový zákon ako doba trvá od smrti Pána Ježiša po súdny deň.

f) Prehľad Božieho zjavenia.

Mnohonásobne hovorieval Boh otcom skrze prorokov... Boh Otec učil:	Najnovšie hovoril skrze Syna (Zid 1, 1—2.) Syn Boží učil apoštolov.	Otec vám dá iného Tešiteľa — On vás naučí všetkým veciam. (Jn 14, 26.) Duch Svätý učil
Ādama, Evu, Ābela, Kaina, Noema, Abrahāma, Mojžiša. Toto je napísané v Starom zákone, ktorý má 46 kníh.	Apoštolí jednu čiastku učenia Pāna Ježiša napísali — v Novom zákone ktorý má 27 kníh.	Apoštolí druhú čiastku učenia Pāna Ježiša nenapísali, len ústne hlāsali.
Písmo sväté (73 kníh.)	Ústne podanie	
Toto všetko je Božie zjavenie,		
ktoré učí katolícka Cirkev pod ochranou Ducha Svätého.		
Pravidlo viery je: veriť, čo učil Boh a čo hlása katolícka Cirkev ako učenie Božie.		

Apoštolské vyznanie viery.

Kde je nakrátko, čo musíme veriť?

V Apoštolskom vyznaní viery.

Apoštolské vyznanie viery znie takto:

Verím v Boha, Otca všemohúceho, Stvoriteľa neba i zeme; i v Ježiša Krista, Syna jeho jediného, Pána nášho, ktorý sa počal z Ducha Svätého, narodil sa z Márie Panny; trpel pod Pontským Pilátom, ukrižovaný umrel i pochovaný bol; sostúpil do pekiel, tretieho dňa vstal zmŕtvych; vstúpil na nebesia, sedí na pravici Boha Otca všemohúceho; odtiaľ príde súdiť živých i mŕtvych. Verím v Ducha Svätého, v svätú Cirkev všeobecnú, v svätých obcovanie, v hriechov odpustenie, v tela zmŕtvychvzkriesenie a v život večný. Amen.

Prečo sa menuje toto vyznanie viery apoštolským?

Lebo pochádza z apoštolských čias.

Koľko častok má Apoštolské vyznanie viery?

12 častok, ktoré menujeme článkami.

„Verím v Boha“ je žeravým uhlíkom, na ktorom si denne máme zažat a rozdúchať plameň viery. (Sv. Augustín.) Pomodlime sa „Verím v Boha“!

Prvý článok Apoštolského vyznania viery.

Verím v Boha, Otca všemohúceho, Stvoriteľa neba i zeme.

O Bohu.

a) **Názory ľudí o Bohu pred Kristom Pánom.**

Každý človek zdravého rozumu a neskazeného srdca verí v Boha. Len blázon riekol v svojom srdci: Niet Boha. (Zalm 13, 1.)

Naši prví rodičia mali správny pochop o Bohu. Boh sa im zjavil.

Po čase sa odkloňovalo hriešne ľudstvo vždy viac a viac od správneho chápania Boha. Pohani upadli do modlárstva a pokladali Boha za „neznámeho“. (Skt 17, 23.) Porovnajme modly kananejské, babylonské a staroslovanské ...

V Starom zákone len židovský národ širil správny pochop o Bohu.

b) **Ze Boha ešte nik nevidel?**

~A kto by nevidel Božie stopy v prírode? Čie svedomie by ho nehlásalo? Len duševne slepí ho nevidia. V sebe vidíme jeho obraz, v ostatných tvoroch jeho stopy. Čo povedať o tých, ktorí videli Krista Pána, odblesk nebeského Otca? Kto vidí mňa, vidí aj Otca — povedal Pán Ježiš. (Jn 14, 9.)

Hvezdári prv vedeli o nejednej hviezde, než ju videli.

Ze Boha ešte nik nenašiel?

O a koľko blažených duší ho našlo už tu na zemi a v nebi. Vo vreckových hodinách ešte nik nenašiel hodinára. Veľkí učenci a myslitelia dejín verili a dodnes veria v Boha. Mnohí by boli radi, keby nebolo Boha, nemuseli by sa báť jeho súdu a trestu.

Pán môj a Boh môj! (Jn 20, 28.)

c) **Boh je len jeden.**

Co nám hlása Boha?

1. Viditeľný svet,
2. naše svedomie a
3. Božie zjavenie.

O Božích vlastnostiach.

Protiklad. Aký nie je Boh? Pr. Zlatá socha Bálová v Babylone.

Kto ako Boh? — Aký je Boh?

a) Čo hovorí o Bohu Písmo sväté?

Boh a hmota: Boh je duch. (Jn 4, 24.)

Boh a dokonalosť: Svätý, svätý, svätý Pán, Boh zástupov. (Iz 6, 3) Svätí buďte, lebo ja som svätý. (3 Mojž 11, 44.)

Boh a priestor: Kde pred Tvojou tvárou utiecť? (Zalm 138, 7—8.) V ňom žijeme, hýbeme sa a sme. (Skt 17, 28.)

Boh a múdrosť: Všetko je odkryté jeho očiam. (Zid 4, 13.)

Boh a moc: Lebo nie je nemožná u Boha nijaká vec. (Lk 1, 37.)

Boh a čas: Od vekov až naveky si Ty, Bože. (Zalm 89, 2.) Boh číta naše myšlienky. (Lk 7, 36—50.) Boh rozprával ústami prorokov. (Zid. 1, 1.)

Boh a človek: A čo máš, čo by si nebol dostal? (1 Kor 4, 7.)

Boh a hriešnik: Súdi každého bez ohľadu na osoby. (1 Pet 1, 17.) Nežiadam smrť bezbožného... ale... aby... živý bol. (Ez 33, 11.) Pán je shovievavý a milosrdný. (Zalm 102, 8.)

b) Z toho nasleduje, že Boh je:

1. **neviditeľný, lebo nemá telo, On je duch;** (Mnohé veci nevidíme, ako: rozum, radosť, bolesť, povetrie, elektrinu, len ich účinky pozorujeme.)
2. **najsvätejší, lebo miluje len dobré a nenávidí zlé;**
3. **všadeprítomný, lebo je na nebi, na zemi a na každom mieste;** (Zvláštnym spôsobom je prítomný v nebi a vo Sviatosti Oltárnej. Pán s nami.)
4. **vševediaci, lebo je najmúdrejší a vie všetko, čo bolo, čo je aj čo bude, ba i to vie, čo si myslíme a v tajnosti robíme;** (Vie o nás i dobré i zlé veci. Proroctvá.)
5. **všemohúci, lebo môže urobiť všetko, čo len chce; (Zázraky.)**
6. **večný, lebo vždy bol a vždy bude;** (Neviditeľné nebo nebolo vždy, ale bude vždy; hviezdnaté nebo nebolo vždy a nebude vždy. To isté rozpovedzme o duši a o tele.)
7. **najdobrotivejší, lebo nám dáva všetko dobré; (Najštedrejší bol vtedy, keď k nám poslal svojho Syna.)**
8. **najspravodlivejší, lebo dobrých odmeňuje a- zlých tresce; (Boháč a chudobný Lazár.)**

9. milosrdný, lebo trpezlivo čaká na obrátenie hriešnikov a kajúcim odpúšťa hriechy. (Potopa. Ninive. Neúrodný figový strom. Márotnatný syn.)

Prečo hovoríme, že Boh je neviditeľný, najsvätejší...?

O Najsvätejšej Trojici.

a) Tajomstvom Najsvätejšej Trojice lepšie poznávame Boha. Ale ono neodhalí hĺbku božstva, len zveľaďuje našu pokoru a núti nás na kolena. (Tajomstvá sú nepochopiteľné pravdy prírody, vedy a viery.)

V Starom zákone ešte nepoznali tajomstvo Najsvätejšej Trojice. Až sv. Otcovia kresťanského staroveku poukazujú na niektoré miesta Starého zákona, ktoré by mohli prezradzovať akési tušenie o Najsvätejšej Trojici. Napr. Boh pri stvorení človeka povedal: „Učínme človeka...“ (1 Mojž 1, 26.) Pri Bábeli: „Podte, sostúpme a zmätme tam ich jazyk.“ (1 Mojž 11, 7.)

Nový zákon už výslovne spomína tri božské osoby:

1. pri zvestovaní Panne Márii (Lk 1, 31—35.);
2. pri Pánovom krste v Jordáne (Mt 3, 17.);
3. pri ustanovení sviatosti krstu (Mt 28, 19.).

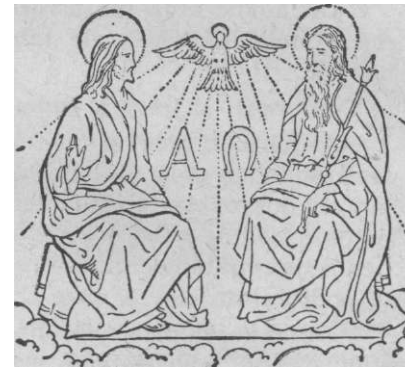
V jednom Bohu sú tri božské osoby: Otec, Syn a Duch Svätý.

Ako menujeme krátko tri božské osoby?

Najsvätejšia Trojica.

Každá z troch božských osôb je pravý Boh a spolu sú len jedným Bohom.

Tri božské osoby rozoznávame takto: Otec je od večnosti sám od seba; Syn je od večnosti splodený od Otca a Duch Svätý od večnosti pochádza od Otca a Syna.

b) Najsvätejšia Trojica a každodenný život.

Prvá nedeľa po Svätom Duchu je sviatkom Najsvätejšej Trojice.

V mene Najsvätejšej Trojice sme boli pokrstení, dostávame odpustenie hriechov, prežehnávame sa, kropíme sa svätenou vodou a jej chválospevom zakončievame modlitbou „Sláva Otcu i Synu i Duchu Svätému. Ako bolo na počiatku, — tak nech je i teraz i vždycky i na veky vekov. Amen.“

Sv. Barbora bola umučená pre vieru v Najsvätejšiu Trojicu. Príhoda sv. Augustína pri mori s anjelikom je tiež výrazným chválospevom velebnosti Najsvätejšej Trojice.

Ako oči nezdolajú celú žiaru slnka, uši neznesú všetky zvuky sveta, srdce nevládze precítiť všetky radosti a bóle života, tak stvorený rozum nemôže pochopiť Stvoriteľa.

Buďme povďační nebeskému Otcovi, že nás stvoril, Synovi Božiemu, že nás vykúpil, Duchu Svätému, že nás posilňuje a posväčuje siedmimi sviatosťami. Tieto účinky len osobitne pripisujeme jednotlivým božským osobám, ináč Najsvätejšia Trojica navonok robí všetko celá.

Boh Stvoriteľ.

Boh Stvoriteľ a neviditeľný svet.

a) Na počiatku času nebolo ničoho okrem Boha, ktorý bol sám v sebe blažený. Chcel ukázať slávu a dožiť blaženosti aj iným, preto stvoril rozumných duchov: anjelov. Jestvovanie anjelov požaduje aj rozumné stupňovanie tvorov. Od človeka k Bohu — bez anjelov — by bola priveľká medzera. — Anjeli ša zjavili: Lótovi, Tobiašovi, Zachariášovi, Panne Márii, sv. Petrovi vo väzení...

čo sú anjeli?

Duchovia, ktorí majú rozum a slobodnú vôľu, ale telo nemajú.

b) Povinnosti anjelov k Bohu.

Anjeli boli dobrí a múdri. Mali slobodnú vôľu. Boh chcel, aby mu dobrovoľne slúžili a len potom prišli do neba, lebo Boh nemiluje vynútenú službu. Preto podrobil anjelov skúške.

Dobrý anjeli pri skúške obstáli a pod vodcovstvom sv. Michala dostali za odmenu nebo. Písmo sväté spomína deväť sborov anjelov. Najbližšie k Bohu sú cherubíni a serafíni; ešte sú: anjeli, archanjeli, sily, mocnosti, kniežatstvá, panstvá, tróny.

c) Povinnosti anjelov k ľuďom.

Už meno angelus = posol, znamená tvora, ktorý má konať akúsi službu. Michael = kto ako Boh?; Rafael = Boží liek; Gabriel = Božia sila. Pri pohrebe vzývame sv. Michala ako predstaveného raja (prepozitus paradizi). Pohrebné máry nazýva ľud koňom sv. Michala. Každý umieráčik nosí meno sv. Michala. Po malej sv. omši sa modlietame: Sv. Michal archanjel, ochraňuj nás v boji. Boh prikázal anjelom svojim o nás, aby nás strážili na všetkých cestách našich (Žalm 90, 11.) Anjel Boží, strážca môj.

Dobrý anjeli bývajú v nebi, modlia sa za nás a strážia nás, aby sme aj my prišli do neba.

V knstole obkľučujú anjeli svätostánok. Sprevádzajú kňazov, keď nesú Božie telo k nemocným.

Ako sa menuje ten anjel, ktorý nás chráni na cestách života? Anjel strážca.

d) Povinnosti ľudí k anjelom.

1. Máme si ich ctiť.
2. Máme si všímať ich vnuknutia.
3. Máme ich vzývať v nebezpečenstvách a
4. nesmieme ich zarmucovať hriechmi.

e) Zlí anjeli pri skúške neobstáli, ale Luciferom pobúrení padli. Teda hriech pretvoril anjela na diabla.

Zlí anjeli bývajú v pekle a zvádžajú nás na zlé, aby sme aj my prišli do pekla.

Satan zviadol Evu, zničil celý majetok Jób a týral jeho telo. Diabol má veľa pomocníkov na zemi: zlých žiakov a zlých ľudí. Hovorí sa, že čertu slúžil, čert ho vzal. Diabol sa odvážil pokúšať aj Pána Ježiša. Protikresťanské nauky sú učením satanovým.

Hrozný sú prejavy zlého ducha pri špiritistických besiedkach a u posadnutých. Kristus Pán obmedzil diablu moc. Aj svojim učeníkom a Cirkvi dal moc ho vyháňať. (Mt 8, 29; 12, 28.)

Pohľad na jediný hriech anjelov a na veľké množstvo našich hriechov — ako spasiteľná nauka — vynúti našu pokoru a skromnosť.

Pán Boh s nami a zlý preč!

Od úkladov diablových vyslobod' nás, Pane!

Boh stvoril viditeľný svet.

Boh dáva tvorom život, lebo každý živý tvor môže pochádzať len od živého Boha. Odkiaľ živá bunka na zemi? Od Boha, Boh ju stvoril.

„Stvoriť“ znamená z ničoho niečo urobiť.

Tvory dostaly svoje jestvovanie od Boha. Všetci učenci sveta dovedna nespravia ani makové zrnko, ani živú trávku.

Keď pozrieme von oknom, vidíme kúsok sveta. Celý svet len Boh vidí.

Obchody a rozličné firmy aj nočnými svetelnými reklamami odporúčajú svoj tovar. Slnko, mesiac a hviezdy sú reklamou Boha. Porovnajme Jób (12, 7—9).

Boh stvoril svet.

Kto je Boh?

Pán celého sveta a náš Otec nebeský.

Prečo stvoril Boh svet?

Pre svoju česť a našu blaženosť.

Za koľko dní stvoril Boh svet?

Za šesť dní.

Prečo zasvätil Boh siedmy deň?

Aby sme ho aj my zasvätili po šesťdňovej práci.

Tieto Božie dni sa nemerajú hodinami, lebo sa nepočítajú podľa nášho slnka. „Deň“ znamená dobu. Boh ukázal Adamovi alebo Mojžišovi týchto šesť obrazov stvorenia v šiestich dňoch.

O Božej prozreteľnosti.

a) Božia starostlivosť v minulosti.

Boh prichystal pre človeka poklady celého sveta a odovzdal mu ich. Boh už miliardy ľudí preživil na zemi. Koľké cenné životy zachránil! Zachránil Mojžiša, povýšil Jozefa Egyptského. Všetko tak usporaduje **na svete, aby sa vo všetkom splnila Jeho vôľa.** (Jób, Tobiáš.)

Ako voláme Božiu starostlivosť o svet?

Božou prozreteľnosťou.

b) Božia starostlivosť teraz.

Božie ruky nie sú skrátene ani teraz; Boh má viac, než rozdal. Podľa Krista Pána aj vlasy na našich hlavách sú spočítané. (Mt 10, 29—30.)

\ **Boh i teraz sa stará o svet, on svet zachováva a riadi.**

Boh sa stará najviac o ľudí.

Vravíme: Boh **sa stará o svet**, čo tolko znamená, že Boh zaopatruje tvorstvo všetkými potrebnými vecami. Ďalej hovoríme: Boh **zachováva svet**, čo tolko znamená, že svet a všetky tvory dotiaľ trvajú, dokiaľ Boh chce. — Boh **riadi svet**, čo znamená, že nič sa nestane bez Božej vôle alebo bez jeho donustenia. Ale vždy chce len naše dobro, lebo tým, ktorí milujú Boha, **všetko dopomáha k dobrému.** (Rim 8, 28.)

c) Ako posúdiť kríže života?

To Boh robí, všetko je dobré. Boh dopúšťa na nás aj nehody a trápenia, lebo nás nimi napomína, že zem nie je cieľom, len cestou k Nemu. Zdanlivé šťastie bezbožníkov sa zakladá na pomínelných veciach, ktoré im Boh pripúšťa, aby sa polepšili. Majiteľ svoj poškodený dom hneď nezrúca, poškodené šaty hneď neroztrhá.

Šťastie je to, čo sa ľúbi Bohu; nešťastie, čo sa mu neľúbi. — Potom sme členmi ľudskej spoločnosti; zo svojich príjmov žijeme my, a z našich výdavkov žijú iní.

Buďme povďační Bohu, že nám dal zdravie, život, že nás prijal pri sv. krste za svoje dieťky. Pripravil nám nebo. Ustavične sa stará o nás, dal nám rodičov a anjela strážcu. I kuriatko, keď pije vodu, pozerá k nebu. — Zapamätajte si: Svet spravuje Boh, nie ľudia. Co dobrého je na svete, to Boh chce. Zlé len dopustí, lebo nechce hatiť slobodnú vôľu ľudí. Ale aj zo zlého vie spraviť dobré, veď je všemohúci. (Sv. Augustín.)

Odkiaľ pochádza človek?

Ako všetko i človek vyšiel z Božích rúk. Už boli anjeli, nerasty, rastliny, zvieratá, chyboval ešte človek, pán a koruna prírody, dedič neba.

Rajská záhrada čochvíľa uzrela Božie dielo — človeka. Porada Najsvätejšej Trojice vyvrcholila v rozhodnutí: Učiniť človeka na náš obraz... **A Pán Boh utvoril telo prvého človeka zo zeme a vdýchol doňho nesmrteľnú dušu.**

Teda človek pozostáva z tela a z duše.

Človek dostal telo zo zeme, dušu od Boha.

Ľudská duša sa podobá Bohu v tom, že má:

1. rozum,
2. slobodnú vôľu a
3. je nesmrteľná.

človek nemohol byť dedičom rieba bez svätosti, (bez posväcujúcej milosti), preto Boh ňou obdaril človeka. Takto sa stali naši prví rodičia milými dieťkami Božími. V tomto stave milosti boli podobní Bohu. Chápeme veľkosť hriechu: Boží obraz zničiť v sebe alebo v inom! V raji boli blažení s tou povinnosťou a výsadou, aby raj obrábali a za živa prišli do neba.

Ktoré tvory vynikajú zvlášť?

Anjeli a ľudia, lebo majú rozum, slobodnú vôľu a nesmrteľnosť.

Všetci sme dieťkami toho istého nebeského Otca a tých istých prvých rodičov, sme bratmi a sestrami, teda pestujeme vzájomnú svornosť a lásku.

Prvý hriech na zemi.

a) Človek si myslí, že si polepší a zväčša si pohorší. — Naši prví rodičia neposlúchli Boží rozkaz, jedli zo zakázaného ovocia. Bol to hriech neposlúchnosti, pýchy, prestúpenia pôstu a túžby stať sa rovnými Bohu. Tento hriech a jeho zlé následky dedíme všetci, preto sa volá **dedičným** hriechom. **Dedičným** sa volá aj preto, lebo sme sa ho osobne nedopustili; **hriechom**, lebo sme sa narodili bez posväcujúcej milosti, v stave Bohu nemilom.

Naši prví rodičia pre hriech stratili:

posväcujúcu milosť,
jasnosť rozumu,
pevnosť slobodnej vôle a
telesnú nesmrteľnosť.

čo sme zdedili po prvých rodičoch?

1. Dedičný hriech,
2. náchylnosť k zlému,
3. trápenie a
4. smrť.

Pravá osвета plynie z kríža.

b)_Najhorším následkom dedičného hriechu bolo, že nijaký potomok Adamov sa nemohol dostať do neba, aj tí najlepši prišli len do predpekia. často počúvame úryvok modlitby po malej sv. omši, že sme „vyhnaní synovia Evy“. My trpíme pre prvých rodičov? Áno. Už je to tak na zemi, že dievky trpia pre hriechy rodičov: nedostatok, choroby, dedičnú zataženosť atď___Otcovia naši jedávali plánky a nám strpily zuby.

čím sa smýva dedičný hriech?

Svätým krstom.

Jedine na koho neprešiel dedičný hriech?

Na Pannu Máriu.

Prečo neprešiel dedičný hriech na Pannu Máriu?

Preto, lebo ju Boh vyvolil za matku svojho Syna.

Sviatok Nepoškvrneného počatia Panny Márie slávime 8. decembra. Nepoškvrnené počatie Panny Márie bolo vyhlásené za článok viery r. 1854. Túto svoju výsadu potvrdila Panna Mária r. 1858 v Lurdoch, keď sv. Semadete povedala: „Ja som nepoškvrnené počatie.“

c) Cirkev mierni následky dedičného hriechu:

prírodu krotí: požehnaním poľa, ozimín a sprievodmi krížových dní;

telo lieči: nábožnou duševnou náladou a pomazaním nemocných;

ostrie smrti otupuje: pamiatkou Kristovej smrti, posvätným pohrebným sprievodom a posvätením cintorínov. Sv. prijímanie nám dáva ako záloh zmŕtvychvstania;

dušu ratuje: sv. krstom a sv. spovedou;

tresty duše zmierňuje a odstraňuje: spovednou pokutou a odpustkami;

slobodnú vôľu posilňuje: sv. spovedou a sv. prijímaním;

rozum osvecuje: pomáhajúcou milosťou a svätými pravdami;

rozhárané spoločenské pomery lieči: častým, ba každodenným prijímaním, hlásaním svätých právd a rozvetvenou Katolíckou akciou.

Prislúbený Vykupiteľ.

a) Pôvodne chcel dať Boh človekovi úplnú blaženosť aj na zemi aj na nebi. Ale nemohol tak urobiť pre hriechy ľudí. Preto prišiel na zem Syn Boží, ktorý zomrel za hriechy ľudstva a tak umožnil ľuďom vstup do večnej blaženosti.

b) Naši prví rodičia, i keď boli vyhnaní z raja, nezúfali, lebo im Boh ešte v raji prisľúbil Vykupiteľa. Diablovej riekol: „Nepriateľstvo položí medzi tebou a ženou, a medzi tvojím potomstvom a jej potomstvom, ona pošliape tvoju hlavu a ty budeš číhať po jej päte.“ (1 Mojz 3, 15.)

Ľudstvo viac tisíc rokov muselo čakať na Vykupiteľa, aby nahliadlo do svojej biedy a slabosti a tak samo zatúžilo po prisľúbenom Vykupiteľovi. — A tak sa aj stalo. Ľudia poznali svoje nešťastie. Vrucne prosili Boha, aby poslal Spasiteľa. Takto volal prorok v mene ľudstva:

„Rorate céli desuper“ čiže —
Rosu dajte nebesia
a oblaky pršte spravodlivého;
otvor sa zem
a vypuč Spasiteľa. (Iz 45, 8.)

Túžobne čakali Vykupiteľa proroci, iní nábožní ľudia Židovskej krajiny, duše v predpekli a mnohí pohani.

c) Na túto smutnú dobu nás upamätáva Cirkev **adventom**, ktorý trvá asi štyri týždne pred Vianocami. Vtedy každodenne sa slúžieva včasná sv. omša ku cti Panny Márie, zvaná „Rorate“... Príde Kristus Spasiteľ náš, cestu Jemu spravme. Prvá adventná nedeľa je cirkevným novým rokom. Adventus = príchod Pánov; rorate = roste.

Kto je prisľúbený Vykupiteľ?

Ježiš Kristus.

Druhý článok Apoštolského vyznania viery.

Verím... v Ježiša Krista, Syna jeho jediného, Pána nášho.

a) Ježiš Kristus je Synom Božím.

"Toto hlásal už prorok Izaiáš, keď budúceho Vykupiteľa volal Emanuelom, čo toľko znamená, ako Boh s nami. (Iz 7, 14.)

Boh Otec to isté prehlásil o Pánu Ježišovi pri Jordáne a na Táboch, keď bolo počuť hlas s nebies: Toto je Syn môj milovaný, v ktorom mám zaľúbenie. (Mt 3, 17. a 17, 5.)

Kristus Pán sám o sebe tvrdil, že je Synom Božím a slávnostne to potvrdil i pred Kaifášom. (Mk 14, 61—62; Jn 10, 30. a 8, 58; Mt 28, 18. a 9, 6.)

Apoštoli otvorene hlásali, že Ježiš Kristus je Synom Božím. Sv. Peter vyznal: Ty si Kristus, Syn Boha živého. (Mt 16, 16.) Apoštoli aj smrť podstúpili za vieru v božstvo Kristovo.

Etiopský komorník dojatý vyznal: Verím, že Ježiš Kristus je Syn Boží. (Skt 8, 37.)

Kto je Ježiš Kristus?

Druhá božská osoba Syn Boží, ktorý sa stal pre nás človekom. Ježi? Kristus je Boh a človek.

Cím dokázal Pán Ježiš, že je Bohom?

1. Najsvätejším životom,
2. zázrakmi a
3. prorockými.

Zázrak je neobyčajný, ale viditeľný skutok, ktorý nemôže vykonať nijaká prirodzená sila, len všemohúci Boh.

Prorocko je predpovedanie budúcej udalosti, ktorú nemožno predvídať ľudským rozumom.

b"i Ježiš Kristus bol Pánom:

prírody: vodu premenil na víno; utíšil vlnobitie; rozmnožil chleby; chodil po vode; umožnil zázračný rybolov;

chorôb: vyliečil slepých, hluchých, nemých, chromých, malomocných;
ľudskej smrti: vzkriesil mládenca z Naimu, Jairovu dcéru, Lazára a iných;

svojej smrti: vzkriesil seba, keď bol usmrtený;

budúcnosti: predpovedal svoje utrpenie, smrť, vzkriesenie, Judášovu zradu, Petrov pád, spustošenie Jeruzalema, posledný súd.

Aj **diablov** vyhánal z ľudí.

Poďme Ho dnes navštíviť! Ba či aj na nás bude volať: Toto je **syn** môj milý; **toto** je dcéra moja milá? Klaknime si pred oltár a volajme: „Ježišu, Syn Boží a Syn Dávidov, zmiluj sa nad nami!"

Tretí článok Apoštolského vyznania viery.

Verím v Ježiša Krista, ktorý sa počal z Ducha Svätého, narodil sa z Márie Panny.

_a) Vetou našej dennej modlitby: „A Slovo (Syn Boží) telom sa stalo. A prebývalo medzi nami" vyznávame tajomstvo vtelenia Syna Božieho, že Boh sa stal dieťaťom, človekom.

Vykupiteľ sveta mal prísť na svet ako človek. Človek potrebuje matku, Syn Boží najsvätejšiu matku — bez hriechu. Takúto našiel v Nazarete, v osobe Panny Márie.

Pán Ježiš od večnosti prebýval v nebi ako Syn Boží, druhá božská osoba Najsvätejšej Trojice.

Na zvestovanie Panny Márie (25. marca) prišiel bývať pod srdce Panny Márie s ľudským telom a s ľudskou dušou z moci Ducha Svätého.

Konečne po deviatich mesiacoch sa narodil v Betleheme a po egyptskom vyhnanstve bol vychovávaný v Nazarete. Preto nápis jeho viny na kríži: I. N. R. I. — Ježiš Nazaretský, Kráľ židovský.

Pán Ježiš bol v Nazarete tesárom.

b) Narodenie Ježišovo slávime na Vianoce, 25. decembra, tromi svätými omšami: utierňou čiže anjelskou omšou, pastierskou omšou a predpoludňajšou omšou veriacich. Kúzlom Vianoc sú jasičky, ktoré prvý raz postavil sv. František Asiský r. 1223. Vianočný stromček pochádza z 18. storočia. Znamená osudný rajský strom i drevo kríža; navešané darčeky a svetlá Pána Ježiša.

O osem dní, 1. januára, slávime **Nový rok**, pamiatku pomenovania Pána Ježiša; 6. januára pamiatku **Troch kráľov** alebo **Zjavenie Pána** sa pohanom. Pán Ježiš bol obetovaný v jeruzalemskom chráme štyridsiateho dňa po svojom narodení. Na toto nás upomína **Očisťovanie Panny Márie** alebo **Hromnice** — 2. februára — a tajomstvo sv. ruženca: ktorého **si**, Panna, v chráme obetovala.

Kto je otec Pána Ježiša ako druhej božskej osoby?

Boh Otec.

Kto je matka Pána Ježiša?

Preblahoslavená Panna Mária.

Kto bol vychovávateľ Pána Ježiša?

Sv. Jozef.

c) Panna Mária porodila Bohočloveka, preto ju voláme **Matkou Božou**. "Svätý Jozef nie je ocom Pána Ježiša. Počatie Pána Ježiša sa stalo zázračným spôsobom, z moci Ducha Svätého.

Deň sv. Jozefa je 19. marca. Sv. Jozef je ochrancom zomierajúcich, lebo usnul v rukách Pána Ježiša a Panny Márie.

Do sv. Rodiny patria: Ježiš, Panna Mária, svätý Jozef.

Sv. Jozef je ochrancom Cirkvi, tej veľkej rodiny Božej,

Prvá nedeľa po Zjavení Pána je sviatkom Sv. Rodiny. Nasledujeme sv. spokojnosť, vzornú poslušnosť a súlad členov sv. Rodiny.

Zvon nám tri razy denne pripomína, že Pán Ježiš býva medzi nami. Nezabúdajte na krásnu modlitbu Anjel Pána. Pomodlime sa ju!

Zo srdca dožičme vianočných radostí aj chudobnejším, ktorí sú medzi nami a aj biednym pohanom na misijnom území.

f vt.f .t^r- ^j

Pán Ježiš medzi ľuďmi.

a) Tridsaťročný Pán Ježiš odobral sa k Jordánu, kde ho pokrstil sv. Ján. Sv. Ján predstavil Pána Ježiša takto: „Ajhľa, Baránok Boží, ktorý sníma hriechy sveta." (Jn 1, 29.) Pán Ježiš sa odobral po krste na púšť, kde sa postil štyridsať dní a nocí. Takto sa prichystal na učiteľský úrad.

Potom začal vyučovať ľudí. Co Kristus Pán učil, to učia teraz katolícki kňazi. Kde našiel ľudí, tam učil. Svoje učenie nazýval evanjeliom — radostnou zvestou; svojich stúpencov veriacimi.

Čo učil Pán Ježiš?

To, čo musíme veriť a robiť, aby sme prišli do neba.

Ako posväcoval Pán Ježiš ľudí?

1. Svojím príkladom; (Učte sa odo mňa .. !)
2. modlieval sa s nimi,
3. odpúšťal im hriechy,
4. ustanovil im sviatosti a sv. omšu,
5. sľúbil im odmenu za svätý život.

M Pán Ježiš si vybral z prvých veriacich dvanástich dospelých žiakov, ktorých menoval apoštolmi = poslami. Apoštolov učil tri roky, aby mohli raz zastať jeho miesto.

Okrem apoštolov si vybral Pán Ježiš ešte aj sedemdesiatichdvoch **učeníkov**, ktorých po dvoch posielal pred sebou.

Pán Ježiš naučil svoj úzky krúžok stúpencov „Otčenáš".

Ľudia volali Pána Ježiša Majstrom, Učiteľom, Pánom, Nazaretským, Kristom, Synom Dávidovým, Mesiášom.

Pán Ježiš sám seba najčastejšie menoval: Synom človeka a Dobrým pastierom.

Ježiš znamená čo Vykupiteľ; Kristus čo olejom pomazaný alebo posvätený učiteľ, veľkňaz a kráľ sveta.

c) V terajšej katolíckej Cirkvi námetníkom -Pána Ježiša je rímsky pápež; miesto apoštolov sú biskupi; miesto sedemdesiatichdvoch učeníkov sú kňazi; miesto vtedajších veriacich sú terajši veriaci.

Pán naklonil nebesia a sostúpil
(Zalm 17, 10.) — aby sme my mohli
vystúpiť k Nemu nahor.

Štvrtý článok Apoštolského vyznania viery.

)(Verím... v Ježiša Krista ..ktorý trpel pod Pontským Pilátom, ukrižovaný umrel i pochovaný bol.

a) **Predobrazy Kristovej smrti:** zabitý Abel; drevom obťažený Izák, ktorý sa ponáhlal na svoju popravu; bratmi zapredaný Jozef; veľkonočný baránok; meденý had; Jonáš.

Pre dedičný hriech nikto by nemohol prísť do neba. Dobrotivý Boh sa zmlouval nad nami. No Jeho spravodlivosť žiadala zadosťučinenie za hriechy sveta. Teda urážka Boha mala byť odčinená smierením a potrestaním, a hriechom zotročené ľudstvo malo byť vykúpené.

Zadosťučinenie ľudí nestačilo, preto prišiel na zem Kristus Pán ako Syn Boží a dal Bohu náhradu nekonečnej ceny za hriechy sveta svojou prehorkou smrťou. (Iz 53, 4—5.) Kaifáš naznačil toto náhradné zadosťučinenie Kristovo, keď povedal, že to poslúži, ak jeden človek umrie za ľud. (Jn 18, 14.) Tým poukázal na Kristovu smrť, ktorá nám získala Božiu priazeň a milosť.

Kristus Pán bol človekom, aby v mene ľudstva dal zadosťučinenie, ale bol aj Bohom, aby to zadosťučinenie malo nekonečnú cenu. Jeho smrť voláme obeťou kríža. Pri Kristovej smrti milosrdenstvo a spravodlivosť sa stretly, pobozkaly a vyrovnaly. (Zalm 84, 11.)

b) Židovskí kňazi a páni nenávideli Krista Pána, lebo čakali politického Mesiáša, ktorý shodí nadvládu Rimanov a postaví Židov na čelo všetkých národov.

Pána Ježiša raz chceli sotiť do priepasti, inokedy ukameňovať, ale Kristus Pán si vyvolil smrť kríža.

Pontský Pilát bol jeruzalemským náčelníkom, dôverníkom rímskeho cisára.

Čo trpel za nás Ježiš?

1. **Krvou sa potil na Olivovom vrchu,**
2. **bol bičovaný,**
3. **bol trním korunovaný,**
4. **niesol ťažký kríž,**
5. **bol ukrižovaný na Kalvárii.**

Prečo trpel a umrel Pán Ježiš?

1. **Aby zadosťučinil Bohu za dedičný hriech a za všetky hriechy,**
2. **aby nás zachránil od pekla a či vykúpil,**
3. **aby nám otvoril nebo čiže nás spasil.**

c) Veľkopôstne obdobie sa začína Popolnou stredou. Na Smrtiúú nedelu zahaľujeme kríže a obrazy. Na Kvetnú nedelu svätíme bahniatka, spievame pašie. Vo veľkom týždni, v stredu, v štvrtok a piatok sa spievajú lamentácie = Jeremiášove náreky. Na Zelený štvrtok je pamiatka založenia Sviatosti Oltárnej a obnaženie oltárov. Veľký piatok je pamätným dňom Ježišovej smrti, vtedy je odhalenie kríža. To je jediný deň v roku bez sv, omše. Vtedy je len sv. prijímanie kňazovo, takzvaná omša predposvätných hostií, lebo kňaz konsekroval = premenil hostiu na sv. prijímanie v predošlý deň. Bôlny proces Kristov znázorňuje Krížová cesta.

Ozdobujme kvetinami sv. hrob Kristov. Podarujme vtedy niečo na jeruzalemský sv. hrob!

Ktoré pôstne piesne poznáme? Zaspievajme si niektorú! **Pašiové hry** sú divadelné výstupy z umučenia Krista Pána. ^

O svätom kríži.

a) Pán Ježiš posvätil kríž svojou prehorkou smrťou. Apoštoli hlásali ukrižovaného Krista. Sv. Helena našla Kristov kríž. Túto pamiatku slávime 3. mája prísvätim Najdenia sv. Kríža. Vytýčenie sv. kríža cisárom Herakliom oslavujeme 14. septembra Povýšením sv. Kríža. Sv. Kríž vykonal po svete víťaznú cestu. Vyšvihol sa na vrchol veží, dostal sa do cintorov, do škôl, do kresťanských domov, do nemocníc, ao súdnych siení, do poľa. Prečo? Aby hlásal veľkú lásku Kri tovu k nám a Kristom založený kresťanský poriadok.

Úsilím nevercov je odstrániť kríže. Kto odstráni kríž s blankytu na súdny deň?

Kristus Pán trpel za všetkých ľudí a jedného všetci ľudia nebudú spasení, lebo nežijú podľa Jeho predpisov. Ktorý nás stvoril bez nás, nespasí nás bez nás — povedal sv. Augustín.

Podmienky spásy stanovil Kristus Pán týmito slovami: Kto uverí a dá sa pokrstiť, bude spasený. (Mk 16, 16.)

☞ Na ceste spásy potrebujeme prostredníkov. Sami sa nespasíme. Neopierajme sa v mravnej svojej slabosti o svoje sily.

Ešte sme len na ceste spasenia, len čiastočné spasenie skusujeme — až vo večnosti dôjdeme úplného spasenia. Sv. kríž nám otvorí nebesia ako úderu kríža kostolné dvere na Kvetnú nedeľu.

Sv. krížom nás značila naša matka. Sv. kríž nás sprevádza v celom živote, aj do rakvy nám dajú kríž do ruky. Pri našej mohyle kríž bude hlásať našu vieru v naše zmŕtvychvstanie.

Klaniam sa Ti, Kriste,

a dobrorečíme Tebe, lebo si svätým krížom svojim svet vykúpil.

Podakujme Kristu Pánu ...

Odbavme si priliehavý desiatok sv. ruženca! Nábožne sa prežehnávajme! Kristus naklonil svoju hlavu, aby nás božkal, vystrel ruky, aby nás objal, otvoril svoje srdce, aby nás miloval. (Sv. Augustín.)

Piaty článok Apoštolského vyznania viery.

Verím ... v Ježiša Krista ... ktorý zostúpil do pekiel, tretieho dňa vstal zmŕtvych.

a) Na Veľký piatok popoludní o tretej zomrel Pán Ježiš na kríži. Zomrel, ako ľudia zomierajú; Jeho duša sa oddelila od tela, ale božstvo nie. Jeho telo pochovali. V hrobe ležalo od piatkového predvečera až do nedeľného svitania. Duša Pána Ježiša hneď zostúpila s kríža do predpekla, kde sv. duše Starého zákona očakávaly vykúpenie, ako: Adam, Eva, Ábel, Noe, Abrahám... proroci, sv. Joachim, sv. Anna, sv. Ján Krstiteľ atď.

Prečo zostúpil Pán Ježiš do predpekla?

Aby zvestoval svätým dušiam Starého zákona, že sú vykúpené.

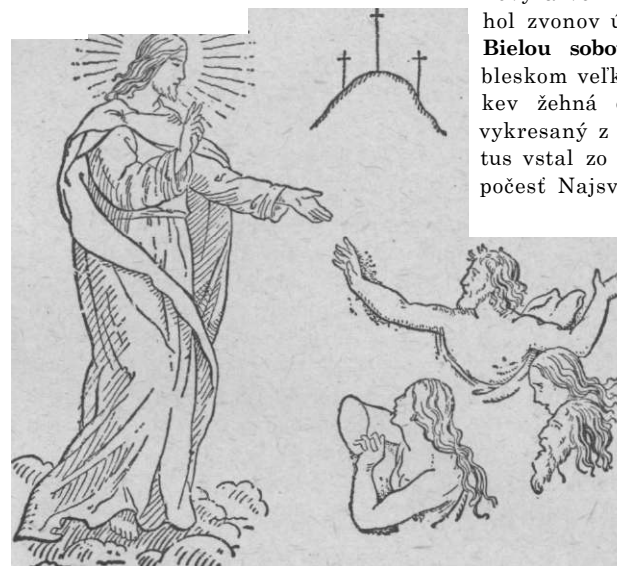
Či telo Kristovo navždy ostalo v hrobe?

Nie, na tretí deň Kristus Pán znovu spojil svoju dušu s telom a slávne vstal zmŕtvych.

b) Veľký smútok zelenoštvrtkový a veľkopiatočkový, keď aj hlahol zvonov úmlkne, je vystriedaný **Bielou sobotou**, ktorá je už zábleskom veľkonôčnej radosti. Cirkev žehná oheň, ktorý má byť vykresaný z kremeňa, ako aj Kristus vstal zo skalnatého hrobu. Na počesť Najsvätejšej Trojice zažnú sa sviece trojramenníka pri speve: Lumen Christi = svetlo Kristovo, Deo gracias = vďaka Bohu.

Pred oltárom požehná kňaz veľkonočnú sviecu čiže **paškál**, ktorý s piatimi ranami predstavuje Pána Ježiša.

Potom kňaz svätí **vodu pre krst**. Pri sv. omši na

Sostúpil do pekiel.

Glória sa ozvú zvony, zaznie organ a radostný spev. Čochvíľa sa rozlieha po kostole Aleluja = chváľte Boha. Sprievod vzkriesenia býva už v sobotu večer.

c) Pán Ježiš vstal zmŕtvych na Veľkú noc, v nedeľu ráno. Tento deň je najväčším sviatkom v roku, lebo Kristus Pán zmŕtvychvstaním najzrejmejšie dokázal svoje božstvo. Totiž najväčší zázrak vtedy urobil, keď vzkriesil seba, hoci isto bol mŕtvy. Preto píše sv. Pavol: A keď Kristus nevstal zmŕtvych, teda márne je naše kázanie, márna je vaša viera. (1 Kor 15, 14.)

Vzkriesenie Kristovo dosvedčujú apoštoli a učenici, ktorí ho vidali po jeho zmŕtvychvstaní štyridsať dní, s ním jedli, hovorili, jeho sa dotýkali a aj svoj život položili za túto základnú pravdu nášho náboženstva.

Keď ste teda povstali s Kristom,
hľadajte, čo je tam hore, kde je Kristus...
Co je tam hore majte na mysli
a nie, čo je na zemi. (Kol. 3, 1—2.)

Odbavme si priliehavý desiatok sv. ruženca!

X Šiesty článok Apoštolského vyznania viery.

Verím ... v Ježiša Krista ...,ktorý vstúpil na nebesia, sedí na pravici Boha Otca všemohúceho.

a) Cirkevnou prípravou na sviatok Nanebevstúpenia Pána sú prosebné procesie krížových dní, kedy sa úpenlive modlíme, aby Boh od nás odvrátil rôzne nehody života. V roku sú len tri krížové dni, ale je mnoho dní krížov. Ako by sme aj obstáli pri súde pred Božím obličajom, keby sme sa nemohli odvolávať na utrpenia?

Kristus Pán sa vrátil tam, odkiaľ prišiel. Prišiel s neba ako Boh, aby sa stal človekom, vrátil sa do neba ako Boh a človek. Do neba si vzal svoje telo s piatimi ranami a svoju ľudskú dušu. Toto všetko sa stalo na Olivovom vrchu pred očami jeho učeníkov. Do neba pojal aj duše z predpekla. Sviatok Nanebevstúpenia Pána zdôrazňuje sa tým spôsobom, že pri evanjeliu veľkej sv. omše sa zahasí paškál a odnáša sa od oltára; taktiež sa odstráni socha vzkrieseného Pána Ježiša.

Kristus Pán sa vrátil do neba, ale zostáva medzi nami vo Sviatosti Oltárnej.

Kedy vstúpil Pán Ježiš na nebesia?

Na štyridsiaty deň po svojom zmŕtvychvstaní.

čo znamenajú slová „Sedí na pravici Boha Otca“?

To, že Pán Ježiš aj ako človek božskou mocou vládne na nebi i na zemi a že je kráľom všetkých národov.

Boh Otec volá svojho Syna: Posad sa na pravicu moju! (Zalm 109, X)

Porovnajme krásny príbeh u Matúša (20, 20—28.), ako túži matka Salome posadiť svojich synov Jakuba a Jána vedľa Krista Pána.

Sviatok Krista Kráľa svítíme v poslednú októbrovú nedeľu . . . Nechceme, aby tento kráľoval nad nami" (Lk 19, 14.) — kričí skazený svet. „Ty si náš kráľ" — voláme my modlitbou a životom.

b) Dosiaľ sa už dostala do neba s telom i s dušou Panna Mária. Ona bola vzatá do neba, ale Kristus Pán z vlastnej moci vstúpil na nebesia. Slávime Nanebevzatie Panny Márie, ale Nanebevstúpenie Pána. Na konci sveta my budeme vzatí do neba s telom a s dušou. Tam domov náš!... Sursum korda = hore srdcia. K nebesiam dnes zalet', pieseň... Len človek čistých rúk a nevinného srdca vystúpi na vrch Pánov — hovorí žalmista.

K týmto svätým myšlienkam pripojme priliehavé tajomstvá sv. ruženca: ktorý na nebesia vstúpil, ktorý ťa, Panna, do neba vzal a v nebi korunoval. Panna Mária je kráľovnou neba, anjelov a svätých.

Aby si mysle naše k nebeským žiadostiam pozdvihnúť ráčil, Teba prosíme, uslyš nás!

Siedmy článok Apoštolského vyznania viery.

Verím ... v Ježiša Krista ..ktorý... odtiaľ príde súdiť živých i mŕtvych.

Pán Ježiš ešte raz príde s neba, na konci sveta, aby súdil živých i mŕtvych, to jest nábožných ľudí a zatvrdlivých hriešnikov.

Duševne živý je ten človek, ktorý má dušu ozdobenú posväcujúcou milosťou.

Duševne mŕtvy je ten človek, ktorý žije a zomrie vo veľkom hriechu.

**Od večnej smrti
vyslobod' nás, Pane!**

(O poslednom súde obšírnejšie viď 11. článok.)

Ôsmy článok Apoštolského vyznania viery.

Verím v Ducha Svätého.

a) Po Nanebevstúpení Pána v Jeruzaleme shromaždení apoštoli „jednomyselne sotrvávali v modlitbe" (Skt X, 14.) a chystali sa na príchod Ducha Svätého. Namiesto zradcu Judáša si zvolili nového apoštola Mateja. Takto v plnom počte prítomní apoštoli na päťdesiaty deň po zmŕtvychvstaní Pána Prijali zasľúbeného Tešiteľa, Ducha Svätého. Bol to desiaty deň po Nanebevstúpení Pána.

Cirkev dala Turicam nový obsah, keď ich vyplnila svätodušnými sviatkami. U Slovanov Turice boli sviatkom staropohanského slovanského bôžika Tura — býka, znamením to jarnej sily prírody.

Duch Svätý sa zjavil v podobe prudkého vetra, aby apoštolov rozniesol na všetky strany sveta, tak ako vietor práve v ten čas rozháňa okridlené dozreté semienka púpavy.

Duch Svätý sostúpil na apoštolov v podobe ohnivých jazykov, aby dostali dar jazykov, blážiacej horlivosti, lásky a osvietenia. Preto bola tak účinná kázeň sv. Petra, že ihneň 3000 židov sa prihlásilo do Cirkvi. Teda katolícka Cirkev slávi svoje narodeniny na turične sviatky. Duch Svätý je jej dušou, preto je nezničiteľná. Lenže niektorá oblasť Cirkvi — našou nedbalosťou — môže podlahnúť skaze.

Kto je Duch Svätý?

Tretia božská osoba, pravý Boh s Otcom i Synom, ktorý nás posilňuje a posväcuje.

Duch Svätý má všetky Božie vlastnosti: večnosť, svätosť... On nám smýva hriechy pri krste a pri sv. spovedi.

b) V sobotu pred Svätým Duchom je žehnanie vody pre krst.

Duch Svätý nám dáva **pomoc a svätosť**. Dáva nám aj **sedmoro darov**. Hriechy proti Duchu Svätému sú najťažšou urážkou Boha. Duch Svätý hovoril ústami prorokov, vnukol Písmo sväté. Panna Mária z moci Ducha Svätého počala Krista Pána. Duch Svätý poučoval do sveta rozídených apoštolov, teraz zvlášť chráni rímskeho pápeža od omylu vo viere a v mravoch. Vnuká mu nové myšlienky, ako napr. Katolícku akciu ... (Sv. Gregor Veľký.) Nech nie je medzi nami Duch Svätý neznámym a zabudnutým Bohom! Jemu vďačíme za poznanie pravdy, krásy a dobra. Bez Ducha Svätého nájdeme blud, ohavnosť a zlo.

Duch Svätý osvecuje žiakov, preto otvárame nový školský rok s „Veni Sankte spiritus“ = Príď, Duch Svätý. Aj kňaz a veriaci vyzývajú pred kázňou Ducha Svätého. Odbavme si priliehavé tajomstvo sv. ruženca: ktorý nám soslal Ducha Svätého.

Od zanedbávania vnuknutí Tvojich
vyslobod nás, Pane!
Sošli, Pane, Ducha svojho
a obnovíš tvárnosť zeme!

Deviaty článok Apoštolského vyznania viery.

Verím .. v svätú Cirkev všeobecnú, v svätých obcovanie.

O Cirkvi všeobecne.

a) **Prislúbená Cirkev.**

Ludia stratili pôvodnú nevinnosť v raji. Boh sa zľutoval nad nimi a dal im Vykupiteľa, ktorý vydobyl poklad nevinnosti, svätosti a sveril ho Cirkvi. Cirkev ľudí učí, posväcuje a spravuje, to jest vedie po zemskej ceste spásy do neba.

V Cezarei Filipovej prislúbil Kristus Pán založenie Cirkvi a prvenstvo v nej sv. Petrovi týmito slovami:

„Ty si Peter a na túto skalu vystavím svoju Cirkev a brány pekelné ju nepremôžu. A tebe dám kľúče od kráľovstva nebeského. A čokoľvek sviažeš na zemi, bude sviazané i na nebesách; a čokoľvek rozviažeš na zemi, bude rozviazané i na nebesách.“ (Mt 16, 19—20.)

b) **Podobenstvá o Cirkvi.**

Apoštolí mali z tohto prislúbenia ešte veľmi slabý pochop o budúcej Cirkvi, preto prosili Krista Pána, aby im porozprával, čo to bude tá Cirkev?

Kristus Pán nazýval Cirkev **kráľovstvom Božím** na zemi.

Bude ona **kráľovstvom**, teda bude mať panovníka sv. Petra; bude mať úradníkov — apoštolov a bude mať zákony.

Bude ona kráľovstvom **Božím**, lebo bude vychovávať ľudí pre Boha.

To kráľovstvo bude **na zemi**, lebo budú do neho patriť ľudia.

To kráľovstvo nepremôžu brány pekelné = všetky sily pekla. (Pri obrane a dobývaní hradov všetka obranná a útočná sila vojska bola sústredená pri bránach hradov.)

Kristus Pán pripodobňoval Cirkev:

horčičnému zrnu, z ktorého vyrastie mohutný strom, ohromná spoločnosť; **kvasu**, ktorý preniká **cesto**; (Aj Cirkev zošľachťuje veriacich.) Iné náboženstvá nemajú tejto sily.

rozsievačovi, ktorého práca býva zmarená ušliapaním, skálím a trnám, takže len jedna čiastka zrna prinesie úrodu.

roli s kúkoľom a pšeniceou; (V Cirkvi budú aj dobrí aj zlí ľudia.)

sieti s dobrými a planými rybami;

rozžatým kahancom, lebo len ti budú spasení, ktorí zomreli v stave milosti, teda s rozžatými kahancami v rukách;

ovčencu, ktorého hlavným pastierom bude sv. Peter, baránkami budú veriaci a ovcami biskupi a kňazi, keďže dávajú a zveľaďujú duševný život.

e) Založená Cirkev.

Mnoho svorných ľudí voláme spoločnosťou. Spoločnosť musí mať viditeľnú hlavu, predstavených a podriadených. Ľudia zakladajú spolky aj pre malicherné veci. Je teda prirodzené, že Kristus Pán založil spoločnosť pre spásu nesmrteľných duší.

Co je Cirkev?

Spoločnosť na zemi žijúcich kresťanov katolíkov, ktorí uznávajú pápeža za viditeľnú hlavu Cirkvi.

Kto založil Cirkev?

Ježiš Kristus.

Pán Ježiš je neviditeľnou hlavou Cirkvi.

Kto patrí do Cirkvi?

Pápež, biskupi, kňazi a veriaci.

Kristus Pán ustanovil sv. Petra za prvú viditeľnú hlavu Cirkvi týmito slovami: „Pas baránky moje, pas ovce moje.“ (Jn 21, 15—17.)

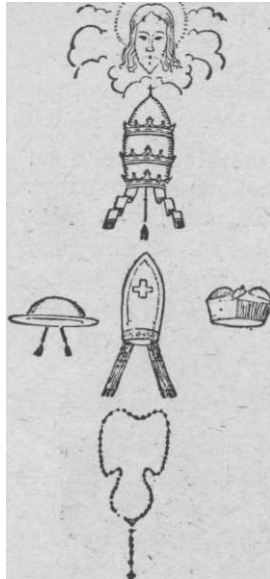
Sv. Peter v Ríme pôsobil a zomrel, preto jeho nástupcami sú rímski biskupi. Rímsky biskup sa volá pápežom alebo sv. Otcem, lebo zastáva svätý úrad Krista Pána.

Kto je terajším pápežom? Po sv. Petrovi bolo už 265 pápežov.

Správa Cirkvi.

Pápež býva vo Vatikáne. Vatikán je osobitným štátom, ktorého panovníkom je pápež. Vatikán má asi 4 km² a je čiastkou Ríma.

Odznamy pápežove sú: tiara = trojdielna koruna, kľúče, trojramenný kríž, prsteň s obrazom rybára sv. Petra.

Pápežovi v spravovaní Cirkvi pomáhajú **kardináli**, ktorí volia nového pápeža. Rímska správa Cirkvi má **jedenásť** kongregácií (ako by ministerstiev). Pápeža podporujeme svätopeterskými haliermi, ktoré sa zbierajú v kostoloch, obyčajne pri offerách a pod.

Svetová Cirkev sa delí na **arcibiskupstva**, s arcibiskupmi na čele.

Arcibiskupstvá sa delia na **biskupstvá**. Na čele biskupstva stojí biskup s poradným sborom kanonikov, ktorí tvoria kapitolu.

Kto je naším biskupom? Kde je sídlo nášho biskupa? Ako sa volá naše biskupstvo? Biskupské odznaky sú: čiapočka „soli Deo“; infula s dvoma štítmami, ktoré znamenajú Starý a Nový zákon; kríž na prsiach; prsteň; zahnutá pastierska palica, ktorá znázorňuje podriadenosť biskupov pápežovi. Arcibiskupi majú pallium. Je to kratšia, šiestimi krížikmi ozdobená stuha z vlny, ktorú arcibiskup nosí na pleciah pri bohoslužbách.

a) Učiaca Cirkev.

Pápež a s ním sjednotení biskupi tvoria učiacu Cirkev, ktorá koná trojaký úrad: učiteľský, pastiersky a kňazský; veriacich učí, spravuje a posväcuje. Shromaždenie biskupov celej Cirkvi, na ktorom sa rozhoduje o otázkach viery a mravov, menujeme všeobecným cirkevným snemom. Usnesenia cirkevného snemu sú len vtedy platné, keď ich potvrdí pápež. Keď Rím rozhodol, vec je skončená. (Sv. Augustín.)

Kto učí v Cirkvi učenie Kristovo neomylné?

1. Pápež sám, ako najvyšší učiteľ a pastier Cirkvi alebo
2. pápež a s ním sjednotení biskupi.

V čom je neomylná učiacu Cirkev?

V učení viery a mravov.

Táto neomylnosť Cirkvi vyplýva odtiaľ, že Kristus Pán a Duch Svätý je stále s Cirkvou. Neposlušného cirkevníka treba pokladať za verejného hriešnika (Mt 18, 17.) a treba mu odprieť sviatosť, pohreb a iné cirkevné výhody.

b) Poslúchajúca Cirkev.

Veriaci tvoria poslúchajúcu Cirkev.

V mene biskupov účinkujú kňazi: dekáni, farári, kapláni a katechéti. Cirkev používa pomoc aj svetských katechétov.

Biskupstvo sa delí na dekanáty, ktoré sa skladajú z farností. Cirkevný výbor zaobstaráva hmotné veci farnosti. Niekde sa stretávame s ústavmi a kostolmi rehoľníkov, ktoré nazývame kláštorami.

1100 rokmi aj naše Slovensko bolo pohanským misijným územím. Sv. Cyril a Metod hlásali slovo Božie u nás.

O čo sa starajú misionári?

O to, aby zámorskí pohani sa stali kresťanmi katolíkmi.

b) Misionári stavajú kostoly, školy, sirotince, chudobince, starobince, nemocnice. K tomuto potrebujú aj našu pomoc. Misionárom všetci musíme pomáhať: modlitbou, sv. omšou, sv. prijímaním, almužnou, pôstom a trpezlivým znášaním životných krížov.

Misionárov vychovávajú misijné rehole: u nás v Nitre, vo Vidine, v Šfavníku, v Šaštíne, vo Sv. Beňadiku, v Bojnej, v Trnave. Keby kto cítil povolanie za misionára, nech to povie svojmu duchovnému.

Buďme členmi misijného spolku: žiaci Detinstva Ježišovho, dospelí Diela šírenia viery. Radi čítajte časopisy o misiách! Takéto sú: Mládež a misie, Hlasy, Katolícke misie. Poprosím otecka, aby mi predplatil niektorý z týchto časopisov. Už sme obetovali na misijnú offeru? Všimame si Misijnej nedele?

Pomodlime sa za misionárov a ich dobrodincov!

V sedmobrežnom kruhu Ríma ...

Obcovanie svätých.

Modlievame sa v množnom čísle: Zmiluj sa **nad nami** a nie nado mnou; oroduj **za nás** a nie za mňa. Prečo? **Lebo veríme v spojenie zomrelých a živých členov Cirkvi.** Láska neumiera. (1 Kor. 13, 8.)

Kde sú členovia Cirkvi?

1. My žijúci kresťania katolíci sme na životnom bojišti a tvoríme bojujúcu Cirkev.

2. Niektoré duše, ako poranené, opustily toto bojište, sú v očistci a tvoria trpiacu Cirkev.

3. **Iné duše sa radujú v nebi z víťazstva a tvoria oslávenú Cirkev,**

Pomáhajme dušiam v očistci.

Kto patrí do obcovania svätých?

**Cirkev: bojujúca,
trpiaca,
oslávená.**

a) Aké spojenie majú členovia bojujúcej Cirkvi?

Boj vedíme proti telu, svetu a diablu. V tomto boji jeden druhému pomáhame telesnými a duševnými skutkami milosrdenstva. Aj my bojujúci sa voláme svätými, keď žijeme sväté.

b) Aké spojenie máme s očistcovými dušami?

Skracujeme ich trápenia a pomáhame im dostať sa do neba.

čie duše prídu do očistca?

Tých, ktorí zomreli v malom hriechu a nevytrpeli ešte celý časný trest.

Dokiaľ ostanú duše v očistci?

Kým sa neočistia z hriechov a pokutu nevytrpia.

Čím pomáhame dušiam v očistci?

Zásluhami Pána Ježiša, Panny Márie, svätých, dobrými skutkami, hlavne sv. omšou.

Preto svätá a spasiteľná myšlienka je modliť sa za mŕtvych, aby boli zbavení hriechov. (2 Mach 12, 46.)

Pamiatku dušičiek slávime 2. novembra. No už v predvečer Dušičiek je rušno na cintoríne. Vence, svietilka sú našim prejavom úcty a lásky; modlitby a iné dobré skutky sú útechou dušičiek. Očistec je dočasné peklo. (Sv. Tomáš Akvinský.) Večerný umieráčik volá na poplach: Pomôcť dušičkám! Aj na nás čaká očistec? Ak áno, môžeme si ho odpustkami skrátiť alebo sa mu celkom vyhnúť.

Očistcové duše sú sväté, lebo ich spasenie je už isté. Modlia sa za nás; len sebe nemôžu pomôcť.

c) Aké spojenie máme so svätými v nebi?

Uctieваме si ich a modlíme sa k nim, prosiac ich o pomoc.

Svätí zas prosia Boha za nás a za duše v očistci. 1. novembra je sviatok Všetichsvätých. — Kedysi budeme patriť alebo do počtu všetkých svätých alebo do počtu všetkých zatratených. Svätí sa dostali do neba priamo alebo cez očistec. Svätí v nebi už požívajú ovocie svojho svätého života; duše v očistci trpia, aby ho mohli požívať; my žijúci bojujeme, aby sme dosiahli pvočia svätosti,

Desiaty článok Apoštolského vyznania viery.

Verím ... v hriechov odpustenie.

Hriechy sníma sv. Pán Ježiš uvádza v podobenstve o veľmi zadlženom služobníkovi, ktorý nechcel odpustiť ma i y o (Mt 18, 23—35.)

Kedy nám Boh odpustí hriechy?

1 Keď aj my odpustíme svojim vinnikom;

2 keď hriechy dokonale olutujeme;

3 keď sa z hriechov čím skôr vyspovedáme.

Tento článok viery nás bude najviac blažiť na smrteľnej posteli. Mo-
dlievajme sa ho s výrazným povedomím! - Aby ^{čemu pokáňu} priviesť ráčil, Teba prosíme, uslyš nás!

Jedenásty článok Apoštolského vyznania viery.

Verím ... v tela zmŕtvychvzkriesenie.

O telesnej smrti.

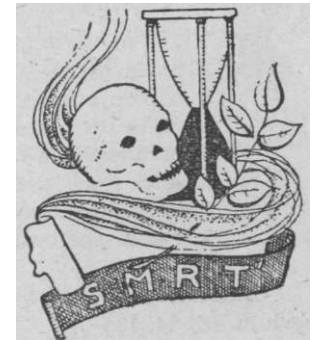
a) Umrieme. Ustanovené je í — ^ f Ä
9 > 2 - r í d e čas ke* onemocniem . ^ J ^ J ^
S Ä Ä 2 stôl. Ako? Vidme pri pomazaní nemocných!

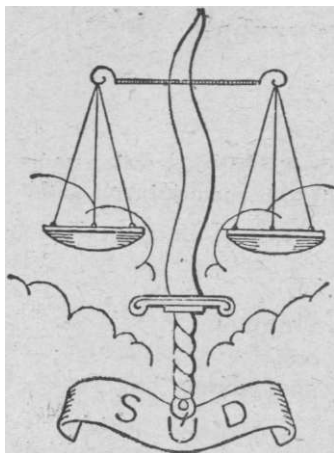
P Dáme si do poriadku aj majetkové veci, opravíme závet (testament).

Keď budeme umierať, budeme si zmdat do ruky rozzatú hromničku a posledný raz vyznáme svoju vieru odriekaním „Vem v^Boha". So svätými menami: Jezis, Maria, Jozef na perách opustíme toto slzavé údolie . Zazneje umieráčik, zahlaholia zvony, ľudia povedia: Už mu vyzváňajú.

Čo sa stáva pri smrti človeka?

Duša sa oddelí od tela a telo sa navráti do zeme.

čo bude robiť Boh s našou dušou, keď umrieme?

Bude súdiť našu dušu.

Ako menujeme ten súd, ktorý nastane hneď po smrti?

Osobitným súdom.

Boh nás bude súdiť zo všetkého čo sme mysleli, cítili, hovorili, robili a zameškali.

Kam prídu duše po osobitnom súde?

Do neba, do pekla alebo do očistca.

Pohreb je odprevadenie mŕtveho z domu na cintor. Je to sv. obrad, teda modliť sa za mŕtveho a zamyslieť sa nad istou smrťou. **Pochovajú nás** do posvätnéj zeme cintora. Ku hrobu nám zasadia kríž s-nápisom: Tu odpočíva v Kristu... Hrba kamenia na hrobe Absolona. Za náhrobný nápis zatrateného by sa hodila veta: Lepšie by mu bolo bývalo, keby sa nebol narodil **ten** človek. (Mk 14, 21.) Nech je cintor slušný a ohradený. Správať sa v ňom vždy skoro ako v kostole!

K odznakom pohrebných obradov patrí: kríž, sviece, kropáč, rakva, čierne rúcho pri dospelých a biele pri deťoch, tymián, máry. Žádušná sv. omša poskytne pomoc duši.

c) **Hrob alebo krematórium, urna alebo rakva?**

Cirkev zakazuje spaľovanie mŕtvol, lebo:

1. aj Pán Ježiš bol pochovaný;
2. uráža náboženský cit, lebo len smeti sa spaľujú;
3. odporuje prírode, ktorá rozkladá rastlinné a živočíšne telá;
4. uráža úctu, ktorou sme podľní našim zomrelým;
5. pochovávanie nie je zdraviu škodlivé;
6. zničí stopy zločincov;
7. je to hospodársky drahé;
8. v ohni spaľovaná mŕtvola budí odpor a hrôzu.

Blahoslavení mŕtvi, ktorí umierajú v Pánovi, lebo ich skutky ich nasledujú. (Zj 14, 13.)

Vzkriesenie — súdny deň.

a> Vzkriesenie veril Jób už za pohanských dôb, keď vyznával: Viem, že môj" Vykupiteľ žije a že na posledný deň vstanem zo zeme a zase budem odiaty svojou kožou a so svojím telom uzriem môjho Boha. (Jób 19, 25—26.) Vzkriesenie je akosi znázornené aj u proroka Ezechiela, ktorý videl údolie plné kostí, ktoré sa soskopovali a vzrastaly v živé bytosti. (Ez 37, 1—14.) Pán Ježiš vzkriesil mnohých.

Dokiaľ ostane naše telo v zemi?

Do súdneho dňa.

Čo sa stane s telom človeka na súdny deň?

Boh spjí telo človeka s dušou a vzkriesi ho.

Všetci budeme vzkriesení, ale telá vzkriesených nebudú jednaké; dobrých budú oslávené, zlých zohavené.

Ako menujeme ten súd, ktorý nastane na konci sveta?

Posledným súdom.

b) **Posledný súd** opísal Pán Ježiš. (Mt 25, 31—46.)

Cirkev číta tento opis dva razy do roka: na začiatku a na konci cirkevného roku. Podľa tohto opisu postaví si Pán Ježiš dobrých na pravicu, zlých na ľavicu.

Dobrym povie toto: **Podte, požehnaní od môjho Otca, vládnete kráľovstvom, pripraveným vám od ustanovenia sveta, lebo bol som hladný a dali ste mi jesť...**

Ale zlých odmietne takto: **Vzdialte sa odo mňa, zlorečenci, do ohňa večného, ktorý je pripravený diablovej a jeho anjelom, lebo bol som hladný a nedali ste mi jesť...**

Po poslednom súde dostanú dobrí za skutky milosrdenstva nebo, zlí však peklo. Pri poslednom súde bude verejná sved' hriešnikov bez rozhrešenia; verejné vyhlásenie posmrtného tajného rozsudku a odsúdenie bludných smerov a názorov.

Po poslednom súde prestane očistec.

Dvanásty článok Apoštolského vyznania viery.

Verím ... v život večný. Amen.

Večný život bude v nebi a v pekle. Blázon, kto večný život premrhá za pomínutelný. (Sv. Bonaventúra.)

O pekle.

Peklo je tam, kde Boh večne tresce.

Pekelné múky strašným spôsobom opisuje „Kristus Pán v podobenstve o boháčovi a chudobnom Lazárovi. Peklo je miestom zatratených duší. Po poslednom súde sa dostanú do pekla aj telá zatratených. V pekle vyhasne aj posledný kahanček nádeje; preto hovorí Kristus Pán, že tam bude tma, plač a škripanie zubami = neskorá lútosť a zúfanie; červ zatratencov neumrie, t. j. stále a neprestajne ich bude hrýzt prebudené svedomie; oheň nezhasne, aby ich večne mučil. Pekelný oheň sa líši od zemskeho ohňa. Nerobme žarty o pekle...! Cirkev sa o nikom nevyslovila, že je v pekle.

Čie duše prídu do pekla?

Tých, ktorí zomreli vo veľkom hriechu.

Ako svetský súd pozná doživotné tresty, tak aj Boh večné tresty. Boh nás chráni od pekla milosťou, ale nie násilím proti nasej vôli. Kto zabúda na peklo, ten mu neujde. (Sv. Ján Zlatoústý.)

Ako tresce Boh zlých v pekle?

Tak, že nikdy nevidia Boha a trápia sa vo večných mukách.

O nebi.

Nebo je tam, kde Boh dáva seba za večnú odmenu.

O nebeskej sláve mal videnie prorok Ezdráš. Opisuje samý spev, radosť, víťazstvo a odmenu. (Ezdr 2, 42—48.)

Nebo je miestom oslávených duší. Po poslednom súde budú odmenene nehom aj oslávené telá Sústredme všetky krásy prírody, pridajme všetky nežnosti úchvatných ľudských obličajov, všetky krásy umenia, všetky po-X sveta a nedopracovali sme sa ani k jednej kvapke nebeskej sladkosti. Sv 'Pavol iba toto vedel povedať zo svojho nebeského vytrženia: Ani oko nevidalo, ani ucho neslýchalo, ani do ľudského srdca nevstúpi o co Boh prlhotovil tým, ktorí ho milujú. (1 Kor 2, 9.) Nebo možno si zaslužiť, no nie opísať (Sv. Augustín.) O niektorých zomrelých Boh zázrakmi dal najavo, že sú v nebi, a týchto Cirkev svätorečením vyhlásila za svätých.

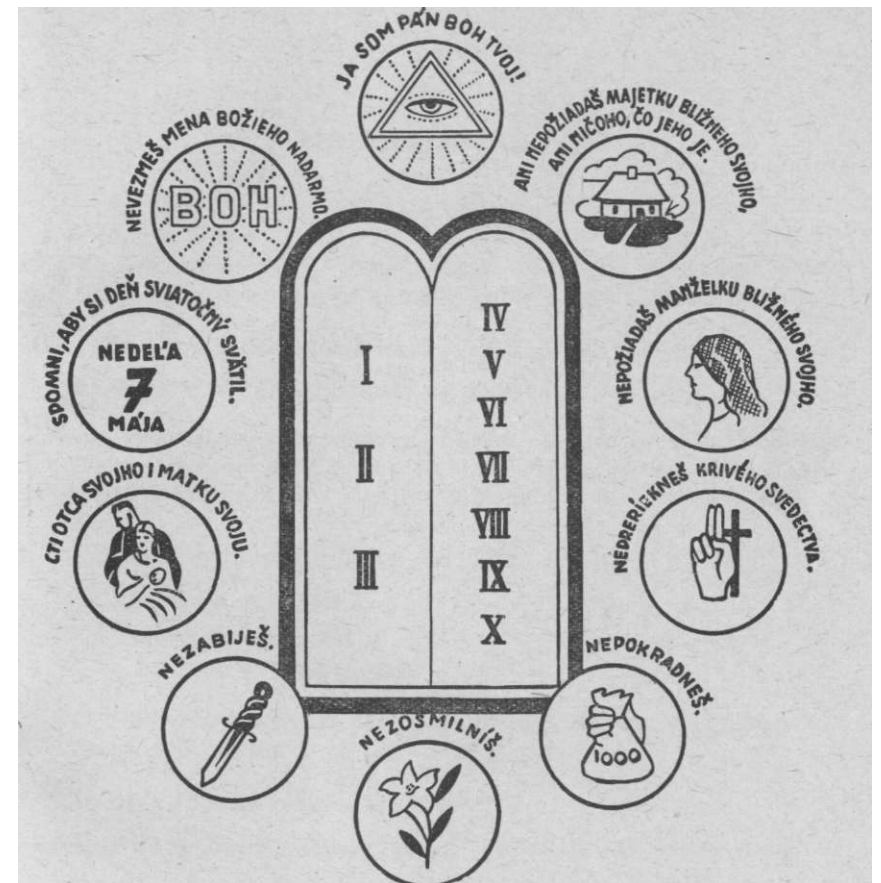
Čie duše prídu do neba?

Tých, ktorí zomreli bez najmenšieho hriechu a nezaslúžili si dočasného trestu.

Ako odmeňuje Boh spravodlivých v nebi?

Tak, že Boha stále vidia s tvári do tvári a sú s ním spojení vo večnej láske.

Amen-om potvrdzujeme, že všetko pevne veríme, čo je vo „Verím v Boha“. Tak je, staň sa, veru!

Boh chráni ..Desatorom" tvoj život, tvoj majetok, tvoju česť a dáva základ usporiadanému životu.

Druhá čiastka.

O prikázaniach.

I zlí duchovia veria a tmú (Jak 2, 19.), lebo viera bez lásky ich neblaží, ba zrovna mučí; nemôžu robiť dobré skutky.

Či nás viera môže spasiť bez iných dobrých skutkov?

Nemôže, musíme zachovávať aj prikázania.

Viera je koreňom, zachovávanie prikázaní kvetom a ovocím kresťanského života. Ak chceš vojsť do života, zachovávaj prikázania. (Mt 19, 17.) Prikázania nám hlásajú Božiu vôľu. Ľudia prvý raz dostali zákaz v raji.

A) Hlavné prikázanie lásky dal Kristus Pán:

IBoha,
seba a
bližného.

Preto sa volá hlavným prikázanim, lebo obsahuje v sebe všetky ostatné prikázania.

Ako znie hlavné prikázanie lásky?

Miluj Pána Boha z celého srdca a bližného ako seba samého.

O láske k Bohu.

Čím ukazujeme, že milujeme Boha?

Tým, že zachovávame Jeho prikázania.

Boha musíme milovať nadovšetko. Rodičia, priatelia, známi a zemské dary nasledujú až po Bohu.

Boha vtedy milujeme nadovšetko, keď sme hotoví radšej umrieť, než Ho obrazit ťažkým hriechom. Napr. Abrahám a Izák. — Po stránke hĺbky lásky musíme milovať Boha až do vyčerpania síl a schopností tela a duše, teda: z celého srdca, celou svojou dušou a celou svojou myslou. (Mt 22, 37.)

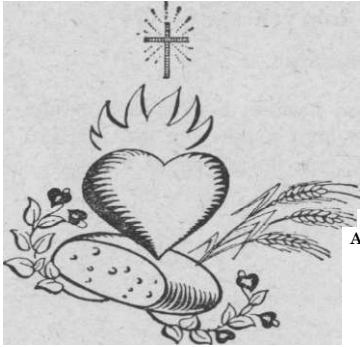
b) O samoláske.

Seba milujeme, keď si šetríme veľké dary Božie: život, zdravie, majetok, panenskú čistotu a česť. Viac si musíme ceniť duševné veci, než telesné a zemské. Co osoží človekovi, keby celý svet získal a svoju dušu by zatratil?, pýta sa Kristus Pán.

Čím ukazujeme, že milujeme seba?

Tým, že sa staráme predovšetkým o svoje duševné spasenie.

Samoláska je mierou lásky k bližným.

c) O láske k bližným.

Bližných musíme milovať, ako seba milujeme. Náš bližný je každý človek, či priateľ, či nepriateľ, lebo je Božím obrazom a naším bratom. Najbližšími bližnými sú nám rodičia a súrodenci.

Čím ukazujeme, že milujeme bližných?

Tým, že ich podporujeme duševnými a telesnými skutkami milosrdenstva.

Láska nie je trpením zla. Hriechy musíme nenávidieť, ale hriešnikov milovať.

Vrcholom lásky k bližným je láska k nepriateľom, ktorú prikázal Kristus Pán slovami: Milujte nepriateľov svojich. (Mt 5, 45.) Teda láska je nielen čnosťou, ale príkazom!

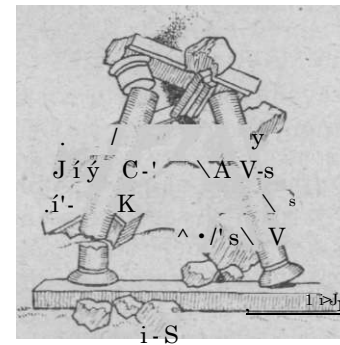
Cirkev a socializmus.**Chudobní kedysi a teraz.****a) Kristus a chudobní.**

Kristus Pán je najdokonalejším vzorom lásky k chudobným. Boha vyhlásil za Otca všetkých ľudí, nás za Jeho dietky. Jeho náuka zrušila otroctvo. Predovšetkým chcel povzniesť duševnosť chudobných, keď si vyvolil ich veľmi trnistú životnú dráhu. Narodil sa v biede, aby osušal slzy biednych. Žil v chudobe, aby si

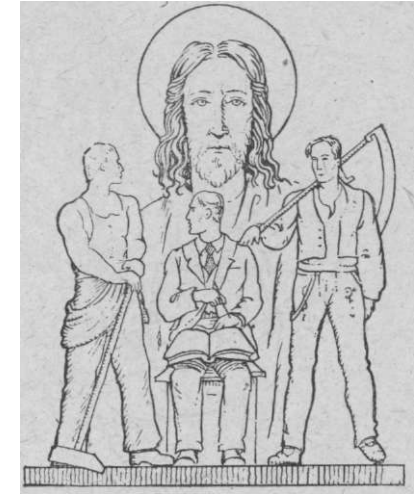
získal dôveru chudobných. Robil namáhavú prácu, aby ju posvätil a poctil. Chodil po svete, aby mohol robiť dobrodenia. Zomrel v najväčších mukách, aby ukázal, že životné trápenie nie je strateným kapitálom, ale odloženým bohatstvom pre večnosť.

b) Cirkev a chudobní.

Katolícka Cirkev nasledovala príklad Krista Pána. Vždy podporovala chudobných a starala sa o biednych. Zavrhol otroctvo, zaviedla bratstvo. Členov — robotníkov sv. Rodiny postavila svetu za vzor. Pre deti robotníkov stavia školy, sirotince; pre opustených chudobince, nemocnice, starobince. V kláštoroch zriaďuje sv. komunizmus.

Spoločnosť bez Krista nemá pevných základov.

Kristus vyrovná'. spoločenské protivy.

Rehoľníci opatrujú ubiedených, vykupujú zajatých. I -najchudobnejším pomohla dostať sa na najvyššie prestoly zákonitou cestou, bez revolúcie. Cirkev encyklikami veľkých pápežov Leva XIII. (Rerum novarum 1891.) a Pia XI. (Quadragesimo anno 1931.) žiada pre poriadneho robotníka dobrý plat, usporiadaný rodinný život a sviatočný odpočinok. (Okružný list pápežov sa volá encyklika.)

Naša sociálna a charitatívna činnosť.

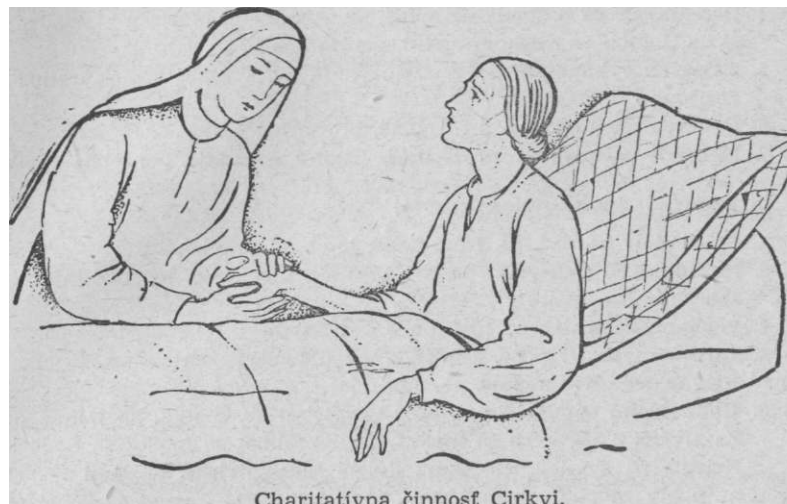
Aké úlohy má kresťanská sociálna činnosť?

Staráť sa o blaho robotníkov.

a) Blaho robotníkov závisí od spravodlivosti a štedrosti zamestnávateľov a od dokonalosti zamestnaných.

Zamestnávateľ musí milovať svojho robotníka ako svojho brata, spravodlivo ho platiť, starať sa aj o jeho duševné spasenie, dožiť mu nedeľného odpočinku, okriatia a rodinnej radosti, urobiť ho účastným na zárobku, dať mu prácu primeranú sile, zdraviu a stavu.

Robotník musí svedomite spraviť podujatú prácu, bez vecnej a osobnej škody zamestnávateľovej; svoje záležitosti hájiť bez násilia; nesmie sa spolčovať s nepriateľmi Cirkvi a národa.

Charitatívna činnosť Cirkvi.

Aké úlohy má kresťanská charitatívna činnosť?

Staráť sa o blaho chorých a nezaopatrených.

b) Dnes nestačí len príležitostná a náhodilá dobročinnosť, ale musí byť organizovaná v Charite.

Budem členom miestnej Charity, ktorá povzbudzuje majetnejších k štedrosti... Kristus Pán mal veľmi prísnu mienku o bezcitných boháčoch, keď hovoril o boháčovi a Lazárovi, o uchu ihly a boháčoch. Nebesia vyhlásil za odmenu skutkov milosrdenstva. Kto vidí v bližnom Božie dieťa a svojho brata, nenechá ho trpieť biedu.

Charitatívnu činnosť prevádzame telesnými a duševnými skutkami milosrdenstva. Ako mienime dnes uľahčiť osud svojich bližných? Máme poruke veľký výber dobročinnosti.

Telesné skutky milosrdenstva.

1. **Lačných kŕmiť**, napr. vdova v Sarepte, Ježiš nasýti päťtisíc ľudí, sv. Alžbeta.
2. **Smädnych napájať**, pr. Rebeka, Samaritánka.
3. **Nahých odievať**, pr. sv. Martin; vianočné dary chudobným deťom, obnosené šaty, obuv núdznym.

4. **Pocestných do hospody prijímať**, pr. Abrahám, Mária a Marta, mnísi na Svätobernardskom vrchu, pri púťach aj naši ľudia.
5. **Zajatých vykupovať**, pr. Daniel, rehoľa Sv. Trojice, spolok Detinstva Ježišovho.
6. **Chorých navštevovať**, pr. Tobiáš, Milosrdné sestry.
7. **Mŕtvych pochovávať**, pr. Tobiáš, Jozef z Arimatie, pohrebné spolky.

d) Duševné skutky milosrdenstva.

1. **Hriešnikov karhať**, pr. Noe, Eliáš, lotor na pravici.
2. **Nevedomých vyučovať**, pr. sv. apoštoli; misionári, ich podporovanie sbieraním známkov ...
3. **Pochybujúcim dobre radiť**, pr. Jozef Egyptský, Gamaliel.
4. **Zarmútených tešiť**, pr. Tobiáš, Ježiš u Lazárových sestier.
5. **Krivdu trpezlivo znášať**, pr. Jób.
6. **Ublížujúcim odpúšťať**, pr. Jozef Egyptský; sv. Štefan, prvý mučeník.
7. **Za živých a mŕtvych sa modliť**, pr. Abrahám sa modlil za Sodomu; Kristus za svojich učeníkov; Judáš Machabejský nariadil sbierku na obety za padlých vojakov.

e) Náprava spoločenských pomerov.

Dobří voliči napravia spoločenské pomery.

Ako musí hlasovať kresťan katolík pri voľbách?

Tak, aby tým neškodil ani Cirkvi ani národu.

Teda vždy hlasujeme po katolícky. Hlasujeme na takú stranu, ktorá vždy a všade háji učenie Kristovo a jeho Cirkve. Zapamätajte si túto radu: Pred hlasovaním spýtajte sa seba, ako by sme hlasovali na smrteľnej posteli? A svedomie nám povie, na koho sme sieme a na koho nesmieme hlasovať a či sa môžeme alebo nemôžeme dať kandidovať od tej alebo onej strany.

B) Hlavné prikázanie lásky je rozvetvené na desať Božích prikázaní.

Desatoro Božích prikázaní.

1. **Ja som Pán Boh tvoj; nebudeš mať iných bohov okrem mňa, aby si sa im klaňal.**
2. **Nevezmeš mena Božieho nadarmo.**
3. **Spomni, aby si deň sviatočný svätíš.**
4. **Ctí otca svojho i matku svoju.**
5. **Nezabiješ.**

6. **Nezosmilniš.**
7. **Nepokradneš.**
8. **Nepreriekneš krivého svedectva proti bližnému svojmu.**
9. **Nepožiadáš manželku bližného svojho.**
10. **Ani nepožiadáš majetku bližného svojho, ani ničoho, čo jeho je.**

Desatoro Božích prikázaní vyhlásil Boh Židom na vrchu Sinaj a odovzdal ich Mojžišovi, napísané na dvoch kamenných tabuliach. Tri prikázania prvej tabule sa vzťahujú na Boha, sedem prikázaní druhej tabule na nás a na našich bližných.

Aj my katolíci sme povinní zachovávať tieto prikázania, lebo ich Pán Ježiš potvrdil: Nemyslite si, že som prišiel zrušiť zákon alebo prorokov; neprišiel som zrušiť, lež naplniť. (Mt 5, 17.)

Nestačí laická čiže zosvetáčená mravouka.

Prvé prikázanie Božie.

Ja som Pán Boh tvoj; nebudeš mať iných bohov okrem mňa, aby si sa im klaňal.

I. Zachovávanie prvého prikázania Božieho.

a) Život veriaceho.

""

Žalmista nás povzbudzuje: Poďte, klaňajte sa a padnite pred Pánom, svojim Tvorcom. (Zalm 94, 6.) Áno, aj v duchu aj navonok sa korme pred Bohom. Človek pozostáva z tela a z duše, preto musí prejavovať svoju vnútornú pobožnosť aj navonok. Tieto vonkajšie prejavy poklony voláme **obradmi = ceremóniami**. Obradoslovie sa volá liturgikou.

Kristus Pán **vykonával** obrady: pri modlitbe, pri sv. omši, pri uzdravovaní nemocných: **prikázal** obrady, keď nariadil, **aby** sme Ho vyznávali pred ľuďmi. (Mt 10, 32.) Podobne rozkázal apoštolom slúžiť sv. omšu a vysluhovať sviatosti.

b) Vnútorne dobré skutky praktických katolíkov sú:

Viera, Nádej a Láska.

Tieto tri božské čnosti treba si vzbudiť takto:

- O môj Bože, verím v Teba, lebo si večná pravda.**
- Ó môj Bože, dúfam v Tebe, lebo si nekonečné milosrdenstvo.**
- O môj Bože, milujem Ťa nadovšetko, lebo si najväčšia dobrota.**

K tomu dodáme:

Preto Futujem, že som Ta kedy obrazil; buď milostivý mne hriešnemu.

Vonkajšie dobré skutky praktických katolíkov sú:

ústna modlitba, skladanie rúk, bitie sa v prsia, obnaženie hlavy, kľakanie, prežehnávanie sa, dobrý príklad rodiny, (školy, prostredia), poslušnosť k Cirkvi a jej predstaveným, úcta Panny Márie, hmotné podporovanie katolíckych spolkov, organizácií a novín, misijná činnosť, prejavenie spolúčenia s katolíckmi celého sveta. — Vieru ľahko stratíme, ak sa v nej necvičíme dobrými skutkami. (Sv. Ambróz.)

čo predpisuje prvé prikázanie Božie?

Vnútornú a vonkajšiu poklonu Bohu patriacu.

XJcta svätých.

al Bohu patrí poklona — ako Stvoriteľovi, svätým len úcta — ako čestným priateľom.

Svätým patrí úcta vnútorná a vonkajšia.

Prečo ctíme svätých?

Lebo viedli bohumilý život a máme ich za vzory a za orodovníkov.

Ako ctíme svätých?

Tak, že: 1. ctíme ich obrazy, sochy a pozostatky;
2. svätíme ich sviatky;
3. nasledujeme ich príklad a
4. prosíme ich o pomoc.

Aj nám znejú slová sv. Pavla: Nasleduj môj príklad, ako som ja nasledoval príklad Kristov! (1 Kor 11, 1.)

Koho najviac ctíme zmedzi svätých?

Preblahoslavenú Pannu Máriu.

Prečo najviac ctíme zmedzi svätých preblahoslavenú Pannu Máriu?

Lebo je matkou Krista Pána a svojou prímluvou najviac môže u Boha.

Sedembolestná Panna Mária je ochrankyňou Slovenska.

Sv. Jozef je ochrancom katolíckej Cirkvi.

Kto je mojím menovcom?

Prečítam si jeho životopis.

Ktorých svätých krajanov poznáme? Sv. Andreja a Beňadika, troch blahoslavených košických mučeníkov. Foznáme svätých a svätice i detského veku.

b) Pozostatky svätých voláme relikviami.

Najvzácnejšie relikvie sú: hrobné plátno Krista Pána, pozostatky sv. Kríža, krv sv. Januára, jazyk sv. Jána Nepomuckého atď.

Cie relikvie sú v našom oltárnom kameni? Oltárny kameň s relikviami je pamiatkou mučeníckych hrobov, na ktorých sa pôvodne slúžievala sv. omša.

Úcta obrazov, sôch a pozostatkov svätých nie je poverou, lebo nemodlíme sa k spomenutej hmote, ale k svätej osobe, ktorú nám predstavuje obraz a socha.

c) Ako som plnil dosiaľ predpisy prvého prikázania Božieho? Ako som sa správal pred kostolom, na veži, na chóre, v kostole, na cintoríne? Ako som sa modlieval? Ci som si kedy-tedy vzbudil vieru, nádej a lásku? Aké noviny a knihy som kupoval a čítaval? Poprosím otecka, aby predplatil katolícke noviny.

Zo srdca futujem hriechy ...

Polepším sa!

II. Prestúpenie prvého prikázania Božieho.

a) Život nevercov, inovercov a matrikových katolíkov.

Inoverci hovoria, že sa nepatrí zanechať vieru otcov. Veru nie, keď je pravdivá. Predkovia inovercov zanechali vieru otcov, teda povinnosťou potomkov je vrátiť sa k viere praotcov, ktorí boli katolíci. **Matrikovi katolíci** nestoja o svoje náboženstvo, jediným dôkazom ich katolíctva je matrika, papierový krstný list.

b) Príčiny nevery.

Mnohých ľudí odvedli od Boha tieto príčiny: vlažnosť v náboženstve; nastalé ťažké životné pomery; zúrenie bezbožníkov na shromaždeniach; čítanie nevereckých novín a kníh; nábožensky vlažné školy; neverecké spolky a organizácie; polovzdelanosť; nemravnosťou zapríčinené a zadovážené zvrhlé smýšľanie. Dobří neodpadli od viery, lebo vietor neodnáša zrno, ale plevy. (Sv. Cyprián.)

Ludia obyčajne vtedy vyslovujú Božie meno hriešne:

keď sú prekvapení;

keď stvárajú samopaše a pritom **robia posmechy** zo svätých vecí;

keď sľubom sa dobrovoľne zaväzujú Bohu a svätým, že niečo dobrého vykonajú; (Prv, než by sme spravili sľub, poraďme sa s duchovným otcom; to isté máme urobiť aj vtedy, keď nemôžeme vyplniť sľub. Veľmi vážne následky majú **rehoľnícke sľuby**. Iné je sľub a iné je dobré predsavzatie.)

keď im kto neverí a **prisahou** volajú Boha za svedka, že hovoria pravdu; (Prísaha je hriešna, keď je nepotrebná, neistá, nepravdivá. Nesmie sa dodržať, hoci aj prisahou potvrdený sľub, keď ide o hriešnu vec; Herodes a Salome.)

keď **preklínajú** a či sebe, lebo druhému ód Boha alebo diabla zlá žiadajú; (Bodaj = Boh daj!)

keď **zahrešia** čiže o Bohu alebo o svätých potupne sa vyslovujú.

Kto sa prehrešuje proti druhému prikázaniu Božiemu?

- Kto:** 1. **Božie meno nadarmo berie,**
2. **posmech robí zo svätých vecí;**
3. **Bohu daný sľub nedodrží,**
4. **hriešne prisahá,**
5. **preklína,**
6. **zahreší.**

C) čo od Boha nevymodlíme, to na Nom nevyklajeme!
Ako som zachoval toto prikázanie?
Lutujem priestupky.
Polepším sa!

Tretie prikázanie Božie.

Spomni, aby si deň sviatočný svätil.

S týmto prikázáním súvisí:

prvé a druhé prikázanie cirkevné.

Prikázané sviatky svätí.

V nedeľu a v prikázaný sviatok svätú omšu nábožne slyšať.

I. Zachovávanie týchto prikázanií:

a) Boh káže v Písme svätom: **Šesť dní budeš pracovať a siedmy deň je ódpečintutie Pána Boha... a požehnal deň siedmy.** (5 Mojž 5, 13 — 1 Mojž 2, 3.)

My kresťania katolíci preto svätíme miesto soboty nedeľu, lebo Pán Ježiš v nedeľu vstal zmŕtvych a v nedeľu soslal Ducha Svätého.

Dvanásťročný Pán Ježiš putoval mnohé dni, aby mohol byť prítomný na jeruzalemských bohoslužbách.

Co predpisuje tretie prikázanie Božie a prvé i druhé prikázanie cirkevné?

Zasvätenie nedeľ a prikázaných sviatkov sv. omšou a nábožným odpočinkom.

b) **V nedeľu a vo sviatok nemusia ísť na sv. omšu:** deti do siedmeho roku; nemocní; chudobní bez riadneho odevu; tí, ktorým hrozí značná škoda alebo kynie neobyčajný zisk; za špatného počasia tí, ktorí bývajú v značnej diaľke od kostola. Deti vyše sedem rokov nech sa spravujú prikázom rodičov; keď ich nepustia do kostola, rodičia sú zodpovední, a nie ony.

V nedeľu a vo sviatok môžu pracovať: tí, ktorí sú zamestnaní súrnymi prácami; opatrovaním chorých, zaopatrovaním domácnosti, pomáhaním pri nešťastí a tí, ktorí majú dovolenie od miestneho farára.

Tak si upravme nedeľné prechádzky, cesty a účasť na verejných oslavách, aby sme mohli počúvať aj sv. omšu.

Dobré skutky nedeľné a sviatočné sú: počúvať kázeň, zapamätať si a porozprávať ju doma; litánie; ruženec; navštívenie cintora; čítanie dobrých knih a novín, návšteva a potešenie príbuzných a nemocných skutkami milosrdenstva.

c) Cirkevné sviatky sú dvojaké:

1. sviatky Pána,
2. sviatky svätých.

Sviatky Pána sú tieto:

Vianoce,
Nový rok,
Zjavenie Pána alebo Tri krále,
Veľká noc,
Nanebevstúpenie Pána,
Svätodušné sviatky čiže Turice,
Božie telo,
každá nedeľa.

Sviatky svätých sú:

Sviatky Panny Márie:

Nepoškvrnené počatie r8. decembra),
Nanebevzatie Panny Márie (15. augusta).

Sviatky iných svätých sú:

Sv Jozefa (19. marca, U nás nevžitý),
sv. Petra a Pavla (29. júna),
Všetechsvätých (1. novembra).

_d_ Okrem prikázaných sviatkov z lásky a z horlivosti svätíme: veľkonočný a svätodušný pondelok, Hromnice (2. februára), Zvestovanie Panny Mane (25. marca), Narodenie Panny Márie (8. septembra), sv. Štefana, prvého mučeníka (26. decembra), pamiatku posvätenia kostola (hody). _ Ale kto tieto uz zrušené sviatky nezaství, hriechu sa nedopustí. Kto ich zas'vátí má osobitnú zásluhu u Boha.

Statne sviatky nariadil svetský zákon. - Tak u nás je sviatkom aj deň sv. Cyrila a Metoda, našich prvých vierozvestov (5. júla).

Prezrime si kedy-tedy katolícky kalendár.

II. Prestúpenie tretieho prikázania Božieho a prvého i druhého prikázania cirkevného *

a) Hriechy.

1. Zlovoľné zanedbanie tej čiastky sv. omše, pri ktorej je kalich zakrytý rúškom, je malý hriech; zanedbanie aj len jednej hlavnej čiastky sv. omše je veľký hriech; omša počúvaná len z rádia je neplatná. Znepokojovanie iných pri bohoslužbách je hriechom a je trestané aj svetským zákonom.
2. Zakázané je: robiť, trpieť a kázať robiť každodennú prácu služobnícku, nádennícku, remeselnícku, roľnícku a inú zárobkovú. Na nedeľnom zárobku niet Božieho požehnania. „Aké nabývanie, také pozbyvanie.“
3. Neslušné sú: hlučné hostiny a zábavy, samopašné športové hry, bezuzdné trampovanie, hlučné poľovačky.

Nechuť ku kázni je znakom choroby duše. (Sv. Anton.) V kostole ti povedia, ako si zlepšíš svoj časný i večný osud.

Kto sa prehrešuje proti tretiemu prikázaniu Božiemu a proti prvému i druhému prikázaniu cirkevnému?

Kto nedele a sviatky bez príčiny znesväcuje každodennou prácou alebo nepočúva sv, omšu.

Najprv kostol, potom šport, ale nie v takomto soskupení!

- b) Ako som dosiaľ rozmýšľal o dňoch Pánových?
— Ci mi budú potešením sviatočné dni na smrteľnej posteli?
Aký deň nedeľný, taký deň posledný!
Lutujem a vzbudím si dobré predsavzatie!

Sväté miesta.

Miestom verejnej bohoslužby je kostol, Boží dom, ktorému patrí vnútorná a vonkajšia úcta. Pán Ježiš vyhnal korbáčom kupcov a peňazomencov z nádvorja jeruzalemského chrámu, lebo zneužívali miesto venovane bohoslužbe.

Ludia vždy určovali isté miesta bohoslužbe. Najma milovali vyvýseniny, kopce, tajomné hory, košaté stromy a podobné. Neskôr stavali kostoly. Sväté miesta prvých kresťanov boli v súkromných domoch; za rímskeho prenasledovania v katakombách.

Nádherné kostoly nosia meno bazilika alebo dóm. Ešte sú kostoly biskupské, farské a filiálne.

Čiastky kostola sú: veža, predsieň, chór s organom, kostolná loď s kazateľnicou, krstiteľnicou, spovednicou a s bočnými oltármi. Hlavný oltár so svätostánkom je vo svätyni. Zo svätyně sa ide do sakristie, kde sú uložené sväté rúcha a nádoby. Na oltári musí byť: kríž, oltárny kameň s pozostatkami svätých mučeníkov, tri biele plachty a dve sviece.

Sloh kostola je románsky, keď má okrúhle oblúky; gotický, keď sú oblúky sklepenia končité; renesančný - barokový, keď je kostol bohato ozdobený.

^ < , A | Ľán , J e Ž I Š Plat U kostolnú daň • • • Vypočítajme, aké výdavky má náš kostol. Piati kostolných zamestnancov: kostolníka, zvonára, ťahača mechov miništrantov; za olej do večnej lampy, za sviece, za svätoomšové víno a oblatky, za opravy, čistenie a výzdobu kostola a kostolnej bielizne za doriešenie sv. oléjov, dane, poistenie... Budeme štedrý k Bohu a Boh bude štedrý k nám. Preto sme chudobní, lebo málo dávame Bohu.

Štvrté prikázanie Božie.

Cti otca svojho i matku svoju.

I. Zachovávanie štvrtého prikázania Božieho.

-ä! Krásne vzory úcty voči rodičom sú: Jozef egyptský, Tobiáš a malý Pan Ježiš.

Rodičia sú po Bohu našimi najväčšími dobrodincami.

h) Dobré skutky.

Úctivé si myslieť o rodičoch; modliť sa za nich; nehanbiť sa za nich keď su chudobní, chorí, zmrazení; nehnevať ich, odprosiť ich, rozveseliť ich, pomáhať im v práci, pozdraviť ich: na narodeniny, meno, Štedrý večer Nový rok; urobiť im radosť dobrým vysvedčením; podporovať ich v chudobe, opatrovať v starobe, v chorobe im zavolať lekára a kňaza.

Boh sľúbil dobrým defom zvláštnu ochranu a pomoc, po smrti však nebesia.

Ľ Okrem rodičov úcta patrí **cirkevným a svetským predstaviteľným**, vychovávateľom, učiteľom, majstrom, zamestnávateľom, gazdom a starším ľuďom.

Sem patria tiež povinnosti rodičov, manželov, predstavených, zamestnávateľov a sluhov.

Výchova dietok patrí rodičom, Cirkvi a štátu.

Co predpisuje štvrté prikázanie Božie?

Milovať, poslúchať a ctiť rodičov a predstavených.

_d) Dávajte všetkým, čo ste povinní, komu daň, tomu daň, komu clo, tomu clo, komu česť, tomu česť. (Rim. 13, 7.) Toto všetko patrí po Bohu najprv rodičom a potom ostatným.

II. Prestúpenie štvrtého prikázania Božieho.

a) Písmo sväté nás dostatočne varuje od týchto hriechov. Hovorí: Požehnanie otcov utvrdzuje domy synov, ale kliatba matkina vyvracia ich zo základov (Sir 3, 11.) Zlorečený, kto nectí svojho otca a matku. (5 Mojz 27, 16) Odstrašujúce príklady: správanie sa Chámovo, Absolonovo, synov Heliho a detí ktoré sa posmievaly Elizeovi a boly roztrhané medvedmi.

b) **Hriechy detí a poddaných:** neposlušnosť, nevďačnosť, zneuctenie, nepodporovanie rodičov a nemodlenie sa za nich, poškozovanie a okradanie zamestnávateľov.

Na nevďačné deti čaká Božia a rodičovská kliatba, potupa, hanba a večné zatratenie.

Keď rodičia, predstavení kážu robiť také, čo sa protiví Božiemu zákonu, vtedv skôr treba poslúchať Boha a hlas zdravého svedomia, než zlých ľudí. (Skt 5, 29.) Obdivujeme hrdinstvo troch babylonských mládencov, sedem Machabejských bratov, starého Eleazára a prenasledovaných apoštolov.

Kto sa prehrešuje proti štvrtému prikázaniu Božiemu?

Kto zarmucuje svojich rodičov a predstavených.

c) Vyrátam si, čo stojím rodičov. Koľko ráz som už prijal z ich rúk dobrodenie? Co som im dal za to? Azda len nevďak? Lutujem. Odo dneška to bude ináč! Ježišu, poslušný rodičom, zmiluj sa nado mnou!

Piate prikázanie Božie.

Nezabiješ.

I. Zachovávanie piateho prikázania Božieho.

_a) Pán Ježiš - ako baránok vedený k zabitiu - neotvoril svoje ústa. (Iz 53, 7.) Rozkázal milovať aj nepriateľov.

Katolícka Cirkev vždy bola hlásateľkou mieru a pokoja. Dobre je známa práca pápežov za mier a zmiernenie vojenského násilia. Cirkev často prízvukuje Kristovu úpravu o smiereni. (Mt 5, 23.)

b) Človek má telesný a duševný život, telesné a duševné zdravie.

Dobré skutky na záchranu tela.

Tichosť a trpezlivosť; šetrenie zdravia; miernosť v jedení, piti a fajčení; záchrana života iných; hrdinská smrť za Cirkev, za národ, za vlast (napr.

mučeníkov, padlých vo vojne); láska k nepriateľom (pr. sv. Štefan muč.); obrana svojho života; šetrenie rastlín, domáceho dobytká, vtáctva.

Dobré skutky na záchranu duše.

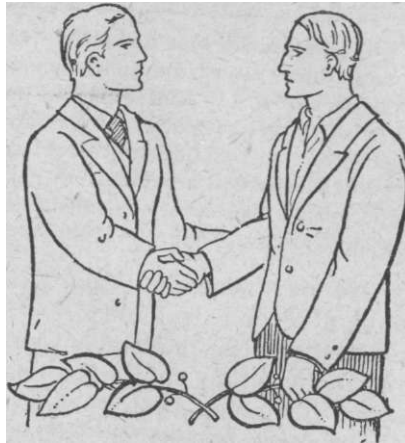
Varovať sa nebezpečenstva duše: hriechov a hriešnych príležitostí, ako: osoby, spoločnosti, zábavy, knihy, ktoré uľahčujú hriech.

Starajme sa o pomníky mučeníkov a národných hrdinov!

Čo predpisuje piate prikázanie Božie.

Chrániť si svoj a bližných telesný i duševný život.

Ako som zachovával tieto predpisy?

Smierenie.

II. Prestúpenie piateho prikázania Božieho.

JO S opovrhnutím hľadíme na Kainovu vraždu, na rozzúrenú Jezabelu na zly príklad židovského kráľa Saula, ktorý chcel zabiť Dávida, prenasleduje ho a huckajúc naňho vojakov. (1 Krľ 19.) Kto nenávidí svojho brata, je vrahom. (1 Ján 3, 15.)

Trest za pohoršenie.

zovanie, požičiavanie zlého čítania, kníh, obrazov, kresieb; navštevovanie nemravného kina a divadla.

b) Hriechy proti telu.

Alkoholizmus, nikotinizmus, morfinizmus, prepiaty šport, nemiernosť v jedení, nemierny tanec, hnev, bitka, pitie studeného nápoja v rozhorúčenom stave, nepozorné varovanie detí, neopatrné zachádzanie so zbraňou, súboj, nespravodlivá vojna, okyptenie seba a iného, vražda, samovražda.

c) Hriechy proti duši.

Devät cudzích hriechov; pohoršenie, zvädzanie k hriechu; oblek urážajúci kresťanský stud: pri kúpaní, pri tanci, na prechádzke; reči proti viere a mravom; rozširovanie, uka-

Pán Ježiš opisuje zlobu pohoršenia takto:

Kto pohorší jedného z týchto malučkých, ktorí vo mňa veria lepšie by mu bolo, keby sa mu zavesil mlynský kameň na krk a tak bol pohrúžený do morskej hĺbiny. Beda svetu pre pohoršenia! (Mt 18, 6—7.)

Bitku a prenasledovanie bez slova znášať je len radou Krista Pána. Ináč máme právo sebaobrany, lenže tak, aby sme čím menším poškodením zdravia, života bližného, bránili seba, svojich a svoje majetky.

Kto sa prehrešuje proti piatemu prikázaniu Božiemu?

Kto sebe alebo inému ublíži na tele alebo na duši.

Škodou na tele a na duši musíme nahradiť.

d) Svoje vrtochy a zmenu nálady nazývajú ľudia nervozitou. Sú to skôr známky nevychovanosti a slabosti vôle.

Príčinou chorobnej nervozity býva u detí dedičnosť a u dospelých: dedičnosť, hýrenie, nočné potulky, životný boj, nedostatok viery, nádeje a náboženského smýšľania.

e) Z týchto hriechov zaiste aj ja mám niektoré na svedomí. Lutujem ich Pomerím sa s bližným. Budem apoštolom a nie satanom a zvodcom.

Od hnevu, nenávisti
a všetkej zlej vôle
vyslobod' nás, Pane!

Šieste a deviate prikázanie Božie.

Nezosmilniš.

Nepožiadaj manželku bližného svojho.

I. Zachovávanie šiesteho a deviateho prikázania Božieho.

a) „Nová“ pieseň je vyhradená panenským dušiam v nebi. (Zj 14.) Blahoslavení čistého srdca, lebo onividia Boha. (Mt 5, 8.) Príklad Jozefa Egyptského, cudnej Zuzany, Panny Márie, sv. Jozefa, sv. Alojza, sv. Terezy nás milo láka do kruhu panenských duší.

Dobré skutky panenskej čistoty: dávať pozor na myšlienky, oči, ústa, uši, žiadosti, na knihy a obrazy. Hriešnu myšlienku treba ihneď zahnať, žiadosť ihneď udusiť. Musíme zachovať hanblivosť v obliekaní, vyzliekaní, pri kúpaní. Nesmieme odhaľovať čiastky tela, ktoré majú byť zakryté. Náhodou vidieť nestydaté nie je hriechom. Umývať telo je dovolené. Panenské

duše vyhýbajú dôverným známostiam, ľahkým zábavám, spoločnému kúpaniu, aby neposkytovaly druhým hriechu príležitosť.

Pomôcky panenskej čistoty: modlitba, sebazaprenie, častá a úprimná sv. spoveď, sv. prijímanie, myšlienka na všadeprítomného Boha a anjela strážcu, tiež úcta Panny Márie a vážna práca.

čo predpisuje šieste a deviate prikázanie Božie.

Chrániť panenskú čistotu v sebe a v bližných.

b) Neviete, že ste Božím chrámom a že Duch Boží prebýva vo vás? Kto pokazí Boží chrám, toho skazí Boh. (1 Kor 3, 16—17.) Pozor na rozmarínové vence, perká, na sobášny závoj! Panenská duša nemusí klamať pri sobáši seba, svet a Boha, ktorý sa nedá oklamať. Pestujte ľaliu srdca, ochraňujte ju! Silnou vôľou sa opanujeme! Tu pomôže len varovanie sa hriechnej príležitosti... Ze vraj panenská čistota škodí zdraviu? Nech nám nečisté duše ukážu také ústavy, v ktorých sa liečia panensky čistí... My im ukážeme ústavy, v ktorých liečia smilníkov... Ze vraj mládež sa musí vyžiť? Kto chytrý žije, chytrý starne. Ani na sviečke nenecháme dlhý knôt, aby chytrý nezhořela.

II. Prestúpenie šiesteho a deviateho prikázania Božieho.

a) Počuli ste, že starým bolo povedané: Nescudzoložíš! Ale ja vám povedám, že každý, kto pohliadne na ženu, aby si ju zažiadal, už s ňou cudzoľožil vo svojom srdci. (Mt 5, 27—28.) Sem patria hriechy Sodomy a Gomory a Dávidov prípad. (1 Mojž 19. — 2 Krí U)

Hriechy nečistoty sú: také nestydaté myšlienky, žiadosti a skutky, za ktoré sa každý hanbí. Čarbanie nehanobných vecí po stenách, oknách, dverách a plotoch. Čítanie zlých kníh. Nehanebnosť pri obliekaní, vyzliekaní

Jf*

1

a kúpaní.

Kým nesvolíme k hriechnej myšlienke a žiadosti, nepáchame hriech. Šiesty príkaz zakazuje nehanobné skutky, deviaty však nehanobné žiadosti.

bi K hriechom nečistoty zvädzajú: lenivosť, predčasná hriechna známosť s osobami iného pohlavia, zlá spoločnosť, niektoré zábavy,

tance nemravné divadlá, kiná, zlé spisy, noviny, knihy, obrazy, spoločné kúpanie, nedostatočné sa odievanie žien a diev...

c) **Smutné následky týchto hriechov:** nechť k modlitbe k Práciaksluž hám4ožl'm bezcitnosť, zvrhlosť, hanba, nevyliciteľné nákazlivé dedičné chOToby, stratí viery, úpadok civilizácie národov, nekajúca smrť a peklo.

Kto sa prehrešuje proti šiestemu a deviatemu prikázaniu Božiemu?

Kto na nestydaté veci myslí, pozerá, počúva, rozpráva, žiada a robí so sebou alebo s inými.

d) Vvžaluiem sa spovedníkovi zo svojich krehkosti, dostanem od neho úpra^I Sh ri sily. Eutujem poklesky. Všetkou krásou pohrdam pre lásku Kristovu. (Sv. Agnesa.)

Od ducha smilného vyslobod' nas, Pane!

Siedme a desiate prikázanie Božie.

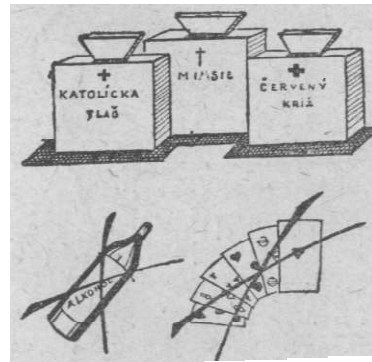
Nepokradneš. Ani nepožiadáš majetku bližného svojho, ani ničoho, čo jeho je.

Orného a desiateho prikázania Božieho,

Irpel v dome, hoci bol veľmi utisnutý na podporu bližných.

w čo človek spravodlivo nadobudol svojou usilovnosťou alebo dedením, je ^eho Skromným majetkom.

tok darovať, predať alebo P ^ J o u Pravľale, kaidému majiteľovi budú znieť Kristove slova: **Vy**dal počet zo svojho vladárenia. (Llc 16 2) Človek nesmie ľahkomyselne premrhať svoj majetok, ani skúpo sa ho pridržať. Každému ponechať, čo je jeho. **Spoločný majetok** sa dosiaľ osvedčil len v kláštorech.

Z úspor _ Podpora.

Stát má právo z vážnych príčin pre všeobecné dobro vyvlastniť za náhradu súkromný majetok.

c) **Dobré skutky pri používaní svojho majstílu:** podporovanie chudobných a iných

náboženských spolkov: Charita, misijné spolky atď., šetrenie a hájenie svojho majetku, práce a zárobku.

Dobré skutky pri narábaní s majetkom bližných: spravodlivé obrábanie, šetrenie, hájenie majetku a odstránenie nebezpečenstva od neho.

Čo predpisuje siedme a desiate prikázanie Božie?

Šetriť svoj majetok a majetok bližných.

Ci som vážne bral toto šetrenie majetku?

II. Prestúpenie siedmeho a desiateho prikázania Božieho.

Keď navštívil Pán Ježiš Zacheja, ten dojatý zvolal: Polovicu svojho majetku dám chudobným a ak som koho v niečom oklamal, navrátim to štvornásobne. (Lk 19, 8.)

Siedme prikázanie Božie zakazuje hrabivosť v skutkoch, desiate hrabivosť v žiadostiach. Hrabivý je ten, kto by najradšej všetko k sebe prihrabal, sebe privlastnil.

J)) Hriechy proti svojmu majetku: lakomstvo, mánotratnosť, ľahkomyselné pôžičky, dlhy, kartárstvo, pijatyka, drahé zábavy, nádherné šatenie sa.

c) Hriechy proti cudziemu majetku.

Krádež pácha, kto potajomky berie cudzí majetok.

Lúpež pácha, kto násilne berie cudzí majetok.

Klamstvo pácha, kto podvodne berie; (totiž, kto zavádza iných falošnou mierou, váhou, hrou o peniaze, zlým tovarom).

Cžeru pácha, kto berie veľké úroky; (bezprávne zvyšuje cenu tovaru a pre svoj zisk zneužíva núdzu biednych).

Škodú robí ten, kto kazí majetok blížneho. Pašeráci sú škodci národného majetku. Ani majetok verejný, obecný, štátny, cirkevný nesmieme vziať alebo poškodiť.

Sem patria ešte tieto hriechy: nevrátiť nájdenú vec; kaziť cudzie lúky, pole, stromy a siatiny; leda-bolo konať povinnú prácu; hriešne sa vyrovnat s dlžníkmi; okrádať rodičov, súrodencov, gazdov;

prekryť ukradnutú vec. **Poškodiť majetok vdov a sirôt; zadržat zaslúženú plácu robotníkov — sú hriechy do neba volajúce.** (Jak 5, 4.)

Lakomstvo vedie k zlodejstvu, k zrade i vlasti i Cirkvi, o tomto svedčí smutný prípad Judášov. Mamonárstvo je veľkou prekážkou spasenia a zemskeho šťastia! „Aké nabývanie, také pozbyvanie!“

Kto sa prehrešuje proti siedmemu a desiatemu prikázaniu Božiemu?

Kto bezprávne vezme alebo poškodí svoj majetok a majetok bližných.

d) Treba navrátiť a nahradiť:

~ Čo? Ukradnutú vec, celú škodu alebo čiastku, podľa možnosti.

Komu? Poškodenému majiteľovi alebo dedičom.

Kedy? Čo najskôr.

Ako? Potajomky, prípadne po čiastkach.

Co sa týka náhrady, treba sa poradiť so spovedníkom, s dobrým katolíckym advokátom alebo sudcom.

Ako si šetrím svoje a iného?

Lutujem priestupky.

Zaplatím, čo som dlžný!

Ak mi rodičia dovoľia, dám chudobným šaty, peniaze. Odteraz budem štedrý. Ani rodičom nič nevezmem bez ich vedomia a svolenia.

Ôsme prikázanie Božie.

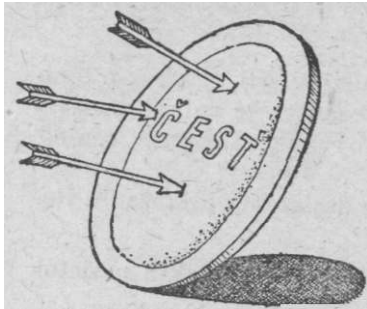
Nepreriekneš krivého svedectva proti bližnému svojmu.

I. Zachovávanie ôsmeho prikázania Božieho.

Cesť a dobré meno je lepšie, než veľké bohatstvo. (Frísl 22, 1.) Vyhod najprv brvno zo svojho oka a potom hľad vyťahnuť mrvu svojmu bratovi z oka. (Lk 5, 42.)

Dobré skutky pri ochrane svojej cti: pravdu milovať, hovoriť, zastávať, ako do očí, tak krem očí; čo na srdci, to na jazyku; príkladne žiť.

Dobré skutky pri ochrane iného cti: o druhom pekne **myslieť**, hovoriť; zachovávať úradné tajomstvo.

Čest druhého šetriť.

čo predpisuje ôsme prikázanie Božie?

Chrániť svoju česť a česť bližných.

Ci som vážne bral ochranu cti?

II. Prestúpenie ôsmeho prikázania Božieho.

^{a)} Hrozné následky luhania a krivého svedectva vidíme v príklade Jezabely a Nabota (3 Krl 21, 13.); v zločine najatých falošných svedkov pri odsúdení Pána Ježiša; v odhalení figliarstva modlárskeho

kňazov popolom proroka Daniela (Dan 14.); tiež v prípade Ananiáša a Saffiry. Teda pravdu hovoriť a česť hájiť.

Pravdu uráža: luhanie a krivé svedectvo; česť bližného naštrbuje: ohováranie a osočovanie.

b) Hriechy proti svojej cti.

Hriechy proti pravde.

1. Luhá ten, kto vedome hovorí nepravdu. Luhať neslobodno nikdy, ani pre svoj ani pre cudzí úžitok, ba ani zo žartu ani z núdze. Aj skutkom, pokrytctvom sa dá luhať, keď sa človek tak pretvára, aby druhých oklamal. (Herodes pred mudrcmi; Judáš pred Pánom Ježišom.) Pán Ježiš volá pokrytcovo obielenými hrobami. (Mt 23, 27.)

2. Krivo svedčí ten, kto pred súdom hovorí nepravdu.

Bližnému na cti ubližuje:

1. Kto ho krivo podozrieva čiže o ňom niečo zlého predpokladá;

2. kto ho opovážlivé posudzuje a či o ňom bez dostatočnej príčiny niečo zlého za isté drží;

3. kto ho ohovára, to jest bez potreby odkrýva jeho chyby;

4. kto ho osočuje čiže naňho vymýšľa chyby, alebo jeho chyby zväčšuje;

5. kto ho posmechu vystavuje a potupuje a či pred inými ho snižuje.

d) Chyby bližného povinní sme odkryť, keď ho tým môžeme napraviť alebo zachrániť od väčšieho zla. Môžeme žalovať rodičom, vychovávateľom, úradom.

Veľmi ťažké následky pravôt skúsi ten, kto haní remeselníka, obchodníka, robotníka, úradníka a tobôž, ak majú spomenutí z toho aj škodu.

Pravdu treba niekedy aj zamlčať. (Úradné a spovedné tajomstvo.)

Kto sa prehrešuje proti ôsmemu prikázaniu Božiemu?

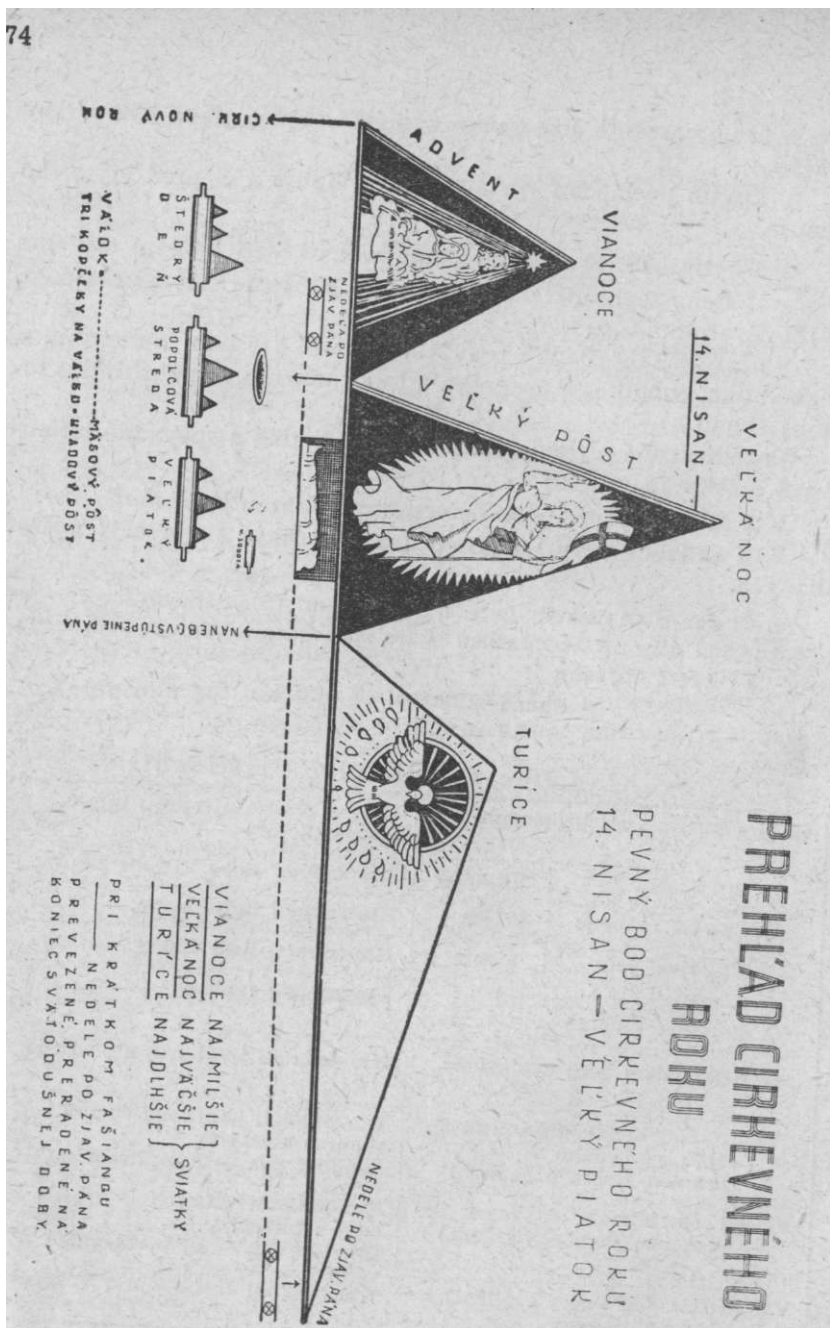
Kto vedome hovorí nepravdu a naštrbuje svoju česť a česť bližných.

e) Ci som si už niekedy nepolahčil luhaním? Ci nezametávam stále len pred "cudzími dvermi"? Poobraciam si trochu svedomie. Lutujem. Budem si šetriť česť i česť bližného.

Panna ctihodná,
oroduj za nás!

Prehľad Desatoro Božích prikázání.

Co predpisujú tieto prikázania?	Kto sa prehrešuje proti týmto prikázaniam?
I. Ctiť Boha.	Prvotný j Kto zneuctí Boha. (Pýcha života.)
II. Ctiť Božie meno.	darca Kto zneuctí Božie meno.
III. Ctiť Boží deň.	života.
IV. Ctiť rodičov. (Druhotní darcovia života.)	Kto zneuctí rodičov.
V. Šetriť život svoj a bližného.	Kto poškodí život svoj a bližného.
VI.-IX. Šetriť panenskú čistotu svoju a bližného. (Prameň života a rodiny.)	Kto poškodí panenskú čistotu svoju a bližného. (Žiadosť tela — 9. prikázanie.)
VII.-X. Šetriť majetok svoj a bližného. (Pomôcky života.)	Kto poškodí majetok svoj a bližného. (Žiadosť očí — 10. prikázanie.)
VIII. Šetriť česť svoju a bližného. (Ozdoba života.)	Kto poškodí česť svoju a bližného.

C) Cirkevné prikázania.

a) Právomoc Cirkvi zaväzovať veriacich pochádza od **Krista** Pána, ktorý povedal apoštolom, teda aj ich nástupcom: Čokoľvek sviažete na zemi, bude sviazané aj na nebi. (Mt 18, 18.)

Cirkev prispôsobuje náboženský život veriacich k rôznym **dobám**, zvykom, obyčajom, preto im dáva prikázania a mení ich podľa pomerov.

b) Cirkev zakázala: čítanie nevereckých spisov, navštevovanie bohoslužieb inovercov, nevereckých spolkov, spaľovanie mŕtvol...

c) Cirkev predpísala: pôst pred sv. prijímaním, povinnosť katolíkov prispievať: na kostolné ciele, na výživu duchovenstva a klerikov v seminároch, Katolícku akciu ... Neposlušných cirkevníkov načim pokladať za verejných hriešnikov, ktorí majú byť vytvorení z cirkevnej pocty za živa a po smrti.

d) Cirkev zdôrazňuje najmä Päťero cirkevných prikázaní.

1. Prikázané sviatky svätíf.
2. V nedeľu a v prikázaný sviatok svätíf omšu nábožne slyšať.
3. Prikázané pôsty zachovávať a v isté dni mäsitého pokrmu sa zdržiavať.
4. Každoročne sa vyspovedať a aspoň v čase veľkonočnom prevelebnú Sviatosť Oltárnu prijáť.
5. V zakázanom čase svadobné veselie a tanečné zábavy nekonať.

Prvé a druhé prikázanie cirkevné je doplnením tretieho prikázania Božieho, a preto sme tam o nich hovorili.

Tretie prikázanie cirkevné.

Prikázané pôsty zachovávať a v isté dni mäsitého pokrmu sa zdržiavať.

I. Zachovávanie tretieho prikázania cirkevného.

a) Veľký význam pôstu, vplývajúci na duševný život, pochopili už za najstarších dôb: Mojžiš, Eliáš, Daniel a jeho druhovia v Babylonskú, sv. Jan Krstiteľ. Aj farizeji sa postievali. Pán Ježiš sa tiež postieval. Katolíci sa predtým tiež prísnejšie postievali.

Čo predpisuje tretie prikázanie cirkevné?

Hladový a mäsový pôst.

b) Keď máme hladový pôst, len raz sa smieme nasýtiť denne; pritom ešte dva razy môžeme denne jesť, nie však do sýtosti, lež menej ako mokedy. Hladový pôst musia zachovať tí, ktorí doplnili dvadsiatyprvý rok a ešte nezačali šesťdesiaty rok, keď sú zdraví a nie su obťažení namáhavou prácou. Nasýtiť sa môžeme alebo na obed, alebo na večeru.

Dni bez mäsa, teda mäsový pôst musia zachovať tí, ktorí prekročili 7. rok.

Miestny farár môže oslobodiť zpod obojeho pôstu.

Na základe zvláštneho povolenia Svätej Stolice od 20. dec. 1932 pôstny poriadok je u nás upravený takto:

Dni bez mäsa sú: každý piatok, keď naň neprípadne prikázaný sviatok alebo sviatok Očisťovania. Zvestovania. Narodenia Panny Márie. sv. Cyrila a Metoda, sv. Štefana prvomučenika, sv. Silvestra (31. decembra). 1. mája, jarmok, zvláštne miestne slávnosti, ako hody, pohrebné hostiny. Predobedie Bielej soboty je poldňom bez mäsa.

Prísny pôstom, teda hladovým a mäsovým, sa musíme kajať na Popolnú stredú, Veľký piatok a Štedrý deň.

Kántrové piatky a veľkopôstne dni sú len odporúčaným pôstom.

Zpod veľkopiatočného mäsového pôstu niet oslobodenia.

Iné dni neviaže mäsový pôst tých, ktorí jedávajú pri cudzom stole; potom neviaže žandárov, financov, policajtov i s rodinami, dopravných zamestnancov, chudobných, chorých a rekonvalescentov atď.

Vo zvláštnych prípadoch oslobodenia od pôstu načim sa obrátiť na kňaza.

II. Prestúpenie tretieho prikázania cirkevného.

Kto sa prehrešuje proti tretiemu prikázaniu cirkevnému?

Kto sa nepostí.

Ako som chápal dosiaľ pôstnu povinnosť? (Niečo opustiť = postiť; ako mäso-pust.)

Ci je pôst len vtedy odôvodnený, keď ho predpíše zdravotník, šport a krasocit? Ci mravná zachovalosť nie je väčšej hodnoty? Ci som sa nedal strhnúť prázdny rečami ľahostajných katolíkov? Lutujem poklesky... Zauzmiem si vždy vážne brať pôstne predpisy. Pridám si ešte moderný pôst: nekupovať, nečítať noviny a knihy, ktoré nie sú výslovne katolícke; budem postiť myseľ, oči, jazyk, uši, ruky a nohy, aby nežiadaly hriechne veci. Zdržím sa od nemierneho pitia, fajčenia, karát, hry, tancu.

Štvrté prikázanie cirkevné.

Každoročne sa vyspovedať a aspoň v čase veľkonočnom prevelebnú Sviatosť Oltárnu prijať.

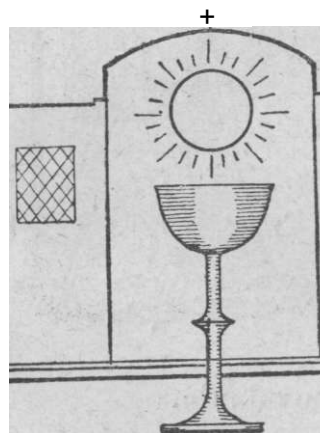
I. Zachovávanie štvrtého prikázania cirkevného.

a) Kedysi všetci kresťania, prítomní pri sv. omši, pristupovali k sv. prijímaniu, keď sa predtým verejne alebo súkromne vyspovedali, ak mali ťažký hriech.

Až r. 1215 nariadila Cirkev štvrté prikázanie cirkevné, keď ochládzala láska veriacych.

čo predpisuje štvrté prikázanie cirkevné?

Aspoň raz do roka sa vyspovedať a prijímať vo veľkonočnom čase.

b) Želaním Cirkvi je, aby sme sa často spovedali a aby sme často prijímali.

Veľkonočný čas trvá od prvej pôstnej nedele do svätotrojickej nedele. Dni svätých misií a trojdňových pobožností majú výsadu veľkonočného času.

Toto prikázanie viaže aj deti asi od ôsmich rokov. V nebezpečenstve života dieťaťa stačí k sv. prijímaniu, aby vedelo rozoznať Sviatosť Oltárnu od obyčajného chleba a vedelo sa v duchu klaňať Panu Ježišovi.

II. Prestúpenie štvrtého prikázania cirkevného.

Kto sa prehrešuje proti štvrtému prikázaniu cirkevnému?

Kto si neodbaví veľkonočnú sv. spoveď a sv. prijímanie.

Apoštolujme v tejto veci medzi známymi!

Piate prikázanie cirkevné.

V zakázanom čase svadobné veselie a tanečné zábavy nekonat.

I. Zachovávanie piateho prikázania cirkevného.

Všetko má svoj čas... je čas plkania a čas smiatia. (Kaz 3, 14.) Obrátim vaše slávnosti na smútok a všetky vaše piesne na nárek. (Am 8, 10.)

Posvätné časy cirkevného roku sú: advent a veľký pôst.

čo predpisuje piate prikázanie cirkevné?

Kajať sa v adventnom a vo veľkonočnom čase.

II. Prestúpenie piateho prikázania cirkevného.

Kto sa prehrešuje proti piatemu prikázaniu cirkevnému?

Kto v advente a vo veľkom pôste chodí na verejné a hlučné zábavy.

Ako je zachovávané toto prikázanie u nás?

Povinnosti stavu a povolania.

Práca.

a) Človek sa rodí k práci a vták k lietaniu (Job 5, 7.).

Boh rozdelil ľudí na rozličné stavy a povolania, ktoré sa majú navzájom dopĺňovať, vypomáhať si, a nie sa nenávidieť.

Ako sa dopĺňujú navzájom? ... Každý robí pre pospolitosť. Blaženosť a šťastie nie je akýmsi stavom, lež vypestovanou vlastnosťou v akomkoľvek stave.

Povinnosťou každého je: modliť sa, pracovať a trpieť.

Pred hriechom bola práca pre človeka pôžitkom, po hriechu je už farchou. Kresťanstvo dalo nadprirodzený smysel aj namáhavej a nezdarenej

práci. Aj takáto práca je pokáním a tak môžeme ňou rfskať zásluhy a odháňať svoje starosti. Pritom treba pracú oblahciť. (Stroje.)

b) Práca je duševná a telesná.

Telesná práca necháva mozole na rukách, duševná na nervoch. Každá práca je ťažká, keď ju koná svedomitý človek. Aj myslieť bolí...

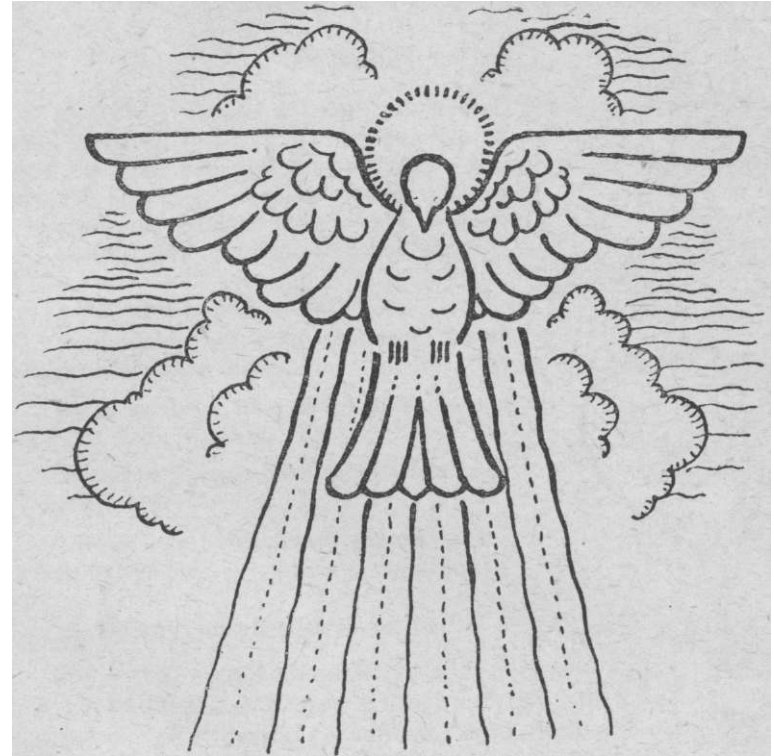
Naše práce sú len vtedy záslužné pre večnosť, keď ich konáme v stave posväcujúcej milosti. Takýto bohumilý stav načim prebúdzaf dokonalou ľútosťou.

Mojou povinnosťou je: učiť sa, poslúchať, spraviť si úlohy a pomáhať domácim pri práci. — Voľba stavu. Modlievať sa na ten úmysel, aby sme si volili také povolanie, aké nám určil Boh. Poradiť sa Boha a rodičov!

Kristus robotník.

Ako plním svoje povinnosti? Ci prosím o Božie požehnanie aj na budúce svoje povolanie?

O milosti Božej.

Tretia čiastka.

O Božej milosti a o prostriedkoch milosti.

O Božej milosti.

a) O Božej milosti názorne nám hovorí: podobenstvo o viniči a ratolestiach (Jn 15, 1—8.), príklad sv. Pavla pred obrátením a po ňom, príklad apoštolov pred poslaním Ducha Svätého a po ňom, rybolov apoštolov bez Ježiša a s Ježišom, duševný vodomet (Jn 4, 14.), vyschnutý potôčik, ktorý stratil spojenie s prameňom (sv. Cyprián), svadobné rúcho.

b) Tvory bez duše sú mŕtve.

Prirodzený život, teda **život** tela pcvstáva spojením tela s dušou.

Nadprirodzený život, **život duše** nastane spojením Boha s dušou.

Človek v posväcujúcej milosti žije nadprirodzeným životom.

Človek bez posväcujúcej milosti je duševnou mŕtvou.

c) Dejiny posväcujúcej milosti.

Do neba nemôže sa dostať nič nečistého. Preto Boh okrašľuje svojou svätosťou tvory, ktoré sú schopné nebeskej blaženosti. Túto svätosť na duši tvorov voláme posväcujúcou milosťou. Preto je to milosť, lebo Boh nie je povinný ju dať. Je to dar, ktorý dáva Boh zo svojej lásky.

Anjeli dostali milosť. Značná čiastka anjelov ju stratila.

Potom prví ľudia ju dostali pre seba a pre všetkých svojich potomkov. Prvým hriechom ju stratili a s nimi všetci ľudia. Každý človek sa narodí v dedičnom hriechu, bez posväcujúcej milosti.

Posväcujúcu milosť znovu nám vydobyl a zaslúžil Kristus Pán svojou smrťou.

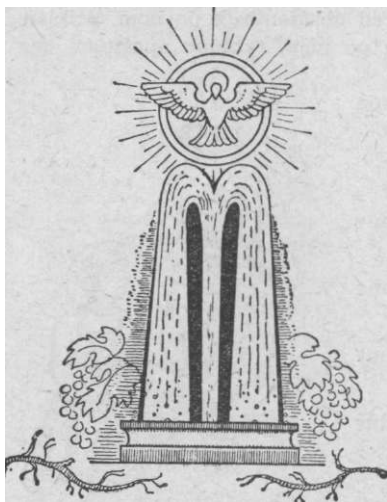
Otvor srdce
Kristovi.

Prvý raz sme dostali z nej pri sv. krste.

Človek ju stratí prvým veľkým hriechom.

Nadobúdame ju: sv. spoveďou, dokonalou lútosťou a nedokonalou lútosťou s pomazaním nemocných, keby sme upadli do bezvedomia.

Posväcujúcej milosti pribúda v nás najmä častým prijímaním sv. sviatostí. Odznakom tejto milosti je košielka pri krste čiže sva-dobré rúcho.

Milosť oživuje.

d) Dejiny pomáhajúcej milosti.

Pán Ježiš povedal: Bezo mňa nič nemôžete učiniť (Jn 15, 5.), teda ani veriť, ani prikazy zachovávať. Boh pripojil ku každému prikázaniu veľkú dávku pomáhajúcej milosti, aby sme mohli veriť, dobre robiť, pobožné žiť a tak prísť do neba.

Padlí anjeli nedostali pomá-hajúcu milosť.

Klesli prví ľudia ju dostali a hriechy si olutovali.

Kain, Judáš a Iavý lotor ju ne-prijali a spolu s ňou neúčinkovali.

Svätí spolu účinkovali s ňou.

Aj my ju dostávame.

Kto sa jej protiví, nedostane ju viac, zostane zaslepeným a zatvrd-lým hriešnikom.

e) Znázornenie rozdielu medzi pomáhajúcou a posväcujúcou milosťou:

1. Občas dám žobrákovi almužnu = pomáhajúca milosť.
2. Dám žobrákovi majetok, prestane byť žobrákom, stane sa pánom = posväcujúca milosť.

čo je Božia milosť?

Nadprirodzený duševný dar Ducha Svätého.

Koľkoraká je Božia milosť?

Dvojaká: pomáhajúca a posväcujúca.

Ako pôsobí pomáhajúca milosť na rozum a vôľu?

Rozum osvecuje a vôľu posilňuje, aby sme dobré poznali a robili.

čo robí z nás posväcujúca milosť?

Milé dietky Božie a dedičov neba.

Milosťou v širšom slova smysle je: hlas svedomia, kázeň, napomenutie rodičov, dobrá kniha, dobrý príklad bližných, výstražná nehoda... Dnes, ak počujete Jeho hlas, nezatvrdzujte svoje srdcia. (Zalm 94, 8.) Milosť Tvoju, prosíme, Pane, ráč do myslí našich vliat.

Prostriedky milosti sú:

1. Dobré skutky:

- a) modlitba,
- b) povinnosti stavu i povolania; práca ...
- c) almužna, pôst a utrpenie,
- d) sv. omša.

2. Sväteniny.

3. Sviatosti.

Dobrymi skutkami a sväteninami získame len pomáhajúcu milosť; sviatosťami aj posväcujúcu milosť.

O modlitbe.

Modlitbu začíname a končíme prežehnaním sa: V mene Otca i Syna i Ducha Svätého. Amen.

O modlitbe vôbec.

a) Modlitba je najvzácnejšia činnosť človeka, ktorou vyniká nad všetky tvory. Každá naša schopnosť sa uplatní v tej či onej činnosti. Máme oči, uši, teda máme aj čo vidieť a počuť. Keby naše modlitby nenašli ozveny u Boha, bol by to klam prírody, akého niet na svete.

Modlitba je výtečným prostriedkom, ktorým môžeme obsiahnuť užitočné a spasiteľné veci.

S Bohom začínaj!

Co robíme, keď sa modlíme?

Hovoríme k Eohu:

1. o Jeho velebnosti, keď Ho oslavujeme;
2. o Jeho daroch, keď Mu ďakujeme;
3. o našich žiadostiach, keď Ho prosíme;
4. o našej hriešnosti, keď Ho odprosujeme.

b) Treba sa modliť:

I. Ako?

1. Pobožné, (v stave posväcujúcej milosti);
2. sobrane (a nie bezmyšlienkovite ako gramofonové platne alebo modliace mlyny v Číne);
3. pokorne, (ako mýtnik povedomý svojej nehodnosti);
4. vytrvale, (ako muž, ktorý si požičiaval od priateľa tri chleby. — Lk 11, 5—11.);
5. v mene Pána Ježiša, (pozorujme záver modlitieb: Skrze tohože P. N. J. Krista);
6. s odovzdanosťou do Božej vôle.

II. Za čo?

Za svoje a iných spasenie, za dobrého ducha (Lk 11, 13.) a či statočnú duševnosť, za zemský dostatok, za Katoľickú akciu, misie, Cirkev a vlasť.

III. Za koho?

1. Za seba;
2. za rodičov, súrodencov, dobrodincov, duchovných a svetských predstavených;
3. za živých a mŕtvych priateľov a nepriateľov.

IV. Kedy?

Ráno, napoludnie, pred jedením, po jedení, pred prácou, po práci, v kostole, v čas pokušenia, v nebezpečenstve, večer pred spánkom a pri vážnych rozhodnutiach.

c) Modlitba je dvojaká: ústna a rozjímavá.

Pri rozjímaní je treba myslieť na tú alebo onú pravdu, čnosť a udalosť; vzbudzovať si nábožné city a dobré predsavzatia.

Kto nábožnú pieseň spieva, dvojnásobne sa modlieva.

Najkratšie modlitby sú: strelné modlitby, vzdychy: Pane Bože, pomáhajže! Pán môj a Boh môj! Prežehnanie seba a iných sv. krížom, svätenou vodou, pred prácou, pred cestou, pokrižovanie chleba pred krájaním.

Co namietajú povreční ľudia proti modlitbe?

O modlitbe Pána.

„Otčenáš“ je modlitbou Pána Ježiša, lebo ju on sám naučil a prikázal modliť. Táto modlitba je najskvostnejšou staťou Písma svätého.

„Otčenáš“ pozostáva z oslovenia a siedmich prosieb. Oslovenie znie takto: Otče náš, ktorý si na nebesiach. (Všetci sme Božie dietky, rodina Boha. Odmenu čakajme v nebi, lebo zem nie je trvalým našim domovom.)

Nasledujú prosby:

1. Posväť sa meno Tvoje; aby všetci ľudia vebili Boha.
2. Príď kráľovstvo Tvoje; aby sa ono rozširovalo na zemi a uhostilo v ľudských srdciach. (Obetovať na cirkevné ciele.)
3. Buď vôľa Tvoja, ako v nebi, tak i na zemi; aby ju ľudia plnili a odovzdali sa do nej. (Aby zákony neodporovali Bohu.)
4. Chlieb náš každodenný daj nám dnes; aby nám dal Boh všetko, čo potrebuje naše telo a naša duša.
5. A odpusť nám naše viny ako i my odpúšťame svojim vinikom; aby nám odpustil Boh tak, ako my odpúšťame svojim bližným. (Bázeň pre minulé hriechy. Smierenie sa s hnevnikmi.)
6. A neuvoď nás do pokušenia; aby Boh odvrátil od nás to, čo nás zväzda k hriechu; aby sme nenabehli do diabolského osídla. (Bázeň pred budúcimi hriechami.)
7. Ale zbav nás od zlého. Amen; aby nás Boh chránil od všetkého zlého tela i duše, najmä od večného zatratenia. (Bázeň pred trestami za hriechy.)

„Otčenáš“ je hymnou Božieho kráľovstva. Pomodlime sa „Otčenáš“, ale vrúcne!

O Pozdravení anjelskom.

Po „Otčenáši“ sa modlievame obyčajne ku cti Matky Božej Pozdravenie anjelské, to jest „Zdravas Mária“.

Pozdravenie anjelské pozostáva:

1. z pozdravenia archanjela Gabriela: „Zdravas Mária, milosti plná, Pán s tebou“;
2. z pozdravenia sv. Alžbety: „Požehnaná si medzi ženami a požehnaný je plod života tvojho“.
3. Katolícka Cirkev pridala: „Ježiš. Svätá Mária, Matka Božia, pros za nás hriešnych teraz i v hodinu smrti našej. Amen.“

Panna Mária je milosti plná, lebo porodila pôvodcu milostí, Krista Pána. „Zdravas Mária“ je otváraním milostiplných rúk Máriiných. Pomodlime sa „Zdravas“!

Anjel Pána.

Keď zvoní ráno, napoludnie a večer, modlievame sa „Anjel Pána“.

Anjel Pána zvestoval Panne Márii. A ona počala z Ducha Svätého. — Zdravas Mária ...

Ajhľa, dievka Pána. Staň sa mi podľa slova tvojho. — Zdravas Mária... A Slovo telom sa stalo a prebývalo medzi nami. — Zdravas Mária ... Oroduj za nás, Svätá Božia Rodička.

Aby sme sa stali hodni prisľúbení Kristových.

Modlime sa: Milosť Tvoju, prosíme, Pane, ráč do myslí našich vliať, aby sme my, ktorí sme skrze anjela zvestujúceho vtelenie Krista Syna Tvojho poznali, skrze umučenie jeho a kríž ku sláve vzkriesenia privedení boli. Skrze tohože Krista, Pána nášho. Amen.

Modlitbou „Anjel Pána“:

1. ďakujeme Bohu za vtelenie Syna Božieho,
2. uctíme Pannu Máriu a porúčame sa do jej ochrany.

Prehíbenie náboženského života.

Svätý ruženec je veniec duchovných ruží, uvitý z častejšie opakovaného anjelského pozdravenia. Ruženec je radostný, bolestný a slávnostný. Pri modlení svätého ruženca predstavme si spomínané udalosti a rozmýšľajme o nich!

Obrady pri modlitbe znamenajú toto: slozenie rúk, že zaslúžime putá väzenia; klačanie, že sme pred Bohom malí; bitie sa v prsia, že chceme roztlcť a odstrániť svoje hriechy.

Náš ľud veľmi miluje rôzne pobožnosti a nadovšetko sväté sprievody: **procesie a putovanie**. Kam putujú naši? ... Prečo? Aby kajúcimi skutkami putovania zadostučinili za svoje hriechy a vyprosili si milosť na ďalšiu pút života.

Náboženské spolky podporujú riadny duševný život. Takéto sú: Dielo šírenia viery, Detinstvo Ježišovo, apoštolát sv. Cyrila a Metoda, Oltárny spolok, tretie rády, sdruženia Božského Srdca, SMBS, Garda B. S., ruženový, striezlivosti, Mariánska kongregácia, Legio angelika ...

Do akého spolku patrím ja? ...

Spolkové povinnosti neviažu pod hriechom, lenže zanedbávanie týchto povinností zbavuje výhod a milostí!

Povinnosti stavu a povolania.

Práca.

(Viďme po cirkevných prikázaniach!)

Iné dobré skutky.

1. **Almužna;**
2. **pôst,**
sebazaprenie;
3. **trpezlivé**
znasame
utrpenia.

Dobré skutky.

y

Keď modlitba získava mnoho Božej milosti, tým viac získa obetavosť. Prípad stotníka Kornélia z Cezarey je skvelým dôkazom, že za **modlitby a almužny** dostane človek aj milosť povolania do Cirkvi, ako ju aj on, prvý pohan, dostal. (Skt 10, 4.)

Blahodarné účinky pôstu sú zrejmé. Viďme 3 prikázanie cirkevné.

Trpezlivé znášanie utrpenia, rôzne naše **sebazaprenia** Boh náležite spočítava.

Podťe ku mne všetci, ktorí sa ustávate a ste obťažení a ja vás občerstvím. (Mt 11, 28.)

Nikdy nesmieme pozerat, odkiaľ nám prichádzajú kríže — od Boha prichádzajú. Oceán života nemôžeme preplávať bez slz, bez sebazaprenia — preplávame ho na vlastných slzách... Nemať kríža je veľký kríž. (Svätý Augustín.)

O svätenináci.

a) Ezau kvílil pred otcom Izákom: Otče, pre mňa už nemáš požehnanie? ... Cirkev aj pre nás má svoje požehnanie. Ako Kristus Pán žehnal dietky, chleby, ryby, tak aj Cirkev žehná dietky, matky, potraviny, veriacich po sv. omši a po litániách, aby rozmnožovala zemské aj hmotné blaho svojich stúpcov a odstránila vplyv zlého ducha.

Požehnanie Kristovo aj teraz zostáva s Cirkvou a jej kňazmi. Biskup pri posviacke hovorí novokňazom toto: Čokoľvek budeš žehnať, nech je požehnané.

b) Rôzne sväteniny.

Cirkev korunuje pápeža.

Cirkev svätí pre bohoslužby: opátov, mníšky, kostol, oltár, organ, zvony, krstnú vodu, soľ, oleje, popol, sviece, omšové rucho, kalich, cintor, vodu ...

Cirkev svätí pre veriacich: chlieb, víno, iné potraviny, bahniatka, oziminy, kríže, sochy, obrazy, agnusky, škapuliare, prstene, ružence, kriedu, hromničky, knižky ...

Také sväteniny, pri ktorých užíva biskup svätý olej, sa volajú posviackou Napr. posviacka kostola, zvona, kalicha.

Posviacka kňazov je sviatosťou a nie sväteninou.

Tri oleje: krstencov, nemocných a krizma, ktoré svätí biskup na Zelený štvrtok, sú sväteninou, hoci sa používajú predovšetkým pri sviatosťiach.

Pri ktorých sväteninách sme už boli? Co sme tam videli? Aké úkony robil kňaz? Aké obrady sme tam spozorovali?

čo sú sväteniny?

Viditeľné sväté úkony.

Kto ustanovil sväteniny?

Cirkev.

Čo sprostredkujú sväteniny?

Pomáhajúcu milosť a zemské požehnanie.

Ľudia Keď si človek sám robí „sväteniny“, vtedy robí babony a čary.

Talizmanom kresťana katolíka má byť: svätý ruženec, medailónik, modlitebná knižka atď.

Vážme si kropenie vodou pri „Asperges me“ pred nedelnými hlavnými bohoslužbami!

Sväteniny sprostredkujú požehnanie podľa stupňa našej pobožnosti a kajúcnosti.

Hojnejšie prostriedky milosti sú sviatosti.

Kristus Pán ustanovil sedem sviatostí, a to:

1. **Krst.**
2. **Birmovanie.**
3. **Sviatosť Oltáru.**
4. **Pokánie.**
5. **Pomazanie nemocných.**
6. **Posvätenie kňazstva.**
7. **Manželstvo.**

Ustanovenie sviatostí sa zakladá na Písme svätom a ústnom podaní.

Krst.

Znovuzrodenie človeka z vody a z Ducha Svätého. (1. Ján 3, 1—15.)

a) **Predobrazy:** Obrad „Vidi aquam“ krásne opisuje účinky sv. krstu: Zrel som vodu s pravej strany chrámu tiecť; spásu našli ňou týkaní... Kristus Pán rozkázal apoštolom vodou smývať hriechy ľudstva, keď povedal: Učte všetky národy a krstite ich v mene Otca i Syna i Ducha Svätého. (Mt 28, 19.) Krstiť znamená smývať vodou a vzývať tri božské osoby.

Takéto sväté smývanie neprekvapilo národy, veď mnohé ho používaly k „obsiahnutiu“ odpustenia hriechov. (Ganges.)

Zidia mali zrejmejšie predobrazy krstu, potopu sveta, ich priechod cez Červené more, krst sv. Jána Krstiteľa.

b) **Starý zvyk.** V najstarších dobách Cirkvi sa krstievalo ponorením do vody. Až neskôr sa stalo poliatie vodou všeobecným zvykom krsty. Tí „nás“

kresťania, ktorí sa pripravovali na krst sv. učení, sa volali **katechumeni**. Pokrstenie katechumenov sa dialo dva razy do roka: na Bielu **sobotu** a v sobotu pred Turícami. Na pamiatku toho podnes sa svätí v tieto dni krstná voda.

Ako treba krstiť?

Lejeme vodu na krstencovu hlavu a pritom hovoríme tieto slová: (meno) ja ťa krstím v mene Otca i Syna i Ducha Svätého.

Krstiť má kňaz, ale v súrnom prípade môže krstiť každý človek, a to i nesvätenou vodou, keď má úmysel konať to, čo robí Cirkev, keď krstí.

c) **Krstné obrady.** Krstní rodičia hovoria miesto krstenca **krstný sľub**: vyznanie viery, odriekanie sa hriechov a ich pôvodcu diabla. Krstný sľub si obnovia dieťky pred sv. prijímaním. Kňaz vyháňa diabla **dýchnutím**. Potom dá ochutnať krstencovi **soľ** múdrosti: potrie mu sľanou uši a nos s výzvou: Effeta, t. j.

otvor sa očuť a plniť Božie prikázania. Pomaže ho sv. **olejom krsteneov**, poleje ho **vodou**, dá mu **meno**, pomaže ho **krizmou**; odovzdá mu bielu košielku, horiacu sviecu. Konečne urobí o ňom záznam do krstnej matriky.

Pri krste sme dostali **meno** svätého, aby sme ho mali za vzor a za orodovníka. Dostali sme krstných rodičov, aby sa starali o našu nábožnú výchovu.

Krstní rodičia majú byť dobrí kresťania katolíci. Medzi krstnými rodičmi a pokrsteným — medzi krstiteľom a pokrsteným — nastáva duchovné príbuzenstvo, ktoré je manželskou **prekážkou**.

čo spôsobil v nás sv. krst?

Očistil nás od dedičného hriechu, čím sme sa stali členmi Cirkvi, milými dieťkami Božimi a dedičmi neba.

d) Keď dospelý pristúpi ku sv. krstu, všetky i osobné hriechy a tresty sa mu odpúšťajú; teda bez sv. spovede môže pristúpiť k sv. prijímaniu, nie však bez ľútosti.

Krstom sme poznačení. Tento nesmazateľný znak nás odpre-vadí do večnosti. Krst delí ľudstvo na dva tábory: s Kristom a bez Krista žijúcich.

Vzíme sa do hodnosti Božieho dieťaťa. Krst je vchodom do Cirkvi, prvou sviatosťou. Bez krstu nik nemôže prijať iné sviatosti. Krst je najpotrebnejšou sviatosťou, lebo bez krstu nik nemôže byť spasený podľa Kristovho výroku: Kto sa znovu nenarodí z vody a z Ducha Svätého, nemôže vojsť do kráľovstva Božieho. (Jn 3, 5.)

Krst vody môže nahradiť krst túžby a krst krvi. Kto tak koná Božiu vôľu, ako len najlepšie vie, ten je smytý krstom túžby. Kto podstúpi mučenícku smrť pre vieru a pre Kristove mravy, ten je okúpaný v krste krvi.

Deti, ktoré zomrelý bez krstu, nepatria do katolíckeho cintora.

Kto ma krstil? Kto ma držal pri krste? Pomodlím sa za nich.

Sv. krstom zmiznú všetky hriechy ako iskry v mori. (Sv. Gregor Veľký.) Nuž, či by som nežiadal krst, keby som nebol ešte pokrstený?

Birmovanie.

Odvod pod Kristovu zástavu.

a) Svätým krstom znovu zrodený človek potrebuje duševného vzrastu a posilnenia do duševného boja. Toto udeľuje sviatosť birmovania. Slovo birmovať znamená posilňovať.

b) Ustanovenie birmovania.

Keď apoštoli počuli, že Samaria prijala slovo Božie, poslali k nim Petra a Jána. Keď tam prišli, modlili sa za nich, aby mohli prijať Ducha Svätého, lebo ešte ani na jedného z nich nesostúpil, keďže boli len pokrstení v mene Pána Ježiša. Vtedy vkladali ruky na nich a oni prijali Ducha Svätého. (Skt 8, 14-17.) Sv. birmovanie akosi dovŕšuje duchovné stavenie krstu. (Sv. Tomáš Akvinský.)

Táto právomoc, udeľovať silu Ducha Svätého, prešla s apoštolov na biskupov. Mimoriadne môžu birmovať aj kňazi, keď sú na to splnomocnení, ako kňazi východného obradu a misionári.

c) Priprava k sviatosti birmovania pozostáva z toho, že birmovanci bývajú" dôkladne poučení o sviatosti, idú na sv. spoveď a prijímanie i ob-novia si krstný sľub. S birmovným lístkom sa dostavia do kostola.

Na začiatku birmovky vystrie biskup ruky nad všetkých birmovancov a prosí Ducha Svätého o Jeho sedem darov. Potom pristúpi ku každému birmovancovi. Poruke má krizmu čiže olej smiešaný s balzomom.

Ako udeľuje biskup sviatosť birmovania?

Tak, že: 1. kladie ruku na hlavu birmovanca i pomaže ho na čele svätou krizmou a pritom ho osloví birmovným menom a hovorí:

2. Značím ťa znakom kríža a posilňujem ťa krizmou spasenia v mene Otca i Syna i Ducha Svätého.

Potom pohladí pobirmovaného na líci a praje mu, aby bol s ním pokoj Kristov.

d) Význam birmovných obradov.

Položenie ruky na birmovancovu hlavu znamená udelenie milosti. Balzam značí milú vôňu čností, olej hojnosť milostí. Birmovaní dostanú kríž na čelo a nové meno svätých, aby ich mali za vzory a za orodovníkov.

Birmovný rodič, toho istého pohlavia, už pobirmovaný dobrý katolík, položí pravú ruku na pravé plece birmovancovo. To znamená, že ručí za nábožnú výchovu svojho birmovanca a bude sa o ňu starať. Aj bez birmovného rodiča možno prijať sväté birmovanie. Medzi birmovaným a birmovným rodičom vznikne duchovné príbuzenstvo, ktoré však netvorí manželskú prekážku. Sviatosť birmovania vtláča do duše nezmazateľný znak Kristovho bojovníka, lebo birmovanie je odvodom do Kristovho vojska. Nakonci udelí biskup všetkým birmovaným sv. požehnanie. — Birmovanie je sviatosťou Katolíckej akcie. Je to sviatosť svetského apoštolátu. Pri birmovaní práve tak dostáva laik od Boha milosť a pomoc k statočnému plneniu svetského apoštolátu, ako ju dostáva kňaz pre svoju apoštolskú prácu vo sviatosti kňazstva.

čo spôsobí sviatosť birmovania?

Posilňuje vieru, aby sme ju stále vyznávali, zastávali a podľa nej žili.

Birmovanie nie je síce nevyhnutne potrebné ku spaseniu, ale hriech by páchal ten, kto by oň nestál.

Teraz už chápem význam svojho pomenovania. Priezviskom som označený ako človek, krstným menom ako Božie dieťa, birmovným menom čo Kristov bojovník.

Sošli, Pane, Ducha svojho a obnovíš tvárnosť zeme!

O Katolíckej akcii.

Záchrana duší u nás.

a) Zaostali pohani bývajú v cudzine. Novopohani, odpadlíci, bohaprázdni a vlašni katolíci bývajú medzi nami. Ich počet je nesmierny, ich duševné spasenie je ohrozené. Sú to tiež nesmrteľné duše, ktoré musíme ratovať. Nebudeme sa vyhovárať výpoveďou Kainovou: Či som ja strážcom svojho brata? ...

Dnes nestačí heslo: Ratuj svoju dušu! — ale tiež: Ratuj duše bližných! Kňazi nestačia ratovať duše, lebo kňazov je pomerne málo. O záchranu duší musia sa starať aj nekňazi, teda svetskí veriaci — laici. Cirkev má mnoho nepriateľov, nech má aj mnoho obrancov. Vodca bez vojska nespraví nič. Cirkev je stále napádaná; musí byť aj stále obhajovaná. Útok na Cirkev je organizovaný, teda aj obrana musí byť taká.

Cirkev je veľkou rodinou, ktorá má spoločný majetok: vieru, mravy, nesmrteľné duše, chudobných, chorých, poblúdlých, kresťanské rodiny, mládež, kostoly, školy a iné ustanovizne. Tieto cennosti sú majetkom veriacich a nielen kňazov, teda aj veriaci-laici musia si ich obhajovať. Táto apoštolská práca nekňazov sa volá laickým apoštolátom. A keď je organizovane prevádzaná pod vedením duchovných, volá sa Katolíckou akciou.

b) Pohnútky Katolíckej akcie.

Katolícku akciu rozkázal Pius XI. Už Pán Ježiš povolil pracovať aj neapoštolom na záchrane duší. (Lk 9, 49.) Apoštoli používali pomoc laikov: Klementa, Pudenta, Akvila... Pri birmovke sme dostali nezmazateľný znak, aby sme vylievali dary viery aj na bližných. Aj svätých obcovanie súri záchranu duší. Laickí členovia reholí a iné dobré duše už aj dosiaľ apoštolovali. Teda teraz načim už sústavne pokračovať v tejto činnosti. Zdar činnosti je zabezpečený: Kto verí vo mňa, i on bude činiť skutky, ktoré ja činím; ba bude činiť väčšie od nich. (Jn 14, 12.)

čo je Katolícka akcia?

Sväté apoštolovanie, ktoré prevádzajú laici pod vedením svojich duchovných.

Kto robí Katolícku akciu?

Skupiny: mužov, žien, mládencov a diev pod vedením farárovým.

Z niekoľkých horlivých mužov, žien, mládencov a diev týchto skupín sa skladá **farská rada**, ktorej predsedom je farár.

Čím treba robiť Katolícku akciu?

Apoštolátom: náboženským, kostolným, mravným, kultúrnym, sociálnym, charitatívnym, tlačovým.

Veriacich do Katolíckej akcie vychovávajú v katolíckych spolkoch, ako sú: Mar. kongr. — S. K. Muž. — S. K. Mlád. — S. K. Dievč. — Charita — Kat. jednota žien — Oratóriá u saleziánov — Deti v apoštoláte modlitby — dobrého príkladu — dobrej tlače... Čítajme spisy katolíckych spisovateľov!

Teda hľadať a ku Kristovi nazpät priviesť stratené ovce. Vyjdi na ulice! (Lk 14, 21.) Ovečka stratená, ach, kde si, kde?... Budem učiť nešlachetných Tvojim cestám a bezbožní k Tebe sa obrátia. (Zalm 50, 15.)

I. Sviatosť Oltárna.

Boh medzi nami. Nebeský pokrm duše. Obeta... Boh s nami — pre nás a za nás.

_a) Už v knihe Prísloví (8, 31.) prejavil Boh, že jeho rozkošou je bývať so synmi ľudskými. Preto prebýva Syn Boží medzi nami v bohostánku.

Predobrazy Sviatosti Oltárnej sú: strom života v raji; manna; vyložené chleby v židovskom chráme; obeta Melchizedechova; prorocstvo Malachiášovo o čistej obete z múky a vína; požívanie veľkonočného baránka; nekvasený chlieb; hebrejský názov Betlehem, čo toľko znamená ako príbytok chleba; premenenie vody na víno v Káne; rozmnoženie chlebov na púšti; ľahkosť Kristovho tela na morskej hladine; premenenie Kristovo na vrchu Tábor.

b) Pán Ježiš **slúbil** v Kafarnaume, že nám dá svoje telo za pokrm a svoju krv za nápoj. (Jn 6, 22—59.)

Pán Ježiš **splnil tento svoj sľub** v Jeruzaleme v Zelený štvrtok pri poslednej večeri, keď **ustanovil Sviatosť Oltárnu**.

Kristus Pán vzal do rúk chlieb a debrorerečil, lámal a dával svojim učeníkom a riekol: **Veźmite a jedzte, toto je moje telo; a vzal kalich, vďaky vzdával a dal im a riekol: Pite z tohto všetci, lebo toto je moja krv. Toto čiňte na moju pamiatku.**

Na tieto slová premenil sa chlieb na opravdivé telo a víno sa premenilo na opravdivú krv Krista Pána.

c) Kristus Pán dal i apoštolom rozkaz a tým aj moc, aby chlieb a víno premieňali na jeho telo a krv týmito slovami: Toto čiňte na moju pamiatku.

Táto moc prešla od apoštolov **na biskupov a kňazov**, ktorí ju používajú pri sv. omši, keď premieňajú chlieb a víno na telo a krv Krista Pána.

Po premenení je už na oltári opravdivé telo a opravdivá krv Krista Pána, hoci spôsoby chleba a vína ostávajú ďalej, ako šaty sviatostného Krista Pána.

Pod spôsobmi chleba a vína rozumieme: podobu, farbu, chuť, vôňu, váhu, silu chlebovú a vínovú.

Co je Sviatosť Oltárna?

Opravdivé telo a krv Pána Ježiša pod spôsobmi chleba a vína.

Kto je prítomný vo Sviatosti Oltárnej?

Živý Kristus Pán s osláveným svojim telom a krvou.

Prečo ostal Pán Ježiš medzi nami vo Sviatosti Oltárnej?

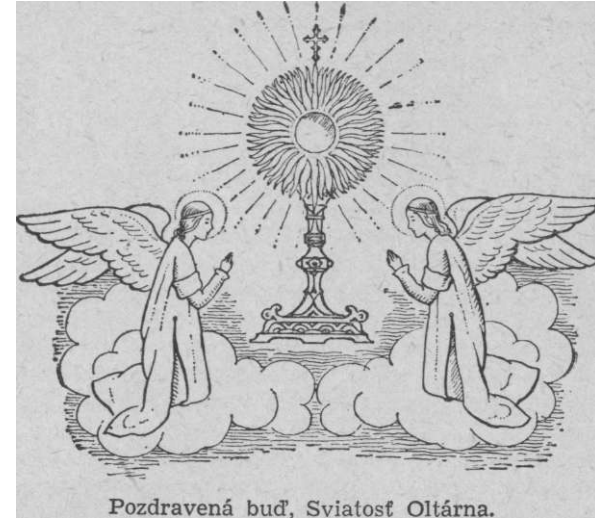
- Preto, 1. aby sme sa mu klaňali pri návštevách,**
2. aby denne opakoval obeť sv. kríža pri sv. omši,
3. aby bol pokrmom našich duší.

d) Kto má pravdu?

Kristus Pán hovoril: Toto je moje telo.

Cirkev učí: Sviatosť Oltárna je opravdivé telo Krista Pána.

Zwinglí učí: Toto je len znamenie Kristovho tela.

Kalvín učil: Tu je **moc a milosť** Kristovho tela.

Luther **učil**: V tomto, s týmto, **pod týmto chlebom** bude Kristovo telo, ak ho prijme spravodlivý.

Iní to zas menujú pamiatkou, fotografiou ...

Pán Ježiš je prítomný vo Sviatosti Oltárnej opravdivé, nielen obrazne; skutočne, nielen vo viere, podstatne, a nie zdanlivé.

Pán Ježiš vo Sviatosti Oltárnej nerozmnožuje seba, len svoju prítomnosť.

Meno „Sviatosť Oltárna“ pochádza odtiaľ, že sa táto sviatosť koná na oltári a opatruje sa v oltárnom svätostánku.

Názvy Sviatosti Oltárnej sú ešte tieto: Božie telo, prevelebná Sviatosť, Eucharistia, sv. Hostia, anjelský Chlieb, Sviatostný Spasiteľ, pokrm na cestu do večnosti. — Kedy býva u nás celodenná poklona?... Eucharistické kongresy prehľbujú úctu a lásku k Sviatostnému Spasiteľovi.

II. Ako sa pripravuje materiál Sviatosti Oltárnej?

a) Sv. Peter, dojatý pri premenení Pána na vrchu Tábor, zvolal: Spravme si tri stánky... Múdrost (Syn Boží) postavila si dom, namiešala vína a rozložila stôl, oltár, svätostánok, cibórium, oblátky a omrvinky z nej.

Oblátka je nekvasený pšeničný chlieb. Pšenica sa zomelie, pripraví sa z nej nekvasené cesto a upeče sa. Vínná réva dá hrozno, mušt a víno.

Ako sa vmestí Pán Ježiš do tých upečených hostií a ako do drobných kvapiiek vína? Pán Ježiš sa netisne do pórov oblátky a vína, **lež podstata** chleba a vína sa premení na živého Krista Pána.

b) Rozdiel medzi podstatou a spôsobmi.

Každá vec má podstatu a spôsoby.

Človek môže zmeniť spôsoby, ponechajúc podstatu. Keď chce spraviť **stolár** z jedle okno, musí spracovať jedľu, teda zmeniť na nej vonkajšok (**spôsob**): **hrúbku, výšku, farbu, váhu**, ponechajúc jej podstatu dieva.

Príroda Bohom jej danými silami už môže viac, než človek. Zima a teplo premení vodu na mráz, sneh, ľadovec, paru, hmlu, oblaky, dážď. Toto všetko je voda, len spôsoby, vonkajšie známky má zmenené, jej podstata — voda — je nezmenená.

Príroda vie zmeniť spôsoby vecí, ponechajúc im podstatu. Ale jej moc siaha ešte ďalej. Oheň zničí podstatu aj spôsoby predmetov, zostane z nich popol. Slnko premení svojim teplom štavu hrozbovej révy na mušt; baktéria kvasenia zas mušt na víno; teda je zmenená aj podstata aj spôsoby. Žalúdok premení jedlá na naše telo a krv; teda zmení aj podstatu aj spôsoby jedál.

Všemohúci Boh môže spraviť všetko podľa svojej múdrej ľubovôle. Pán Ježiš premenil v Káne vodu na víno; zmenil teda podstatu aj spôsoby vody. Pri poslednej večeri premenil len podstatu chleba a vína na **telo** a svoju krv, ponechajúc spôsoby chleba a vína.

Teda, hľa, musí byť čosi v chlebe a vo víne, čo nevidíme, čo sa môže premeniť na živého Krista Pána, a to je podstata.

Keď dostaneme pri sv. prijímaní Pána Ježiša na jazyk, necítíme váhu Jeho sv. tela, len váhu oblatky, lebo prijímame jeho oslávené telo.

Premenenie podstaty chleba a vína na telo a krv Pána Ježiša voláme **prepodstatnením**. Toto krásne vyjadruje svätomšová pieseň: „Začína sa konať“ v slohe určenej na obetovanie:

Otče, prijmi obeť chleba, vína,
u ktorých podstata bude iná,
(ale spôsoby ostanú).

III. Všetky smysly nás klamú, len sluchu veríme.

Na Sviatosť Oltárnu: oko hovorí, to je chlieb; chuť, to je chlieb; váha ukazuje, to je chlieb; hmat cíti len chlieb a my len sluchu veríme, Kristovým slovám: Toto je moje telo a nesklameme sa.

Slepý Izák veril všetkým smyslom, len sluchu nie, keď mu syn Jakub spraviť hostinu miesto Ezaua. Klamal ho zrak, klamal ho čuch, lebo sa mu zdalo, že vonia horskou vôňou presiaknuté Ezauove šaty. Klamala ho chuť, myslel si, že jedlo pripravil Ezau. Klamal ho hmat, lebo sa nazdával, že sa dotýka chlpatého Ezaua, zatiaľ čo hladkal kožu kozliatok. Len sluch ho neklamal. Cul Jakubov hlas. Povedal: Ruky sú síce Ezauove, ale hlas je Jakubov. Všetkým smyslom veril, len sluchu nie a bol oklamáný. Keby bol zamietol pocity všetkých smyslov a len sluchu by bol veril, nebol by býval oklamáný.

My neveríme ani zraku, ani čuchu, ani chuti, ani hmatu, len sluchu veríme; Kristus hovorí: Toto je moje telo. A nie sme oklamani.

IV. Prečo prijímajú veriaci len pod spôsobom chleba?

Okrem zdravotných a iných príčin preto, lebo aj pod spôsobom chleba, aj pod spôsobom vína je prítomný celý Kristus s božstvom, človečenstvom, telom i krvou.

Aj preto, lebo veriaci len prijímajú, kým kňaz koná obeť, ktorá musí vyobrazovať krviprelatie čiže tajomnú smrť Krista Pána. Podľa Krista Pána je dostatočnou podmienkou spásy prijímať len pod jedným spôsobom: Ja som chlieb živý, ktorý som sostúpil s neba. Kto bude jesť **z tohto chleba**, bude žiť naveky. (Jn 6, 51—52.) Kňazi tiež len pod spôsobmi chleba dostanú Sviatosť Oltárnu, keď len prijímajú.

V každom kúštičku prepodstatnenej oblatky je celý živý Kristus s telom i s dušou. Len spôsob chleba sa láme, ale Sviatosť celú máme — spieva Cirkev.

A keď je Kristus Pán v tolkých kúskoch rozdelený, netrpí tým jeho celistvosť? Nie, práve tak, ako v ušiach poslucháčov sa rozmnožuje naša reč bez vyčerpania, alebo každý kúsok rozbitého zrkadla je zrkadlom. Zdôrazňujeme: Pán Ježiš nerozmnožuje seba, lež svoju prítomnosť.

Pred svätostánkom horí večná lampa.

Dobré duše zápolia medzi sebou, ktorá z nich má zaokryť celoročný výdavok večnej lampy?!

I. Svätá omša.

Vývoj myšlienky sv. omše.

Človek sa chcel zavdačiť Bohu za dary života, zdravia, pokrmov. Vzal nejakú milú vec, vyradil ju zo svojho užívania, **obetoval ju Bohu**; premenil ju zabitím a upálením a použiteľnú čiastku **prijímal**, zjedol. Takto človek uznával Boha za najvyššieho svojho Pána. Keď človek obetoval Bohu zviera, trestal smrťou to obetné zviera pre svoje hriechy, aby nahradil svoj zaslúžený trest smrti smrťou zvierata. Takto prišiel človek na myšlienku náhradného zadostučinenia.

čo znamená konať obeť?

Nejakú milú vec dať Bohu na znak toho, že **Ho uznávame za najvyššieho svojho Pána**.

b) Obety Starého zákona.

Obeta Ábelova; Melchizedechova, pri ktorej bolo použité chleba a vína; Abrahámova, pri ktorej Izák bol nahradený obetným baránkom; obeta dňa smierenia u Židov: kozol, ktorý bol zapažený hriechami ľudu a shodený do priepasti. Tieto obety znázorňovali náhradnú obetu Krista Pána na kríži za hriechy ľudstva.

c) Obeta Nového zákona.

Staré obety nestačili Bohu. To vyjaval prorokom Malachiášom, že On nepotrebuje krv a mäso barančie, kozie atď...., On si založí jednu čistú obetu z múky a vína, ktorá sa bude konať všade, po celom svete, od východu slnka až po západ (Mal 1, 10—11.). Týmto už poukázal Boh na našu sv. omšu, ktorú slúžil Kristus Pán nebolestným spôsobom prvý raz pri poslednej večeri. Tam vo večeradle naučil apoštolov, ako majú slúžiť sv. omšu. Na Veľký piatok už druhý raz slúžil Kristus Pán sv. omšu, lenže už krvavým spôsobom na kríži. Kristus Pán obnovuje nebolestne túto obetu sv. kríža pri sv. omši.

Posledná večera, obeta sv. kríža a sv. omša je tá istá obeta Nového zákona. Číselne to boli tri sv. omše, ale podstatne jedna a tá istá.

Priliehavé myšlienky obsahuje aj svätoomšový spev — „Začína sa konať“:

On ju konal, konať učil,
On ju konať kňazom sám poručil.

Panna Mária stála pod krížom, teda pozorovala sv. omšu; my sme na sv. omši, teda stojíme pod krížom.

Sv. omša je krátkym životopisom Krista Pána. Pri sv. omši sa deje za tridsať minút to, čo Kristus Pán vykonal na zemi za tridsaťtri rokov: prišiel medzi nás, učil nás, obetoval sa za nás.

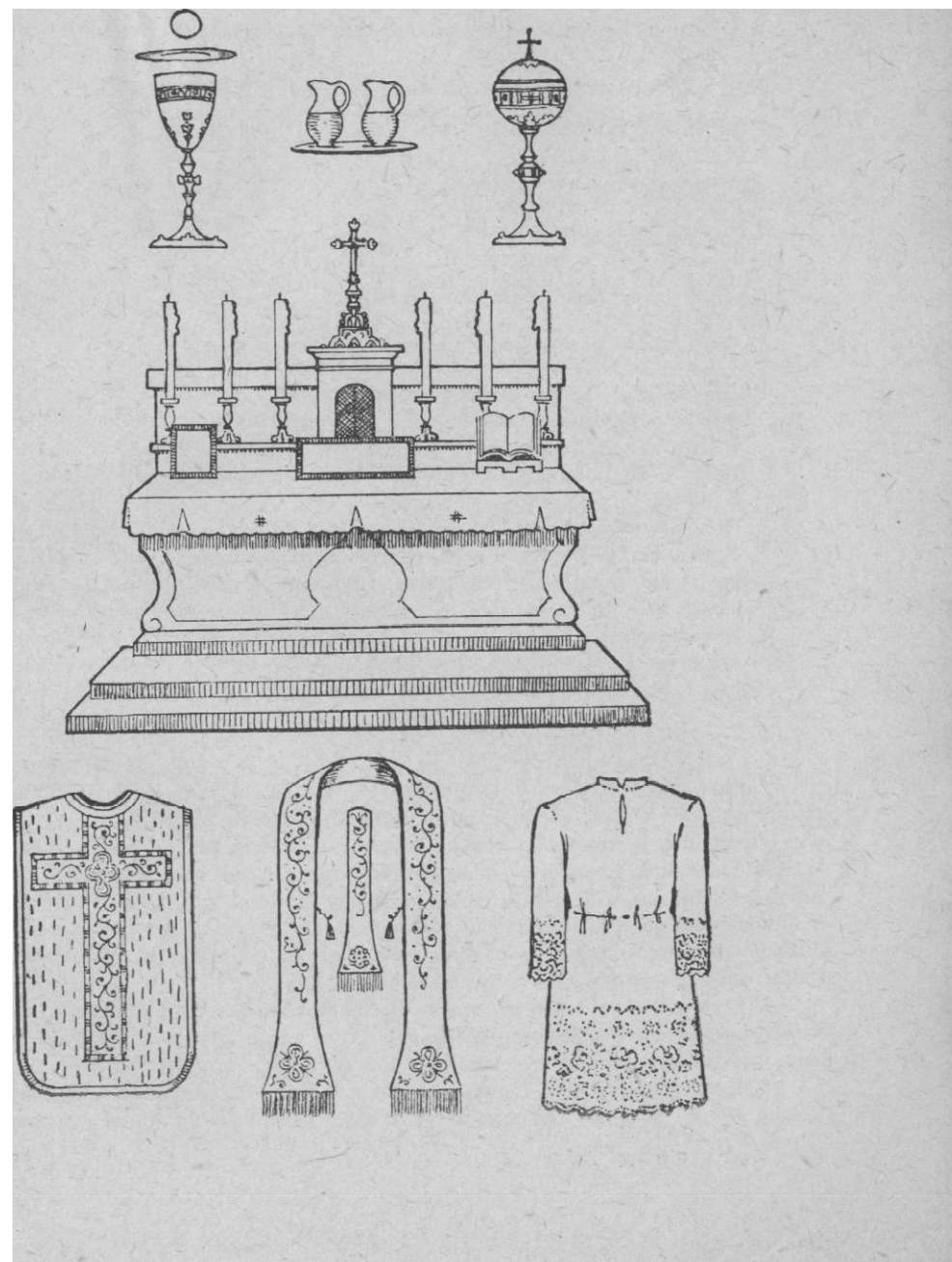
Na konci sv. omše sa hovorí: *Ite, missa est* = *Idte, omša je skončená*. Odtiaľto pochádza názov omša: *missa* — *msa* — *mša* — *omša*, t. j. *missio* — prečposlanie, prepustenie.

čo je svätá omša?

Obeta Nového zákona.

Kto sa obetuje vo sv. omši?

Pán Ježiš.

Komu sa obetuje Pán Ježiš vo sv. omši?

Svojmu nebeskému Otcovi.

Pod akými spôsobmi sa obetuje Pán Ježiš vo sv. omši?

Pod spôsobmi chleba a vína.

d) Hlavné časti sv. omše sú:

1. obetovanie,
2. premenenie,
3. prijímanie.

II. Posvätným veciam patrí vnútorná a vonkajšia úcta.

Takýmito sú:

1. Rôzne **symboly** — znamenia ktoré sa nachádzajú v kostoloch ako: oko v trojuholníku, dobrý pastier, boží baránok, INRI, IHS, A—52. pelikán, ľalia, palma, srdce Pána, kľúče sv. Petra, dve tabule Desatora, holubica.
2. **Bohoslužobné rúcha**: zelenej, červenej, ružovej, bielej, fialovej a čiernej farby; humerál, alba, cingulum, manipul, štóla, kazula, biret, korporále, purifikatórium, burza, vélum, superpelícia, pluviál, reverenda, pás, kolár.
3. **Bohoslužobné nádoby a knihy**: kalich, paténa, ampulky, cibórium, monštrancia, turibulum, kropáč, navikula, omšová kniha = misál, kniha obradov = rituál, breviár, kniha nedel'ných perikop.

III. Obrady sv. omše vo vývoji.

Cirkev pochopila a poslúchla rozkaz Krista Pána: Toto čiňte na moju pamiatku a sv. omšou každodenne rozdáva ľudu ovocie sv. kríža.

Apoštolí a jeruzalemskí veriaci odbavovali **bohoslužby** na dvoch miestach: v židovskom kostole a v súkromnom dome niektorého kresťana. **V židovskom chráme** sa modlili, spievali žalmy a čítali z Písma svätého. **V súkromnom dome** bolo lámanie chleba, sv. omša. Takto na dvoch miestach odbavované bohoslužby daly základ dvom veľkým súčiastkam dnešnej sv. omše: omše katechuménov a sv. omše veriacich.

V Ríme sa odbavovala sv. omša v katakombách nad pozostatkami niektorého mučeníka. Kňaz bol obrátený k ľudu, preto bývalo len takzvané malé pozdvihovanie, aké sa zachovalo dodnes pred „Páter noster“.

Sviatosť Oltárna pre chorých a väzňov bola umiestená vo visiacom Košíku a nie na oltári. Až neskôr sa dostala za mreže do múnj svätyně

a potom so svätostánkom na oltár. Vtedy už kňaz sa musel obrátiť chrbtom k ľudu a tak nastala **prčina veľkého pozdvihovania**, aby každý uzrel Sviatosť Oltárnu.

IV. Prehľad terajšej sv. omše.

1. Omša katechumenov.

a) Modlitebná časť. Ľudské slovo k Bohu. Modlime sa. Stupňové modlitby. Konfiteor — spovedám sa. Kyrie — túžba po Božom zmilovaní. Glória, spev anjelov — velebenie Boha. Orácie.

b) Poučná časť. Božie slovo k ľudu. Epištola, úryvky z apoštolských listov. Evanjelium, Kristove slová. Niceno-carhradské krédo podľa predpisu.

2. Sv. omša veriacich.

a) **Obetovanie. Dary** dávame Bohu. Obetujeme sa. Prefácia. Sanktus. Spomienka na živých.

b) **Premenenie** čiže veľké pozdvihovanie~Boh príde medzi nás, klaňajme sa Mu. Spomienka na mŕtvych. Malé pozdvihovanie. Páter noster.

c) **Prijímanie.** Božie telo dostávame. Prijímame skutočne alebo v túžbe. Ďakovné modlitby. Ite, missa est. Požehnanie. Posledné evanjelium.

V. Úmysly sv. omše:

Velebiť Boha, poďakovať sa Mu, prosiť a odprosiť Ho.

VI. Úžitok zo sv. omše majú:

1. Kňazi;
2. všetci živí;
3. všetci mŕtvi v očistci;
4. tí, ktorí požiadali kňaza o sv. omšu;

5. nábožní miništranti a kostolník;
6. organista, speváci a iní kostolní zamestnanci;
7. pobožné prítomní veriaci.

V niektoré dni roku musí obetovať farár sv. omše za svojich farníkov. Nábožne počúvaná sv. omša nám viac osoží, než mnoho omši za nás obetovaných po smrti. (Sv. Anzelm.)

Sv. omša sa obetúva jedine Bohu, hoci sa slúžiava aj z príležitosti pamiatky svätých a svätíc.

Dôvody bohoslužobnej latinčiny.

Latinčina je mŕtvou rečou, nevytíska živé reči, smysel jej výrazov sa nemení.

Latinské názvy sa používajú aj v každodenných rozhovoroch: prezident, minister, inšpektor atď. Latinčina je bohumilá, lebo Boh určil **latinský Rím** za stredisko Cirkvi. Bola a je úradnou rečou rímskej Cirkvi, ktorá vypestovala celú kultúru sveta. Z latinského Ríma dostaly rôzne národy sv. vieru. Latinčinou hovorilo **jedenásť** miliónov **prvomučeníkov**. Hovorila **ňou**, ako vedeckou rečou, aj dnes: kňazi, lekári, lekárnici, botanici, zoológovia, filozofi... Latinčina háji slobodu národného jazyka pred utlačovaním pohlcujúcich zámerov iných jazykov. Odnárodňovacie snahy nemohly vniknúť až k oltáru. Latinčina nás zachránila pre svojský národný život. Latinčina je **spojivom národov v Cirkvi** a na katolíckych kongresoch; je **znamenaním jednoty** a svätou prekážkou, aby sa priveľmi nevyostrovávaly národnostné otázky.

Sv. omša, zvláštna vec, zvláštna šaty, zvláštna reč.

A tí, čo nerozumejú latinčine, nech vnímajú predovšetkým obetnú a nie poučnú časť sv. omše alebo nech pozorujú obrady, ktoré tiež rozprávajú.

Už máme aj slovenské preklady omšovej knihy.

Naše bohoslužby majú práve toľko slovenčiny, ako pobožnosti inovercov: evanjelium, lekcia, kázeň, katechizovanie, modlitby, ruženec, litánie, piesne. Teda nebrať vážne výčitky nežičlivcov, lebo títo nie latinčinu, ale sväté pravdy nenávidia. Áno, k Bohu hovoríme v latinčine, k ľudu v slovenčine. Sú aj iné liturgické reči, ako: staroslovenčina ...

Sväté prijímanie.

O sv. prijímaní.

I. Pán Ježiš nás volá.

a) Pán Ježiš neostal medzi nami preto, aby sme ho len opatrovali vo svätostánku, v cibóriu, lež aby našiel príbytok v našich srdciach.

Co požívame pri sv. prijímaní?

Oslávené telo a krv Krista Pána za pokrm našej duše.

Podte ku mne všetci! — volá nás Pán Ježiš. Preto nás volá, lebo:

1. chce v nás rozmnožiť posväcujúcu milosť;
2. chce posilniť našu vôľu, aby si vždy volila len dobré;
3. chce očistiť naše duše od malých hriechov a zachrániť nás od veľkých hriechov.

b* Preto povolil Pius X. 20. decembra 1905 každodenné sv. prijímanie bez sv. spovede tým, ktorí žijú bez veľkých hriechov a majú dobrý úmysel čiže prijímajú, aby boli vždy lepší.

Zatiaľ môžeme každodenne prijímať, zakiaľ nespáchame veľký hriech. Keď ideme okolo kostola, nech nám príde na um: Pán je tu a volá ňa.

Po sv. prijímaní odbavme si pred sv. krížom aj odpustkové modlitby.

Dietky môžu byť pripustené k prvému sv. prijímaniu, keď dospelý k užívaniu rozumu. Prvoprijímajúce dietky a členovia ich rodín ← za da-

ných podmienok — až po tretí stupeň získajú plnomocné odpustky, všetci ostatní v chráme s kajúcim srdcom prítomní získajú sedemročné a sedem ráz štyridsaťdňové odpustky.

Aké bude moje posledné sv. prijímanie? Daj, Pane, tej milosti, aby som ešte vládol toto povedať:

Do Tvojich rúk porúčam
svojho ducha!

Pane, zostaň so mnou, lebo sa zvečerieva!

II. Poďme k Nemu!

a) Pred sv. prijímaním musíme sa pripraviť duševne a telesne.

Duševne sa tak pripravíme, že:

1. z veľkých hriechov sa vyspovedáme,
2. malé hriechy aspoň oľutujeme a
3. prípravné modlitby odbavíme.

Telesne sa tak pripravíme, že od polnoci až do prijímania nejeme a nepijeme.

Na lacno nemusia prijímať:

1. ťažko chorí, ktorí prijímajú telo Pánovo na cestu do večnosti;
2. chorí, ktorí už mesiac ležia, môžu prijímať dva razy v týždni, aj keď pred prijímaním niečo požili v podobe nápoja, čo liek a
3. dišpenzovaní od cirkevného úradu.

Ku stolu Pánovmu máme pristúpiť v slušnom a nevyzývavom odeve, so složenými rukami.

b) Obrady pri sv. prijímaní sú tieto:

Konfíteor... spovedám sa ... vzbudiť si ľútosť. Ajhľa, Baránok Boží, ktorý sníma hriechy sveta... Pane, nie som hodný... Kňazove slová: Telo nášho Pána Ježiša Krista nech zachová tvoju dušu k večnému životu. Amen.

c) Po sv. prijímaní máme sa klaňať a ďakovať Pánu Ježišovi a istý čas ostať v pobožnej modlitbe.

Nakoľko len možno máme deň sv. prijímania stráviť v bohumilých skutkoch a zdržiavať sa od všetkých rozkoší a samopašností.

Kto prijíma v stave veľkého hriechu, pácha svätokrádež, lebo nerozoznáva telo Pánovo od obyčajného chleba. (1 Kor 11, 27—29.)

Naučme sa duševne prijímať. Keď nemôžeme skutočne prijímať, prijímajme aspoň duševne — túžbou... Príď, Pane Ježišu, do môjho srdca, milujem Ťa nadovšetko... Už Ťa objímam, ako by si bol skutočne v mojom srdci. Ďakujem Ťi, Pane, že si ma ráčil navštíviť. Chcem s Tebou chodiť po cestách života.

Pokánie.

I. Pokánie všeobecne.

a) Pokánie pred Kristom Pánom.

Predobrazy. Už Dávidove žalmy napomínajú hriešnikov na pokánie. U Joela (2, 13.) hovorí Pán toto: Roztrhnite svoje srdcia a nie svoje rúcha a obráťte sa k Pánu Bohu.

Márnotratný syn v cudzine vstúpil do seba, všetko oľutoval, urobil si dobré predsavzatie, vstal, vrátil sa k otcovi, všetko mu vyznal a hotový bol prijať pokutu: nebyť synom, len sluhom v otcovom dome. Milosrdný otec zabudol na všetko, syna dal skvostne obliecť, prichystať nádhernú hostinu a hudbu.

b) Za Pána Ježiša hriešnikom nebolo treba sa spovedať. On videl ich hriechy, ľútosť, sľub polepšenia, sotrel viny hriešnikov a obliekol ich do rúcha posväcujúcej milosti. Pán Ježiš odpustil hriechy porazenému v Kafarnaume, Márii Magdaléne, Petrovi, pravému lotrovi ...

II. Ustanovenie sviatosti pokánia.

Kedy ustanovil Kristus Pán sviatosť pokánia?

Po svojom zmŕtvychvstaní.

Ako ustanovil Pán Ježiš sviatosť pokánia?

Apoštolom riekol: Prijmite Ducha Svätého, ktorým odpustíte hriechy, odpúšťajú sa im a ktorým zadržíte, sú zadržané.

Právomoc odpúšťať alebo zadržať hriechy prešla od apoštolov na biskupov a kňazov. Niektoré väčšie hriechy môže rozhrešiť len biskup alebo pápež.

Kristus Pán ustanovil pokánie podľa vzoru súdu. Kňaz je sudcom; ka-
júcnik žalobcom a žalovaným v jednej osobe. Kňaz rozrieši trestnú vec,
uloží pokutu a dá rozhrešenie.

čo dosiahne hriešnik svätým pokáním?

Odpustenie hriechov, ktoré spáchal po krste.

Sviatosť pokánia je ochranným pásom a k pomoci strokotancovej ho-
deným lanom po krste.

III. Naše pokánie. Prehľad.

a) **Čo robiť pred pokáním?** Pomodliť sa k Duchu Svätému, aby
sme svoje hriechy poznali, oľutovali a z nich povstali.

b) **čo robiť v pokání?** Odbaviť päť častok pokánia:

1. **spytovanie svedomia,**
2. **ľútosť,**
3. **predsavzatie,**
4. **spoveď,**
5. **zadosťučinenie.**

c) **Čo robiť po pokání?** Polepšiť sa, viac nezhréšiť a varovať sa
hriešnej príležitosti. (Mk 9, 46—47.)

Boh vo sviatosti pokánia:

1. odpúšťa hriechy;
2. odpúšťa nám večný trest, zčiasťky i časné tresty;
3. udeľuje nám posväcujúcu a pomáhajúcu milosť.

IV. čiastky sv. pokánia podrobne.

A) Spytovanie svedomia.

Svedomie je hlas nášho vnútra, ktorý nás za dobré chváli a
za zlé haní. Složené je z týchto dvoch slúčených slov: svoje ve-
domie.

Čo robíme, keď spytujeme svedomie?

Chystáme si spovednú žalobu.

Rozmýšľame:

1. Kedy a ako sme sa spovedali naposledy? Či sme pokutu odbavili?
2. Ci sme sa odvtedy polepšili?
3. Ako sme zachovali jednotlivé prikázania Božie, cirkevné, povinnosti
stavu; či máme na duši hlavné hriechy?
4. O tých okolnostiach, ktoré urobily naše hriechy veľkými a menily
ich druh, napr. nenávidieť rodičov, v kostole ukradnúť ...
5. koľko ráz denne, týždenne sme spáchali ten alebo onen veľký hriech?

Pri spytovaní svedomia bude nám nápomocná náuka o prikázaniach,
ako sme ju prebrali v katechizme.

Spytujeme si svedomie každý večer pred spánkom. Kto si už roky ne-
spytoval svedomie, ten je neprebudený, necitlivý, zatvrdlivý.

Od zanedbania Tvojich vnuknutí,
vyslobod' nás, Ježišu!

B) Ľútosť.

Krásne vzory ľútosti sú: pokorný mýtnik (Lk 18, 13.), Mária Magdaléna
pri Kristových nohách, pokánie sv. Petra, sv. Augustína.

čo robíme, keď ľutujeme?

S duševným bôľom odprosujeme Boha za svoje hriechy.

Ľútosť môže byť:

1. **prirodzená a**
2. **nadprirodzená.**

Nadprirodzená ľútosť môže byť:

- a) **nedokonalá a**
- b) **dokonalá.**

Prirodzenú ľútosť prejavujú ľudia takto:
Škoda, že som to a to urobil, ohromne ma
pritom nabili. Takáto ľútosť nemá ceny pred
Bohom.

Nedokonalú ľútosť si vzbudzujú ľudia
takto: Ó môj Bože, odpusť mi moje hriechy,
lebo sa bojím pekla. Takáto ľútosť, keď je
spojená **so sv. spoveďou** — cez očistec —
spasí.

Oľutuj svoje hriechy.

Dokonalú ľútosť treba si vzbudiť takto: ó môj milý JežiŠu, Tvoja hlava bola trnım korunovaná, lebo hriešne veci som myslel, pozeral, očúval, rozprával. Tvoje srdce bolo kopijou prerazené, lebo som žiadal hriešne veci, Tvoje ruky boli kľincami pribité, lebo som robil hriešne veci, Tvoje nohy boli kľincami prebité, lebo som chodil po hriešnych cestách, odpusť mi to, Pane!

Alebo nakrátko: Ó môj Bože, milujem Ta, a preto nenávidım a ľutujem svoje hriechy.

Takúto ľútosť si vzbudme pred spánkom. V nebezpečenstve života — keď sa nemôžeme vyspovedať — spasí nás aj samotná dokonalá ľútosť, veď je ona prejavom dokonalej lásky k Bohu.

C) Predsavzatie a či rozhodnutie polepiť sa.

Opravdivé nelutuje hriechy ten, kto vážne nesľúbil, že sa bude varovať hriechov. V slube, že viac nechceme zhrešiť a že povytıname a vyplienime zo seba hriechy, ich korene a zanecháme cesty k nim, väzí závažie sviatosti pokánia. Vzbudiť pnečítenu ľútosť nie je nám vždy dožičené, ale sľúbiť, že viac nechceme zhrešiť, môžeme kedykoľvek.

Co robíme, keď si vzbudzujeme predsavzatie?

- Sľubujeme, že: 1. polepšime svoj život,
2. nespáchame veľký hriech,
3. budeme sa chrániť príležitosti k hriechu a
4. nahradíme zavinenú škodu.

Keď máme veľké hriechy, musíme sľúbiť, že povstaneme zo všetkých. Keď máme len malé hriechy, aspoň jeden z nich musíme zahrnúť, aby bola platná naša spoveď.

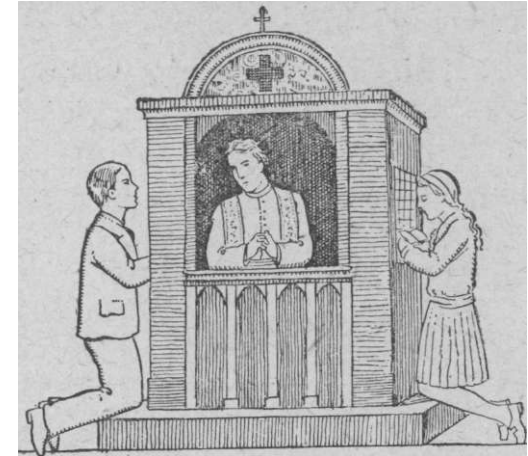
Kňazské rozhrešenie neosoží tým, ktorí nechcú vyhýbať najbližším príležitostiam, ako: osobe, domu, zlému spolku alebo nechcú zanechať svoje obvyklé hriechy, nechcú sa smieriť s nepriateľmi, nahradiť škodu, vrátiť ukradnutú vec a odvolať osočovanie.

Spytovať svedomie, ľutovať a sľúbiť polepšenie musíme ešte pred spoveďou.

D) Spoveď.

a) Boh riekol bratovrahovi Kainovi: Co si to vykonal? Načo Kain odpovedal: Väčšia je moja nepravosť, než aby som zasluhoval odpustenia. (1 Mojž 4, 10—13.) Kain dal vyhýbavú odpoveď a nechcel sa vyspovedať. Judáš

sa vyspovedal Židovským kňazom, ale bez dôvery, v zafalstve. Pravidelne každý človek sa spovedá, len nie na patričnom mieste. Vyznaná farcha svedomia je podelenou farchou, ale vyspovedané hriechy su stratenými hnechami. Spovedanie sa je celkom prirodzenou vlastnosťou človeka. Ľudia sa vyznávajú lekárovi, sudcovi, dôvernému priateľovi; teda mc divného, že chcel Pán Ježiš, aby sa vyznávali i kňazom. Pri sv. spovedi božské je len to, že za ľútosťivé vyznanie hriechov obsiahneme ich odpustenie.

b) Apoštoli, biskupi a kňazi nedostali len právo odpúšťať hriechy, lež aj povinnosť — v istých prípadoch — zadržať hriechy. Práve preto je potrebné vyznanie hriechov, aby sa vedel rozhodnúť spovedník, či má hriechy odpustiť a či zadržať.

Teda nestačí všeobecná spoveď; ona je ai proti zásadám novodobého vychovávateľstva, ktoré je za osobitné vychovávanie ľudı. To je, ako by dával všetkým chorým jednaký liek.

Co robíme, keď sa spovedáme?

Vyznávame kňazovi hriechy, aby sme dostali rozhrešenie.

c) Ako sa spovedať? Kajúcnik kľakne, prežehná sa a začne takto: Naposledy som sa spovedal vtedy... Odvtedy som spáchal tieto hriechy. Vyzná hriechy... Skončí: Toto sú moje hriechy, zo srdca ich ľutujem a sľubujem sa polepiť.

Naša spoveď musí byť:

- úplná, musíme vyznať aspoň všetky veľké hriechy, tiež ich počet a tie okolnosti, ktoré menia druh hriechu; (Meno spoluvinníkovo nespomínať!)
- úprimná, nesmieme zamľčať nič vážneho, zmenšovať, vyhovárať sa a veci prekrúcať;

3. srozumiteľná, aby kňaz vedel a ľahko pochopil, čo sa ka-
júcnik spovedá.

Kňaz je viazaný tajomstvom. Všimnime si príkladu sv. Jána Nepomuckého (t 1393) a bl. Jána Sarkandra (t 1620)... Kto tu za-
tahuje hriechy, ten si podpaľuje peklo. Keď zabudneme pri sv. spo-
vedi niečo vážneho, vyznajme to pri najbližšom pokání.

d) Keby niekto pri sv. spovedi schválne zamlčal veľký hriech,
spáchal by svätokrádež. Zamlčaný hriech musí vyznať pri najbliž-
šej spovedi a všetky neplatné spovede zopakovať. — Prácu zmarí
chyba aj len jednej číslice pri spočítaní a čo len jedného gom-
bíka pri sopínaní kabáta. (Sv. Vincent Ferrerský.)

Spoveď, v ktorej zopakujeme predošlé spovede, menujeme
generálnou spoveďou.

Na začiatku generálnej spovede povieme kňazovi príčinu, pre
ktorú opakujeme spovede. Potom rozpovieme hriechy od poslednej
spovede a po nich zopakujeme predošlé spovede. Generálna spoveď
sa odporúča pred sv. birmovaním, pred voľbou stavu, pred sobá-
šom, pri sv. misiách, duševných cvičeniach a v ťažkej chorobe.

Keď sme sa vyspovedali zo svojich hriechov, kňaz nám dá
napomenutie a keď sme hodní, uloží nám pokutu, udelí rozhreše-
nie, to jest rozrieši náš duševný stav.

Aké námietky sme už počuli proti sv. spovedi? Nedajme tupiť prostri-
dok najväčšieho milosrdenstva Božieho!... U protestantov je pomerne viac
samovrážd práve preto, že nemajú spoveď!

E) Zadosťučinenie alebo odbavenie kňazskej pokuty.

a) Za hriechy zasluhujeme tresty. Keď sa vyspovedáme, Boh
nám odpustí večný trest. Ale čakajú na nás ešte časné tresty tu na
zemi a v očistci.

Tieto časné tresty aspoň zčiasťky si môžeme sotrieť zadosťučí-
nením čiže odbavenou pokutou, ktorú nám dá duchovný otec pri
sv. spovedi, alebo ktorú si sami ukladáme za hriechy.

Co robíme, keď konáme zadosťučinenie?

Odbavujeme pokutu.

Pri spovedi preto dostávame takú malú pokutu, lebo Kristus Pán bol
za nás smrťou trestaný... Nečakaj, kým ťa opustí hriech, lež ty opusť
hriech! (Sv. Augustín.)

Aby si nás k pravému pokáníu
priviesť ráčil, Teba prosíme,
uslyš nás!

b) Prehľad rôznych trestov a ich odpustenie.

Večný trest sa odpustí: sv. pokáním, dokonalou ľútosťou alebo nedoko-
nalou ľútosťou s pomazaním nemocných, keď chorý upadol do bezvedomia.

Časný trest sa odpustí:

pri spovedi	mimo spovede	
pokutou —	odpustkami	
čiasťočne.	neplnomocnými	plnomocnými
	čiasťočne.	úplne.

Odpustky.

Vieroučný podklad: Čokoľvek rozviažete na zemi, bude rozviazané aj
na nebi. (Mt 18, 18.)

a) Predobraz: Boh odpustil Židom trest čiasnej smrti, keď pozreli na
medeného hada, ktorý bol predobrazom Krista Pána na kríži.

b) **Kristus Pán** odpustil porazenému najprv hriechy a až potom čiasný
trest choroby. (Mt 9, 1—8.) Kristus Pán odpustil pravému lotrovi očistcový
časný trest, uisťujúc ho, že ešte v ten deň bude s ním v raji.

Sv. Pavol potrestal a vyobcoval z Cirkvi jedného korintského verejn-
ho hriešnika, aby odpykal prísny verejným pokáním trest, ktorý ho čakal
podľa Božej spravodlivosti. Do kostola nesmel chodiť. Ľudia mu vyhýbali.
Tento dojatý dal sa na prísne pokánie, načo mu sv. Pavol odpustil ostá-
vajúci trest a prijal ho do Cirkvi, lebo vedel, že za také prísne pokánie
aj Boh mu odpustil značnú čiasťku očistcových čiasných trestov. (1 Kor 5,
1—5; 2 Kor 2, 8.)

Ak žil tento muž ešte jeden rok, tak dostal od sv. Pavla jednoročné
odpustky. Ak žil dva — desať rokov, dostal dva — desaťročné odpustky
časných trestov na zemi. Ak žil len 50 alebo 100 dní, tak dostal toľko dní
odpustkov.

„*“

Sv. Pavol fažil pri týchto odpustkoch trestov z pokladu zásluh Pána Ježiša, Panny Márie a svätých a tak ulahčil život kajúcnika. To isté robí aj terajšia Cirkev.

c) Odpustkami sa nesotierajú minulé, prítomné a budúce hriechy, ani večný trest; nekupujú sa lístky a nepredplácajú sa miesta do neba, ako do divadla. Nesotierajú sa ani časné tresty tých hriechov, ktoré nie sú ešte spovedou odpustené. Najprv musí byť hriech sotrený spovedou a len potom môže byť odpustený časný trest.

Keď sa domáhame odpustkov, robia nám starosti tie časné tresty, ktoré nás čakajú za vyspovedané hriechy tu na zemi a v očistci. Chceme so seba striasť trestné putá, lebo vieme, že Cirkev má nad nimi moc.

Co dostávame odpustkami?

Skrátenie alebo sotrenie časných trestov mimo spovede.

KoFkoraké sú odpustky?

Dvojaké: neplnomocné a plnomocné.

d) Keď nám Boh len skráti časné tresty, získame neplnomocné odpustky; keď nám ich úplne smaže, získame plnomocné odpustky.

Neplnomocné odpustky sú: napr. 100 dní odpustkov za vyslovenie Pochválený... Totiž zásluhy jednorázového kresťanského pozdravenia P. b. J. Kr. sa rovnajú zásluhám stodňového prísneho pokánia. Sedem rokov a štyridsať dní odpustkov získame, keď sa nám odpúšťa toľko trestov, koľko by sa nám bolo sotrelo za sedem rokov a štyridsať dní trvajúce prísne pokánie podľa starodávneho cirkevného zvyku. Neplnomocné odpustky udeľuje Cirkev za vykonanie niektorých modlitieb a i menších skutkov... Kto sa učí a kto učí náboženstvo, získa odpustky.

Plnomocné odpustky môžeme obsiahnuť na meno Ježiš, bl. Panny Márie, na Porciunkulu, na smrteľnej posteli častým vyslovením Ježišovho mena po pápežskom požehnaní atď....

e) Na získanie odpustkov je potrebné:

1. aby naša duša bola čistá od veľkého hriechu;
2. aby sme vykonali všetko, čo Cirkev predpisuje na získanie odpustkov.

Každodenne sa pripravme dokonalou lútosťou na získanie neplnomocných odpustkov.

Na získanie plnomocných odpustkov Cirkev predpisuje: sv. spoveď, sv. prijímanie, najmenej Otčenáš, Zdravas a Sláva na úmysel sv. Otca a obyčajne návštevu kostola.

I pre duše v očistci môžeme získať odpustky, a to všetky tie, o ktorých pápež výslovne vyriekol, že môžu byť obetované i za duše v očistci.

Odpustkom sa podobá amnestia, ktorou hlavy štátov aj dnes udeľujú odpustenie trestov a iných pokút.

Rúth sbierala klásky na Boózovej roli, ktorý jej dovolil brať aj zo snopov. Sbírajme si klásky — odpustky kresťanským pozdravením a inými odpustkovými modlitbami... Chodíme sem i tam s plačom rozsievajúci svoje semä; raz však prideme s plesaním nesúci svoje snopy odpustkov. (Porovnaj Zalm 125, 6.)

Pomazanie nemocných.

Uzdravenie nemocných.

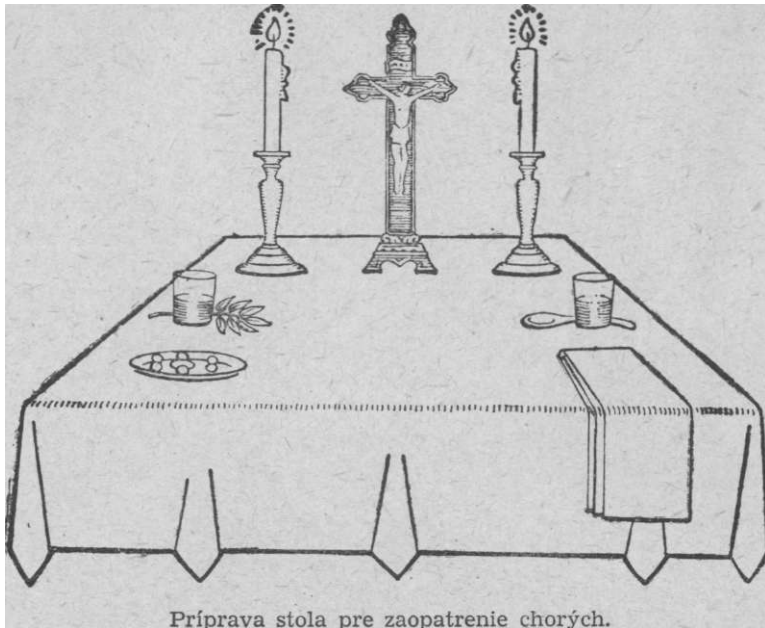
a) Kristus Pán miloval nemocných, preto ich odporúčal do zvláštnej starostlivosti apoštolov. Sv. Jakub mladší, jeruzalemský biskup (t. 62), z Pánovho nariadenia dáva chorým túto úpravu: Onemocnie kto z vás? Nech povolá starších Cirkvi (t. j. kňazov) a nech sa modlia nad ním, mažúc ho olejom, v mene Pánovom, a modlitba viery uzdraví nemocného a Pán mu poľahčí a jestliže je v hriechoch, budú mu odpustené. (Jak 5, 14—15.)

„V mene Pánovom“ značí, že pomazanie nemocných ustanovil Pán Ježiš.

Kresťan katolík prvý raz je pomazaný pri sv. krste, druhý raz pri sv. birmovaní, tretí raz pri posvätení kňazstva a zpravidla naposledy v ťažkej chorobe.

Aké dary plynú z pomazania nemocných pre ťažko chorých?

1. Trepezlivosť a smelosť v smrteľnom boji;
2. odpustenie všedných hriechov a zčiasťky časných trestov;
3. odpustenie smrteľných hriechov, ak nemocný sa nemohol vyspovedať, ale si vzbudil aspoň nedokonalú lútosť;
4. telesné zdravie, ak to slúži k jeho duševnému spaseniu.

Pomazanie nemocných spasí aj takého nemocného, ktorý s nedokonalou lútosťou upadol do bezvedomia. Pomazanie nemocných môžeme prijať len v ťažkej chorobe a to len raz v tej istej chorobe.

Telesné zdravie len vtedy plynie z pomazania nemocných, keď nemocnému poslúži k večnému spaseniu a. ak je dosiahnuteľné bez zázraku. Kňaz pri smrteľnej posteli nemocného z poverenia pápeža dáva pápežské požehnanie, ak nemocný sa odovzdá do vôle Božej a vyzýva meno Ježiš. — Aká sila väzí v mene „Ježiš“, vysvitá z toho, že v Getsemanskej záhrade Spasiteľ porazil k zemi ozbrojencov už len vyslovením svojho mena. Sv. Peter pomocou mena „Ježiš“ postavil chromého na nohy.

Pred zaopatrovaním dáme na stôl: biely obrus, kríž, horiace sviece, svätenú vodu, pitnú vodu; na tanier: chleba, soli a vaty (bavlny, kúdele).

b) **Obrady pomazania nemocných.** Kňaz pomaže olejom nemocných oči, uši, nos, ústa, ruky a nohy chorého a pritom sa modlí: Týmto sv. pomazaním a svojim predobrotivým milosrdenstvom, nech ti odpustí Pán čokoľvek si previnil zrakom, sluchom, čuchom, chuťou, rečou, hmatom a chôdzou.

Odkiaľ berie olej nemocných túto silu? Už smrteľná úzkosť Krista Pána na Olivovom vrchu mohla dodať tým olivám nadprirodzenú silu, ktorú však skutočne dodáva oleju svätenie biskupovo na Zelený štvrtok.

Neboj sa pomazania nemocných! Nemusí to byť ozaj posledné. Veď koľkí ho prijali a žijú; je to sviatosť chorých.

V nebezpečenstve života môžeme dať zaopatriť touto sviatosťou aj také dieťa, ktoré vie rozoznať povolené od zakázaného, hoci ešte nebolo pri prvej sv. spovedi.

Pomodlime sa za chorých, ktorí sa boja zaopatrovania a za seba, aby sme boli pred smrťou zaopatrení všetkými sviatosťami zomierajúcich! Zomrieť bez pomazania nemocných znamená nevziať si peňazí na cestu. (Bl. Klement Hofbauer.)

Od náhlej a nepredvídanej smrti
vyslobod' nás, Pane!

Posvätenie kňazstva.

Rozširovatelia duševného života.

a) Kedysi v každom dome obyčajne otec alebo prvorodený syn zastával kňazský úrad; v národe zas kráľ. (Noe, Abrahám, Jób, Jakub, Melchizedech.)

U Židov vyvolil Boh k bohoslužbám pokolenie Léviho, kňazským úradom poveril rodinu Áronovu.

Po smrti Krista Pána zaniklo židovské kňazstvo a na jeho miesto nastúpilo kňazstvo Nového zákona.

b) Kristus Pán dal svojim apoštolom kňazskú a biskupskú moc po čiastkach. Potom označil večné poslanie kňazov Nového zákona týmto odkazom: A hľa, ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta. (Mt 28, 20.) Teda Kristovi učeníci vždy budú žiť a Kristus Pán bude s nimi.

Apoštoli skutočne vykonávali kňazskú moc: učili, krstili, birmovali, slúžili sv. omšu, rozdávali sv. prijímanie, udeľovali rozhrášenie, pomazanie nemocných, upravovali pomery medzi manželmi.

Apoštoli odovzdávali iným kňazskú moc skladaním rúk s tým rozkazom, aby tú moc zas udeľovali svojim nástupcom. Keď boli zvolení diakoni, postavili ich pred apoštolov, ktorí skladali na nich ruky. (Skt 6, 6.) V Antiochii duchovenstvo pôstom a modlitbou skladalo ruky na Savla a Barnabáša a prepustilo ich. (Skt 13, 3.)

Svetské vrchnosti, kresťanské obce nemôžu udeliť kňazskú moc, lebo samy jej nemajú. Len od svetla možno zažať nové svetlo...

c) **Obrady pri posviacke.** Terajšie svätenie kňazov sa odjavuje tiež po stupňoch:

Posviacku kňaza predchádza šesť stupňov nižších svätení: tonzúra, vrátnictvo, čitateľstvo, zaklínačstvo, svieconosičstvo a podjahanstvo. Tonzúra robí z laika klerika. Podjahanstvo ukladá povinnosť breviára a celibátu (bezženstva).

Biskupstvo						SVÄTÉ M I A K Ň A Ž S T V A	
S V Ä R E N I N V						K Ň A Ž S T V O	
r				I.	n	I.	
i				P O O . J M N S I V O	J A H E M S T V C	K Ň A Ž S T V O	
TONZÚRA	1	2	3	4			

P R E H L A D S T U P Ň O V S V Ä T É M I A K Ň A Ž S T V A

Tri stupne: jahanstvo, kňazstvo, biskupstvo sú božského pôvodu, preto **tvoria sviatosť**, ktorú len biskupi môžu vysluhovať skladaním rúk, modlitbou a odovzdaním sv. náčinia.

Čo dostáva bohoslovec pri posvätení kňazstva?

Kňazskú moc, aby mohol slúžiť sv. omšu, vysluhovať niektoré sviatosti a hlásať Božie slovo.

d) Vysvätený kňaz má na duši **nezmazateľný** znak, a preto nemôže stratiť svoje posvätenie práve tak, ako nemôže pokrstený človek stratiť krst. Iné „cirkvi“ nemajú skutočných kňazov, preto aj vylúčily všetko, na čo je potrebná kňazská moc (sv. omša, spoveď, pomazanie nemocných, posvätenie kňazstva).

Kňazi sprevádzajú nás svojim účinkovaním od kolísky až po hrob. Koľko milých pamiatok nás viaže k nim! Buďme im za to povďační, modlime

sa za nich! Kiež by nám Boh dožičil tej milosti, aby nás mohol zaopatríť niektorý kňaz na smrteľnej posteli! Pokladajme kňazov za služobníkov Kristových a správcov Božích tajomstiev. (1 Kor 4, 1.) Cirkev sa modlieva za povolanie dobrých kňazov na kántry: v stredu, piatok a sobotu začiatkom štyroch častí roka, a to: po sv. Lucii (13. decembra) — po Popolnej strede — po Turicach a po Povýšení sv. Kríža (14. septembra) — po Popolnej strede — v tieto dni posviacali kňazov. Pomodlime sa za úspech kňazov, aby čím viac hriešnikov získali Bohu.

Aby si námestníka svojho, pápeža, a všetok duchovný stav v svätom náboženstve zachovať ráčil, Teba prosíme, uslyš nás!

Hojnosťou dobrých kňazov požehnaj svoj ľud, Pane!
Modlime sa za kňazské povolania!

Manželstvo.

Základ kresťanskej rodiny.

a) **Boh ustanovil manželstvo v raji**, keď dal Adamovi Evu za manželku a keď im nakázal: Vyrastajte, rozmnožujte sa a naplňte zem. (1 Mojž 1, 28.) Toto manželstvo nebolo sviatosťou, len čestným sväzkom medzi mužom a ženou. Ani ostatné manželstvá Starého zákona neboly sviatosťou.

Pán Ježiš povýšil manželstvo na sviatosť, ktorá dáva snúbencom milosť, aby verne plnili ťažké povinnosti svojho stavu až do smrti. Čo Boh spojil, človek nech nerozlučuje (Mt 19, 6.) — povedal Kristus Pán. Kresťanské manželstvo — podľa sv. Pavla — je veľkým tajomstvom. (Ef 5, 32.) U nás je sobáš svätou vecou.

Do manželstva vstupujú tí, ktorí chcú založiť rodinu, vychovať dobrých občanov pre štát, verných kresťanov pre Cirkev a obyvateľov pre nebo.

b) **Príprava na šťastlivé manželstvo.** Pred manželstvom treba sa modliť, poradiť sa rodičov, pozorovať, či v tej alebo onej rodine nejavia sa príznaky dedičnej choroby, duševnej zataženosti. Všetko si dôkladne rozmyslieť!

Snúbenci zapíšu ohlášky. Ohlášky sa konajú v kostole tri po sebe nasledujúce nedele alebo Cirkvou a štátom uznané sviatky. Cieľom ohlášok

je, aby veriaci mohli ohlásiť na fare prípadné prekážky, ktoré by stály manželstvu v ceste. Od ohlášok možno dostať **dišpenzáciu** — oslobodenie.

Farár vyšetří už pri zápise ohlášok, či **niet** prekážok medzi snúbencami. Snúbenci chodia na **katechizmus** a nikdy neostávajú samotní, aby vyhli hriešnej príležitosti.

c) **Sobášne obrady.** Po vypršaní troch ohlášok — po sv. spovedi a prijímaní — je sobáš. **Sviatosť manželstva si vysluhujú snúbenci sami jeden druhému**, keď si sľubujú vzájomnú manželskú vernosť. Teda kňaz nie je vinou ich prípadného nešťastného manželstva. Kňaz je len úradným svedkom a požehnávatelom ich sobáša. Snúbenci pred miestnym farárom alebo jeho zástupcom a pred dvoma svedkami prehlásia svolenie k sňatku, ktorého platnosť potvrdia prísahou. Kňaz im posväti prstene, štólou sviaže praviče a udelí požehnanie. Z kňazovej stránky sú všetky tieto obrady sväteninami.

Kresťanské manželstvo.

čo spôsobí sv. manželstvo?

Posväti manželský stav, aby manželia nažívali v láske a nábožne vychovávali svoje detky.

Manželvia dostávajú zvláštny dar rady, teda nech im je cenná ich vzájomná rada. Manželvia nech častejšie hovoria Bohu o deťoch, než deťom o Bohu. (Sv. František Šaiezský.)

d) Manželstvo je platné vtedy, keď je uzavreté pred miestnym farárom alebo jeho zástupcom, pred dvoma svedkami a keď medzi snúbencami **niet** manželskej prekážky. Platné manželstvo nikto nikdy nerozdvojí, iba na cintoríne motyka a rýľ. V mimoriadne vážnych prípadoch, v nebezpečenstve zdravia a života povolí Cirkev manželom nežiť spolu. Ale aj v tomto prípade zostávajú právoplatnými manželmi. (1 Kor 7, 10—11; Lk 16, 18.)

e) Miešaným sa nazýva také manželstvo, v ktorom jedna stránka je nekatolíckou, ale kresťanskou. Už aj Starý zákon bol proti „miešanému“ manželstvu: Ani sa nespájaj s nimi manželstvom.

Dcéry svojej nedaj jeho synovi a jeho dcéry neber svojmu synovi. (5 Mojž 7, 3.) Sv. Pavol napomína: **Nefahajte jarmo s neveriacimi, lebo aké účasťenstvo má spravodlivosť s nepravosťou?** (2 Kor 6, 14.) — Cirkev vždy zakazovala miešané manželstvá, lebo kde **niet** shody v náboženských otázkach, tam sa **nedodržajú** sľuby a smluvy; tam sa **uvažuje** o možnosti rozluky; tam **nemôže byť** svornosti; tam **katolícka stránka ľahko stráca vieru**; tam sa **dietky vychovávajú** v ľahostajnosti.

Cirkev dovoľuje miešané manželstvo v katolíckom kostole vždy s krvácajúcim srdcom, a to len z dôležitých príčin vtedy, keď nekatolícka stránka sa už vopred písomne a pod prísahou zaviazala pred farárom:

1. že uzavrie manželstvo len v katolíckom kostole;
2. že dovoľí katolíckej stránke slobodne vykonávať predpisy svojho náboženstva;
3. že všetky dietky dá katolícky pokrstiť a v katolíckom duchu vychovať.

Katolícka stránka zas písomne sa musí zaviazat', že sa vynasnaží, aby nekatolícka stránka poznala a prijala katolícke náboženstvo. — Katolícka stránka pácha ťažký hriech a je vytvorená z Cirkvi (Kan. 2319.), keď uzavrie sobáš nekatolíckym spôsobom. Tento predpis platí od 19. mája 1918. — Teda nech je heslom každého katolíka: Nikdy, za nijakých podmienok neuzavrieť miešané manželstvo.

f) Manželstvo je neplatné, keď je uzavreté pred svetským úradom, v nekatolíckom kostole a s neodstránenou prekážkou.

Sú prekážky, ktoré manželstvo:

1. zneplatňujú a
2. zakazujú.

Zneplatňujúce prekážky sú napr., keď jedna stránka nie je pokrstená; alebo už s druhým je v platnom manželstve; keď blízki príbuzní alebo švagrovia vstupujú do manželstva bez cirkevného povolenia. Krstom získame duchovné príbuzenstvo, birmovkou nie.

Zakazujúcou prekážkou je napr., keď jedna stránka je nekatolíckou, ale kresťanskou ... Sú ešte aj iné prekážky. Vo všetkom sa poradiť kňaza, lebo tento sdeluje skúsenosti skoro 2000-ročnej Cirkvi.

O sviatostiach všeobecne.

Boh nám dáva: život, vzrast tela, pokrm a nápoj, v chorobe uzdravenie. V duševnom živote je **sedem takých okolností**, v ktorých človek potrebuje zvláštny zásah Boží.

Keď sa človek narodil pre zem, musí sa sv. krstom **znovu zrodiť** pre Cirkev a nebo. Keď vzrastá telesne, sv. birmovaním musí **vzrastať** a posilňovať sa aj duševne vo viere pre záchranu svojej duše a duší bližných. Ako telesný, tak aj **duševný život potrebuje pokrm a nápoj**, ktorý má duša vo Sviatosti Oltárnej. Telesné rany potrebujú ránhojiča, **duševné rany, hriechy, sv. pokánie. Spokojné umieranie** v Pánu požaduje pomoc svätého pomazania. **Duševný život pochodí od posvätených duchovných** otcov kňazov. Stavom manželským sa naplňuje zem ľuďmi. Sviatosti nás sprevádzajú od kolísky až po hrob.

Kristus Pán ustanovil sedem takýchto viditeľných sv. úkonov, ktoré nazývame sviatosťami. Sviatosti sú viditeľné, aby aj telo bolo očistené ako spoluvinník duše. (Sv. Ambróz.) Cirkev nemôže ustanoviť novú sviatosť.

Co sú sviatosti?

Viditeľné sväté úkony.

Kto ustanovil sviatosti?

Kristus Pán.

Co sprostredkujú sviatosti?

Pomáhajúcu a posväcujúcu milosť.

Každá sviatosť je spojená aj s mnohými sväteninami. Aké sväteniny sme zbadali pri krste, birmovaní...?

Porovnanie sviatostí so sväteninami.

Co sú	sviatosti?	sväteniny?
	Viditeľné sväté úkony,	Viditeľné sväté úkony,
Kto ich ustanovil?	ktoré Kristus Pán ustanovil	ktoré Cirkev ustanovila
Načo sú?	a ktoré nám sprostredkujú neviditeľnú milosť pomáhajúcu a posväcujúcu.	a ktoré nám sprostredkujú neviditeľnú milosť pomáhajúcu a zemské požehnanie.

Rôzne pojmy o sviatostiach.

Najsvätejšia sviatosť je Sviatosť Oltárna, lebo v nej máme darcu milostí Boha.

V stave milosti musíme prijať: birmovanie, Sviatosť Oltárnu, pomazanie nemocných, posvätenie kňazstva a manželstvo. Teda tieto sviatosti môžu prijať len **duševne živí**. Keby ich kto prijal **vo veľkom** hriechu, spáchal by svätokrádež. Tieto sviatosti zvedajú posväcujúcu milosť.

V stave veľkého hriechu môžeme prijať: krst a pokánie. Teda tieto sviatosti môžu prijať aj **duševne mŕtvi**.

Len jeden raz v živote môžeme prijať: krst, birmovanie a posvätenie kňazstva, lebo tieto sviatosti nechávajú na duši **nezmazateľný znak:** člena, bojovníka a kňaza Cirkvi. Tieto znaky nás odprevidia do večnosti.

Birmovanie a posvätenie kňazstva udeľuje **biskup**; manželstvo si vysluhujú snúbenci sami. Ostatné sviatosti vysluhujú kňazi. Krstiť môže v prípade potreby ktokoľvek.

Pôsobenie milosti v duši sa deje z Kristovej moci a nie z moci kňazovej alebo iného oprávneného vysluhovateľa človeka. Ci krtí Peter či Pavol, Kristus krtí. Nehodnosť vysluhovateľa sviatostí nezmarí účinky sviatostí.

Ktoré sviatosti som už prijal? Ktoré sviatosti môžem ešte prijať? Ktoré sviatosti prijal môj otec, matka? Ktoré sviatosti môžu ešte prijať moji rodičia?

Nech sa nemocný neponosuje na chorobu, keď odmieta lieky. Nech zlý svet nekričí, že katolicizmus zlyhal, keď odmieta lieky sviatostí. Sviatosti sprostredkujú aj zemské požehnanie.

Neviditeľné milosti.

Ustanovenie
Krista Pána. Viditeľný úkon

Spoločné: Zvláštne:

Ni...
3 1 n

77
9 D

*wffod'
a...
: ^ s @

W3 g < II
P...
3 1

<tr G M
i 3 j...
S * 2

N 2 3 3-a
p...
i

td
E
E

MHJ<
ö...
3 tr.
D.A I
g & P.
^ p L.
d...
B-S
O G

an...
a...
~oj g-o
ts & a
lä & g

3 3 13
g...
a l e
c c 3
3-o prmotl
a.s-s-< c a
t l f F l

S...
i...
f...
A
S
c

o

0-3...
F...
f...
I...
C...
O

I...
C...
C...
C...
C...
C...

S' P...
o i o a ^ 3
0 3 p I O N
3 <

3 ni
A
o

» a E S E2W
51 SU11C J S55
s-' á l c

a...
e...
o...

o...
2- ' < o, o " C K:
» Z & Q
a...re'W s

C K:
B...
S...
F...

® n...
g...
o a

3 3 K w pj,
f...
K...
C...
3 3

3 5 E
3 3 as*
i

A
A

Využitie milostí v kresťanskom živote.

Účinkovanie Ducha Svätého v našej duši.

Úcta Božského Srdca.

Cirkev prebúdza svedomie katolíkov:

1. mesačne prvými piatkami a prvými nedelami,
2. ľudovými misiami,
3. trídami a
4. duševným cvičením — exercíciami.

Zasvätenie rodiny Božskému Srdcu.

Prečo zaviedla Cirkev prvé piatky?
Aby sa šírila úcta Božského Srdca.

Čo si žiada Božské Srdce od nábožných duší?
Aby Ho odprosily za urážky hriešnikov.

Ovocie úcty Božského Srdca.

Obrátenie hriešnikov, pokoj srdca a pokoj rodín a národov.

Velká ctiteľka Božského Srdca bola Margita Alakok (Alacogue), francúzska mníška okolo r. 1673. Sviatok Božského Srdca.

Prečo zaviedla Cirkev na prvé nedele sv. omšu pod vyložením Sviatosti Oltárnej?

Aby veriaci nezabudli na Pána Ježiša, ktorý býva vo svätostánku.

Mesačné prvé nedele sú duševnou prehliadkou SMBS a všeobecne povzbudením mužov.

Radosťou oplývam, keď sa len podívam? ...
Nestačí! Požívať Ho treba, nielen hľadiť na Neho!

Ludové misie sa musia odstavovať aspoň desaťročne v každej farnosti.

Triduá sú trojdňové pobožnosti.

Výcvik duší — exercície.

Vojenské cvičenie vzorom exercícií.

Školou srdca a slobodnej vôle sú **duševné cvičenia** — exercície. V živote aspoň raz si odstavme uzavreté duševné cvičenia v niektorom rehoľníckom dome a uzrieme nebesia cez kľúčovú dierku. V cvičení sa vyvinú **nové** sily práve tak, ako pri výcviku nové svaly.

Pri týchto zvláštnych pobožnostiach je dobre si odstavíť sv. spoveď z celého života: **generálku.**

Na duševnom cvičení.

Na duševnú obnovu človeka najviac pôsobia **večné pravdy**:

Neboli sme.
Tu sme.
Odkiaľ sme?
Načo sme?
Odídeme.
Kam?

Nevrátíme sa, to jest
posledné veci človeka: smrť, súd, nebo, peklo.

Akú zvláštnu zmetiu spravia v nás duševné cvičenia?

Prebudia naše svedomie a posilnia slobodnú vôľu.

Co robí svedomie pred činom?

Upozorňuje nás na Božiu vôľu; totiž volá nás k dobrým skutkom a varuje nás od hriechov.

Kresťanské svedomie musí byť jemné, aby mohlo byť poradcom veriacich v ťažkých chvíľach života. Hlas svedomia musíme poslúchať, O niektorých hovoria, že nemajú svedomia; majú, ale im drieme.

Co robí slobodná vôľa?

Nenútená plní alebo zamieta Božiu vôľu.

Boh nám dal slobodnú vôľu, lebo nechcel, aby sme boli bábikami. Tak vychovávajme seba, aby naša slobodná vôľa vždy poslúchala hlas svedomia a vždy si volila dobré, človeče, tu máš slobodnú vôľu, však raz prídeš na poriadok!

Co robí svedomie po čine?

Za dobré nás chváli a za zlé haní.

Cesty do večnosti.

Po cestách života putujeme do večnosti, ako unavený Eliáš, ktorého Boh sýtil a posilňoval. (3 Krí 19, 1—8.) Boh rozprúdil aj vedľa našej životnej cesty žriedla milostí, aby nás občerstvovaly a posilňovali.

Tri cesty vedú do neba:

1. **cesta dobrých skutkov; keď aj len pokánie aspoň v hodine smrti;**
2. **cesta dobrých zvykov čiže čností;**
3. **cesta troch rehoľníckych sľubov.**

I. Cesta dobrých skutkov; keď aj len pokánie aspoň v hodine smrti.

Každý dobrý strom nesie dobré ovocie. (Mt 7, 17.) Pokánie patrí medzi dobré skutky.

Kto robí dobrý skutok?

Kto poslúcha Božie a cirkevné prikázania.

Pôvod a vývin záslužných dobrých skutkov.

1. Boh priložil ku každému prikázaniu dávku pomáhajúcej milosti.
2. Keď sa človek zachytí tejto milosti,
3. ona mu osvieti rozum a posilní vôľu,
4. človek poslúchne a vyplní prikázanie,
5. spraví dobrý skutok.
6. Keď spravil dobrý skutok s dobrým úmyslom, na väčšiu česť a slávu Božiu,
7. v stave posväcujúcej milosti,
8. tak ten dobrý skutok je záslužný pre večnosť.

Vyplňme celý život dobrými skutkami! Nespoliehajme sa len na predsmrtné pokánie. Pravý lotor sa obrátil v poslednej chvíli, aby nik nezúfal, ale azda len on jediný, aby nik opovážlivé nedúfal — hovorí sv. Augustín. — Niekdajšie dobré skutky ožijú, keď sa človek smieri s Bohom.

Triedenie dobrých skutkov.

a) **Prikázané dobré skutky:** oproti Bohu, bližnému a sebe podľa Desatoro Božích a Pätoro cirkevných prikázaní; telesné a duševné skutky milosrdenstva v charitatívnej, sociálnej, katolíckej a misijnej činnosti; povinnosti stavu.

b) **Odporúčané dobré skutky:** dobrovoľná chudoba, dokonalá čistota, rehoľnícka poslušnosť, piatkové prísne pôsty na kántry a štyridsaťdňový pôst, duševné cvičenia.

II. Cesta dobrých zvykov čiže čností, teda cesta dokonalosti.

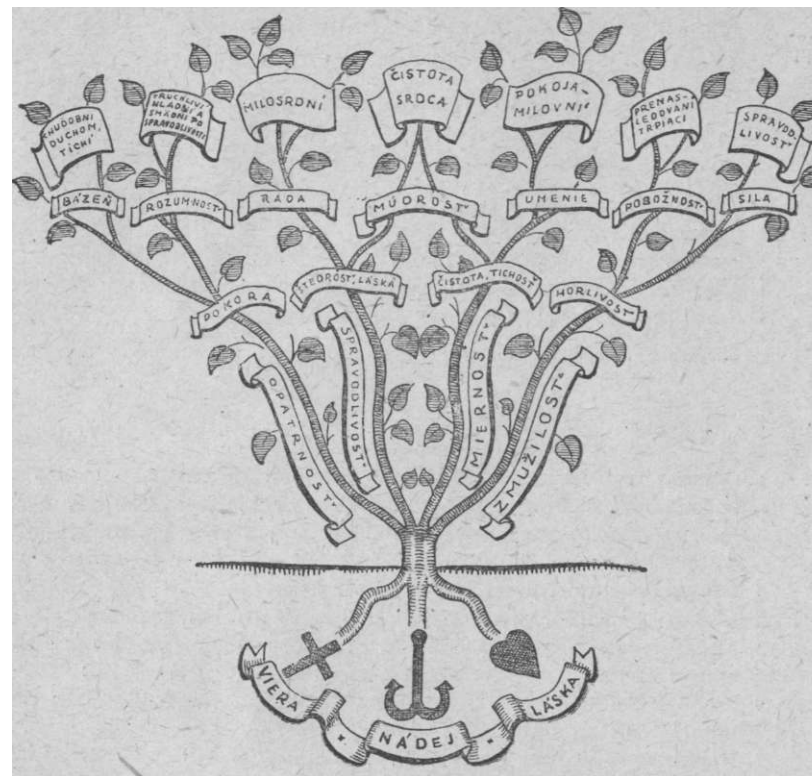
Pôvod čností.

1. Keď stále opakujeme dobré skutky,
2. získame dobrú náklonnosť,
3. z ktorej povstane dobrý zvyk
4. a ten nazývame čnosťou.

Kto je čnostný človek?

Kto stále robí dobré skutky.

K čnostnému životu je potrebný výcvik, odtiaľ názov duševných cvičení. Učte sa odo mňa... (Mt 11, 29.) Nie zázraky robí, lež tichými a poníženými byť!

Kvetový ker čností.

Zaštepme do divých šípov ušľachtilé ruže, aby bol svet krajší.

Tento kvetový ker čností má tri korene: tri božské čnosti; štyri výhonky nad zemou: štyri základné čnosti; na výhonkoch sedí sedem kvetov — odznakov siedmich hlavných čností; tieto — siedmimi darmi Ducha Svätého posilnené — vytvárajú osem blahoslavenstiev.

Druhy čností.

a) **Božské čnosti.**

1. **Vierš:** zakladá sa na božskej pravdomlupnosti a na neomylnosti katolíckej Cirkvi v učení viery a mravov. Symbol: kríž.

2. **Nádej:** zakotvená je v Božom milosrdenstve. Symbol: kotva.
3. **Láska:** opiera sa o Božiu dobrotu. Symbol: srdce.

Boh vliat do nás tieto čnosti pri sv. krste.

b) Základné čnosti.

1. **Opatrnosť:** nestráca s očú večný cieľ života, Boha. Symbol: do neba namierený šíp, strela.
2. **Spravodlivosť:** dáva, komu čo patrí. Symbol: vážky.
3. **Miernosť:** vie sa zaprieť v príjemných veciach. Symbol: meter.
4. **Zmužilosť:** vie znášať nehody života. Symbol: meč.

Usporiadaná kresťanská spoločnosť musí byť vybudovaná na týchto čnostiach.

c) Hlavné čnosti.

1. **Pokora:** uznáva svoju nehodnosť. Symbol: fialka alebo modrá nevädza, sinokvet. Pokora je základom viery a koreňom všetkých čností.
2. **Štedrosť:** podporuje chudobných. Symbol: kazeta s peniazmi u sv. Antonka alebo u černoška.
3. **Čistota:** pestuje laliu srdca. Symbol: lalia.
4. **Láska:** je dobroprajná a sladká ako med. Symbol: medové srdce.
5. **Miernosť:** vie sa zaprieť v jedení a pití. Symbol: meter, tanier s chlebom a vodou.
6. **Tichosť:** znáša krivdu. Symbol: na vankúšku trňová koruna s citrónom.
7. **Horlivosť:** zapaluje okolo seba všetko v Katolíckej akcii. Symbol: uhlík.

Z týchto čností pochádzajú ostatné čnosti.

d) Sedem darov Ducha Svätého.

1. **Bázeň:** je začiatkom múdrosti, bojí sa Boha a chráni sa hriechov. Symbol: dve tabule Desatora.
2. **Rozumnosť:** ako pokračovanie v múdrosti, hľadá Boha v katolíckej Cirkvi a nie na bludných cestách. Symbol: ukazovák pravej ruky na čele.
3. **Rada:** ďalší postup v múdrosti, pozná Boha a iným odporúča a tak ratuje duše bližných. Sceneria: Školák dáva menšiemu dieťaťu dobré rady. Pán Ježiš a mládenec.
4. **Múdrost:** stred to múdrosti. Boha si cení nadovšetko a nezakladá si na pomínutelných veciach. Symbol: soľ v soľničke a sova s písacím perom.

5. **Umenie:** čiže vrchol múdrosti, miluje a nasleduje stelesnenú múdrosť Boha — Krista Pána. Symbol: soška Božského Srdca.
6. **Pobožnosť:** ktorá sa nevyčerpáva v spínaní rúk k Bohu, lež vo vystieraní dobročinných rúk k bližnému. Sceneria: žiak sopne ruky k modlitbe a hneď ich vystrie k udeleniu almužny.
7. **Sila:** ktorá vie znášať pre sv. vieru aj protivenstvá. Symbol: na poduške trním popretkávaný veniec z dubového lístia.

Tieto dary žnú človeka k vyššej dokonalosti.

e) Kristus Pán riešil problém šťastia učením o blahoslavenstvách.

Blažení sú:

1. **chudobní duchom,** lebo ich je nebeské kráľovstvo. Symbol: odtrhnuté srdce od peňažného mešca;
2. **tichí,** lebo oni budú vládnuť zemou. Symbol: baránok alebo holúbok;
3. **ktorí trúchlia,** lebo oni budú potešení. Symbol: kytica lúčnych slzičiek;
4. **ktorí lacnejú a žíznia** po spravodlivosti, lebo oni **budú nasýtení.** Symbol: tanier s kórkou chleba a s prázdny pohárom;
5. **milosrdní,** lebo oni dôjdu milosrdenstva. Sceneria: Milosrdný otec odpúšťa kajúcemu synovi a privíňa ho k sebe;
6. **čistého srdca,** lebo oni uvidia Boha. Symbol: srdce ozdobené laliou.
7. **pokojamilovní,** lebo oni **sa** budú volať Božími dietkami. Symbol: v košíku holúbok so zelenou vetvičkou; košík je preklenený dúhou, anjeli držia stuhu s nápisom: Pokoj ľuďom dobrej vôle;
8. **prenasledovaní pre spravodlivosť,** lebo ich bude nebeské kráľovstvo. Symbol: kríž s mečom.

Zdanlivé neúspechy sú pre nás prameňom konečného úspechu. — Panu Máriu nazývame preblahoslavenou. Prečo? Preto, lebo vynikala vo všetkých blahoslavenstvách.

III. Cesta rehoľných sľubov.

a) Najbezpečnejšia cesta do neba — ale len pre tých, ktorí sú na to povolani — je cesta rehoľných sľubov, ináč **cesta vyššej dokonalosti.** Bohatému mládenčovi odporúčal Pán Ježiš: Predaj všetko, čo máš a rozďaj chudobným ... a nasleduj ma. (Lk 18, 22.) Buďte dokonalí, ako i váš Otec nebeský je dokonalý. (Mt 5, 48.)

Kristus Pán dal na dosiahnutie vyššej dokonalosti tieto **tri rady:**

1. **chudobu,**
2. **dokonalú čistotu a**
- 3- **rehoľnícku poslušnosť,**

b) Reholníci sa zaväzujú k týmto trom radám **sľubmi**. .. Jediným každodenným platom rehoľníkov je sv. Hostia pri sv. prijímaní. Chudobince, sirotince, nemocnice, ochrana dietok — patronáže a misie u nás a medzi pohanmi sú dielom rehoľí. Nezabúdajme, že aj v kláštoroch bývajú ľudia! Odpadlíci sa našli aj v najužšom krúžku Kristovom. (Jn 6, 61—72.)

Pre laikov sú **tretie rády** rôznych rehoľí. **I** tam sú nedokonalosti, ináč by boli „prvým rádom“. Kto chce dostať dobrú výchovu, nech sa sverí rehoľníkom.

c) 2e vraj rehoľníci a rehoľnice nepoznajú život? Nielen ten pozná hriech, kto ho páchal, ale aj ten, kto sa ho chráni. Ušľachtilejšou vedomosťou je poznať kvety, než smeti života. Ako môžu rozprávať o ľudskom živote tí, ktorí poznajú a vedú len nízky život?! Mŕtvola nech neučí žiť. Len ten má právo druhých vychovávať, kto každodenne sám seba vychováva a toto robia členovia rehoľí.

Pohrdanie prostriedkami milostí.

Cesta do pekla.

Dve cesty vedú do pekla:

1. cesta hriechov,
2. cesta nepravostí.

I. Cesta hriechov.

Najväčšie nešťastie na svete je hriech, lebo pozbaví človeka Božej priazne a uvalí na neho časnú a večnú záhubu.

Prvý hriech bol spáchaný v raji, keď naši prví rodičia neposlúchli Boží zákaz.

Pôvod hriechu je takýto:

1. Keď človek nepoužije pomáhajúcu milosť, priloženú k Božiemu a cirkevnému prikázaniu, ale ju odmrští,
2. (rozum má zatemnený a vôľu slabú),
3. spácha hriech.

Kto spácha hriech?

Kto vedome a zlovoľne neposlúcha Božie a cirkevné prikázania,

Hriechu sa niekto dopustí: myšlienkami, žiadosťami, slovami, skutkami a opustením dobrého.

Sú smrteľné a všedné hriechy.

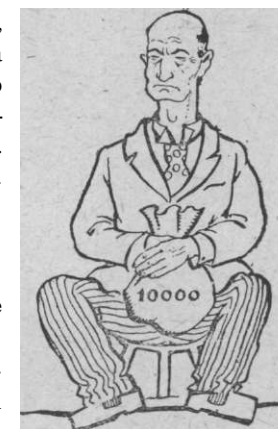
a) Smrteľný hriech spácha ten, kto vedome a zlovoľne neposlúcha veľké prikázania Božie a cirkevné.

Následky smrteľného hriechu sú: hriešnik stratí posväcujúcu milosť, prestane byť Božím dieťaťom, privádza na seba časný a večný trest, je mŕtvy pre nebo; preto sa volá tento hriech smrteľným hriechom.

Aká ťažká urážka Boha je hriech, poznáme najlepšie: z trestu zlých anjelov, prvých rodičov, z umučenia a smrti Syna Božieho, z večného trestu pekelného a zo skúsenosti hriešnikov. Po smrteľnom hriechu už tu na zemi čakajme trest Boží. Čím kto zhreší, tým aj býva trestaný. (Mudr 11, 17.)

Smrteľný hriech smyje:

1. sv. spoveď;
2. dokonalá ľútosť v nebezpečenstve života;
3. pomazanie nemocných s nedokonalou ľútosťou, keď chorý upadol do bezvedomia.

Lakomec.

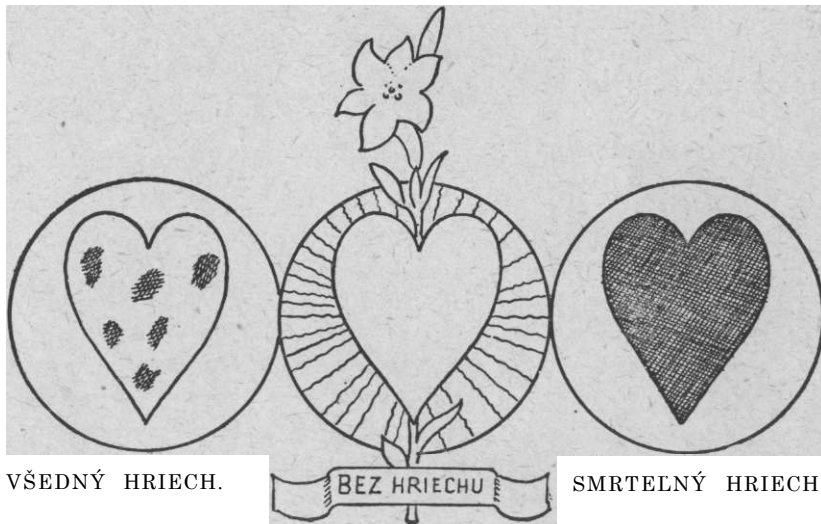
b) Všedný hriech spácha te^i, kto vedome a zlovoľne neposlúcha malé prikázanie alebo kto neposlúcha i veľké prikázanie, ale nie celkom vedome a nie celým vlastným rozhodnutím. Teda pri všednom hriechu je **malá vec** alebo **nejasné poznanie** veľkého zla a **neúplné svolenie** k veľkému zlu. Tento hriech sa volá všedným, lebo sa ho ľudia temer každý deň dopúšťajú.

Odpustenie všedných hriechov mimo spovede môžeme obsiahnuť ľútosťou a každým dobrým skutkom. Všedné hriechy vedú k smrteľným hriechom.

Od každého hriechu
vyslobod' nás, Pane!

Triedenie hriechov.

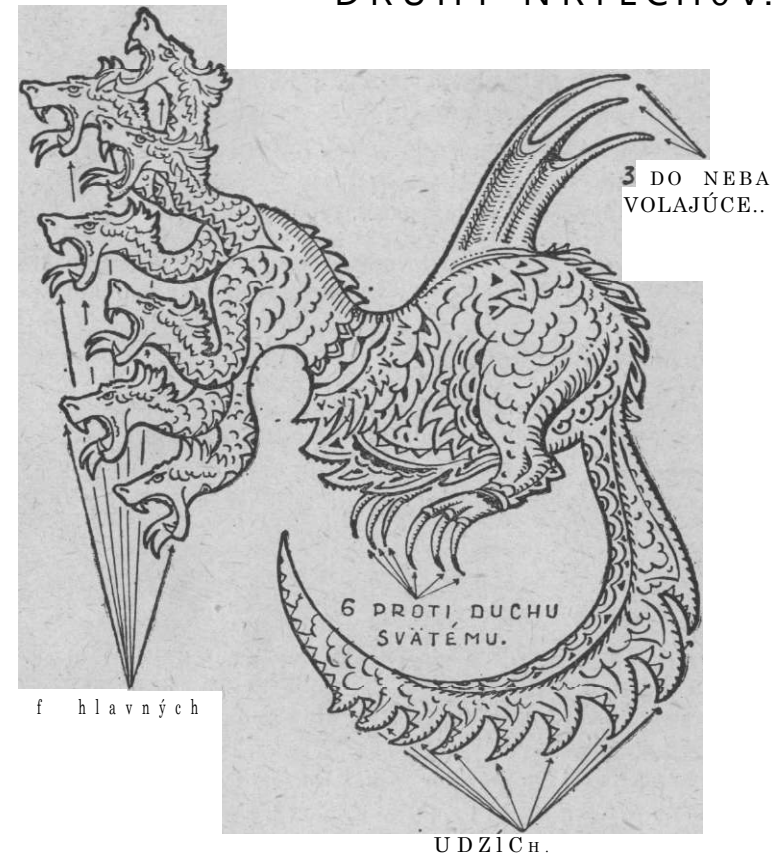
1. Podľa pôvodu: J ^{dedičný,}_{osobný}
- * ^{malý,}_{i veľký.}
3. Podľa spôsobu spáchania: j ^{myšlienkami,}_{slovami,} ^{žiadosťami,}_{skutkami,} ^{opustením dobrého.}
4. Podľa druhov: ^{hlavné,}_{proti Duchu Svätému,} ^{do neba volajúce>}
(cudzie.

a) Sedem hlavných hriechov.

- Pýcha** a či preceňovanie seba a nezriadená žiadosť prednosti. Napr. Farizej v chráme. Pýcha je koreňom všetkých nepravostí.
- Lakomstvo** čiže nemierna dychtivosť po peniazoch a pozemských majetkoch. Pr. Judáš.

DRUHY NRÍECHOV.

- Smilstvo** alebo priestupok proti sv. čistote. Pr. Ludia za Noemových časov.
  - Závisť** čiže zármutok z toho, že bližný má viac ako my, či už z majetku a či zo schopností. Pr. Saul.
  - Obžerstvo a či** nemiernе jedenie a pitie. Pr. Podobnenstvo o boháčovi.
  - Hnev** alebo rozčúlenie mysle spojené so žiadosťou pomstiť sa. Pomstu nechajme na Boha!
  - Lenivosť** čiže hriešna nechuť k našim povinnostiam. Pr. Lenivý sluha.
- Z týchto hriechov pochádzajú ostatné hriechy.

b) Šesť hriechov proti Duchu Svätému.

1. **Opovážlivé sa spoliehať na Božie milosrdenstvo.** Pr. Ludia pred potopou.
2. **Zúfať nad Božím milosrdenstvom.** Pr. Kain, Judáš.
3. **Odporovať poznanej kresťanskej pravde.** Pr. Farizeji.
4. **Závidieť svojmu bližnému Božiu milosť.** Pr. Kain.
5. **Zatvrdlivé srdce mať oproti spasiteľnému napomínaniu.** Pr. Faraón.
6. **Tvrdošijne zotrávať v nekajúcnosti.** Pr. Lavý lotor.

Tieto hriechy preto sa menujú hriechami proti Duchu Svätému, lebo odporujú milosti Ducha Svätého. Hriešnik zaviera svoje srdce pred milosťou.

c) Do neba volajúce hriechy.

1. **Úmyselná vražda.** Pr. Kain.
2. **Sužovanie chudobných vdov a sirôt.** Pr. Sír 35, 18—19.
3. **Zadržanie alebo uberanie zaslúženej mzdy robotníkom.** Pr. Jak 5, 4.

Do neba volajúcimi sa menujú tieto hriechy preto, lebo Písmo sväté ich takto menuje.

d) Deväť cudzích hriechov.

1. **Dať radu k hriechu.** Pr. Rada Rebeky Jakubovi; Kaifáš radí zabiť Pána Ježiša.
2. **Iných popudzovať k hriechu.** Pr. Eva; kto píše nemravné knihy alebo maľuje také obrazy.
3. **Iným kázať hrešiť.** Pr. Dávidov rozkaz Joabovi poslať na smrť Uriáša.
4. **Privoliť k hriechu iných.** Pr. Savol privoliť k Štefanovmu usmrtieniu. (Skt 7, 50.)
5. **Pomáhať iným k hriechu.** Pr. Pilát.
6. **Mlčať pri hriechu iných.** Pr. Áron, keď sa Zidia klaňali zlatému teľaťu.
7. **Zastávať hriechy iných.** Pr. Ozvať sa v obrane zla.
8. **Netrestať hriechy iných.** Pr. Heli netrestal svojich synov.
9. **Chváliť hriechy iných.** Pr. Zidia chválili Herodesa, že dal usmrtiť apoštola Jakuba.

Tieto hriechy sa menujú cudzími, lebo sa ich iní dopúšťajú, ale i nám, ako spoluvinníkom, bývajú pripočítané,

Telo, svet, diabla premáhaj!

Cesta nepravosti je cestou zaslepených a zátvrdlivých hriešnikov, ku ktorým už nemá slova ani svedomie, ani Boh a sú neprístupní napomenutiam kňaza, rodičov atď.

Korene všetkých hriechov a nepravostí sú:

1. **žiadosť tela,**
2. **žiadosť očí a**
3. **pýcha života.**

Od zanedbania Tvojich vnuknutí
vysloboď nás, Ježišu!

Nepriatelia nášho spasenia.

Evu zviedol diabol v raji; Pána Ježiša pokúšal na púšti; Peter klesol do hriechu, pokúšaný dievkou na Kaifášovom dvore.

Čo nás zvádza k hriechu?

1. **Telo,**
2. **svet a**
3. **diabol.**

Keď nás zvádza telo a diabol, hovoríme, že máme vnútorné **pokúšenie**. V pokúšení máme sa pomodliť a hneď zpočiatku mu odporovať.

Keď nám svet, teda zlí ľudia umožňujú a uľahčujú spáchať hriech, hovoríme, že nám poskytujú vonkajšiu **príležitosť**. Príležitosťou k hriechu býva: osoba, spoločnosť, miesto, zá-

y rporci hriechy.

bava, divadlo, kino a pod. ... V najbližšej príležitosti temer každý klesne, prexo jej každý musí vyhybovať. Kto dlho sedí pri ohni, sa roztopí, hoci by bol zo železa. (Sv. Izidor.)

Ani pokušenie, ani príležitosť k hriechu samé v sebe nie sú ešte hriechom, ale sa ním stanú, keď **pokušeniu privolíme a príležitosti použijeme.**

Bedlite a modlite sa,
aby ste neprišli do pokušenia! (Mt 26, 41.)
Telo, svet. diabla premáham.

Svätý Michal, bráň nás proti úkladom diablovým!

Program kresťana katolíka.

1. Celý cirkevný rok chcem duševne prežívať s Kristom Pánom: na Vianoce sa znovuzrodiť a radowať sa; vo veľkom pôste trpieť s Kristom, na Veľkú noc povstať s Kristom; na Turice vzývať Posvätitela. Pomôckou mi bude katolícky rodinný kalendár.
2. Nebudem si zahrávať s Bohom, lebo viem, že by som hru prehral.
3. Budem milovať modlitbu, kostol a sviatosti.
4. Vzpruhou duševného života mi budú prvé piatky a prvé nedele v mesiaci.
5. Chcem pracovať na záchrane svojej a iných duší v Katolíckej akcii a v misijných spolkoch.
6. Chcem byť dôsledným a nebojazlivým katolíkom.
7. Prosím Boha, aby ma sprevádzal jeho anjel na všetkých cestách života.
Urobím to a budem žiť! (Zalm 117, 17; Lk 10, 28.)
Nech to Boha chváli!

Obsah

Úvod	5
Prvá čiastka.	
O viere.	
O viere všeobecne	7
O zjavení viere	8
Písmo sv.	8
Ústne podanie	g
Prehľad Božieho zjavenia	10
Apoštolské vyznanie viery	10
Prvý článok	11
O Bohu	11
O Božích vlastnostiach	12
O Najsvätejšej Trojici	13
Boh Stvoriteľ!	14
anjelov,	
sveta.	
O Božej prozreteľnosti	18
Odkiaľ pochádza človek?	17
Prvý hriech na zemi	18
Prisľúbený Vykupiteľ	22
Druhý článok	22
Tretí článok Vianočná doba	24
Štvrtý článok. Veľkonočná doba	26
O sv. kríži	27
Piaty článok Veľká noc	28
Šiesty článok. Nanebevstúpenie Pana	30
Siedmy článok	31
Osmý článok Turice	31
Deviaty článok	33
O Cirkvi všeobecne	33
Správa Cirkvi	34
Známky Cirkvi a jej členov	36

Misijná činnosť — — — — — — — — — —	37
Obcovanie svätých — — — — — — — — — —	38
Desiaty článok — — — — — — — — — —	41
Jedenásty článok — — — — — — — — — —	41
O telesnej smrti — — — — — — — — — —	41
Hrob alebo krematórium — — — — — — — — — —	42
Vzkriesenie — súdny deň — — — — — — — — — —	43
Dvanásty článok — — — — — — — — — —	44
O pekle — — — — — — — — — —	44
O nebi — — — — — — — — — —	44

Druhá čiastka.

O prikázaniach.

Hlavné prikázanie lásky — — — — — — — — — —	49
O láske k Bohu — — — — — — — — — —	49
O samoláske — — — — — — — — — —	50
O láske k bližným — — — — — — — — — —	50
Cirkev a socializmus — — — — — — — — — —	50
Cirkev a zemský raj — — — — — — — — — —	52
Naša sociálna a charitatívna činnosť — — — — — — — — — —	52
Telesné skutky milosrdenstva — — — — — — — — — —	53
Duševné skutky milosrdenstva — — — — — — — — — —	54
Náprava spoločenských pomerov a voľby — — — — — — — — — —	54

Desatoro Božích prikázaní.

Prvé prikázanie Božie — — — — — — — — — —	55
Zachovávanie prvého prikázania Božieho. Obrady — — — — — — — — — —	55
Úcta svätých — — — — — — — — — —	56
Prestúpenie prvého prikázania Božieho — — — — — — — — — —	57
Druhé prikázanie Božie — — — — — — — — — —	59
Tretie prikázanie Božie — — — — — — — — — —	60
(Prvé a druhé prikázanie cirkevné.)	
Rôzne sviatky — — — — — — — — — —	61
Sväté miesta — — — — — — — — — —	63
Štvrté prikázanie Božie — — — — — — — — — —	54
Piate prikázanie Božie — — — — — — — — — —	65
Šieste a deviate prikázanie Božie — — — — — — — — — —	67
Siedme a desiate prikázanie Božie — — — — — — — — — —	69
Osmé prikázanie Božie — — — — — — — — — —	71
Prehľad Desatora Božích prikázaní — — — — — — — — — —	73
Cirkevné prikázania — — — — — — — — — —	75
Tretie prikázanie cirkevné — — — — — — — — — —	75
Štvrté prikázanie cirkevné — — — — — — — — — —	77
Piate prikázanie cirkevné — — — — — — — — — —	78
Povinnosti stavu a povolania — — — — — — — — — —	78

Tretia čiastka.

O Božej milosti a o prostriedkoch milosti.

O Božej milosti — — — — — — — — — —	83
O modlitbe — — — — — — — — — —	85
O modlitbe Pána — — — — — — — — — —	88
O pozdravení anjelskom — — — — — — — — — —	39
O ruženci — — — — — — — — — —	89
O obradoch pri modlitbe — — — — — — — — — —	90
O procesiách a púfách — — — — — — — — — —	90
O náboženských spolkoch — — — — — — — — — —	90
Dobré skutky — — — — — — — — — —	90
O sväteninách — — — — — — — — — —	91
O sviatostiach — — — — — — — — — —	92
Krst — — — — — — — — — —	92
Birmovanie — — — — — — — — — —	94
O katolíckej akcii — — — — — — — — — —	96
Sviatosť Oltárna — — — — — — — — — —	97
Svätá omša — — — — — — — — — —	101
Dôvody bohoslužobnej latinčiny — — — — — — — — — —	106
O sv. prijímaní — — — — — — — — — —	107
Sviatosť pokánia — — — — — — — — — —	109
Spytovanie svedomia — — — — — — — — — —	110
Lútosť — — — — — — — — — —	111
Predsavzatie — — — — — — — — — —	112
Spoveď — — — — — — — — — —	112
Zadosťučinenie — — — — — — — — — —	114
Odpustky — — — — — — — — — —	115
Pomazanie nemocných — — — — — — — — — —	117
Posvätenie kňazstva — — — — — — — — — —	119
Sv. manželstvo — — — — — — — — — —	121
O sviatostiach všeobecne — — — — — — — — — —	124

Využitie milostí v kresťanskom živote.

Účinkovanie Ducha Sv. v našej duši — — — — — — — — — —	127
Úcta Božského Srdca — — — — — — — — — —	1 2 7
Cirkev prebúdza svedomie katolíkov	
Výcvik duší: duševné cvičenia, svedomie; slobodná vôľa.	
Cesty do večnosti — — — — — — — — — —	129
Cesta dobrých skutkov — — — — — — — — — —	129
Cesta dobrých zvykov a či čností — — — — — — — — — —	130
Druhy čností — — — — — — — — — —	131
Cesta reholných sľubov — — — — — — — — — —	133

Pohrdanie prostriedkami milostí.

Cesty do pekla	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	134
Cesta hriechov	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	134
Triedenie hriechov	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	136
Cesta nepravostí	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	139
Korene hriechov	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	139
Nepriatelia nášho spasenia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	139
Pokušenie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	139
Hriešna príležitosť	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	139
Program krestana katolíka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	140